

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Journal of Humanities and Social Sciences
Songkhla Rajabhat University

ISSN 3027-6691 (Online)

บทความวิจัย

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความสุข
ในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป
สุธีรัตน์ อารีรักษ์สกุล ก่องโลก, จิระสุข สุขสวัสดิ์ และฉัตรชัย พุฒรุ่งโรจน์ 1

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี
เพื่อส่งเสริมสุขภาพภาวะองค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ฐิติวรส รัตนเย็นใจ, สุคนธ์ ตังคภักดิ์ และจินตนา สรายุทธพิทักษ์ 29

ครุยมาน : การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาพิทกอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง
ณรงค์ ชูจันทร์, สุธีรา เขียวรักษา เงินดาว และสุดาวรรณ มีบัว 53

เสียงเรงจากคนไร้รัฐ : องค์ บรรจุน กับรวมเรื่องสั้นชุด บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ
อนรรจน์ นุสิทธิ์โรจน์ และตรีศิลป์ บุญขจร 75

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอด
เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
จิตพร ณ ทนองคาย และสุพรรณษา กัทธนิกร 101

การบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ
ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
ดาวเดือน อินตะระ และสุวรรณ ไสตติกุล 125

บทความวิชาการ

การเสด็จเดี่ยวเปียโนเพื่อการศึกษ สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก
สิตา แจ่มสมบัติ และมนสิการ เหล่าอานิช 155

ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกไกลไกล BANU WORLD
คมจิรวงศ์ เรื่องฤทธิ์ และวิระยุทธ เขตะกาญจน์ 179

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Journal of Humanities and Social Sciences
Songkhla Rajabhat University

ISSN 3027-6691 (Online)

บทความวิจัย

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความสุข
ในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป
สุธีรัตน์ อารีรักษ์กุล ก้องโลก, จิระสุข สุขสวัสดิ์ และฉัตรชัย พุดมรุ่งโรจน์ 1

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา่วมกับการฝึกแบบสถานี
เพื่อส่งเสริมสุขภาพภาวะองค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ฐิตวัสส์ รัตนเย็นใจ, สุรณ: ตั้งคภักย์ และจินตนา ราษฎร์พิทักษ์ 29

กลยุทธ์ : การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาพิทักษ์ทอนหมื่นศรี จังหวัดตรัง
ณรงค์ ชูจันทร์, สุธีรา เขียวรักษา เงินถาวร และสุดาวรรณ มีบัว 53

เสียงแรกจากคนไร้รัฐ : องค์ บรรจุน กับรวมเรื่องสั้นชุด บังโพรแห่งซันจำปาและเรื่องอื่น ๆ
อมรรัตน์ มุสิกโรจน์ และตรีศิลป์ บุญขจร 75

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอด
เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
จตุพร ณ หนองคาย และสุพรรณษา กัทธนิกร 101

การบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ
ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
ดาวเดือน อินต๊ะ และกุลวรรณ ไสตุภัก 125

บทความวิชาการ

การแสดงความเปี่ยมใจเพื่อการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก
สิตา แอ่งสมบัตี แฉมนสิการ เท้าวานิช 155

ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกไกลไกล BANI WORLD
คมจิรวรภัทร์ เรืองฤทธิ์ และวิระยุทธ เขตะกาญจน์ 179

ดำเนินการโดย : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ที่ 4 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 9000

โทรศัพท์ : 0 7426 0262

โทรสาร : 0 7426 0263

ปี พ.ศ. 2568

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Journal of Humanities and Social Sciences, SKRU

วัตถุประสงค์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นวารสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยอีกทั้งเป็นสื่อกลาง แห่งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายใน มหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัย คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการแก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้จัดทำวารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาขึ้นเพื่อเป็นช่องทางในการ ประชาสัมพันธ์ผลงานวิชาการ อีกทั้งเป็นสื่อกลางแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายใน และระหว่างมหาวิทยาลัย แก่คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา องค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อไป วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเปิดรับบทความที่ครอบคลุม เนื้อหาทางด้านสาขาวิชา ดังนี้

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ช | ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ศิลปกรรมศาสตร์
- วิทยาการจัดการ
- ครุศาสตร์

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ท่าน จากหลากหลายสถาบัน และอยู่ในรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind review)

ประเภทของบทความ

บทความวิจัย (Research article) และบทความวิชาการ (Academic article)

ภาษาที่รับตีพิมพ์

ภาษาไทย

วาระการจัดพิมพ์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ตีพิมพ์ เป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การติดต่อ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ที่ 4 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ : 0 7426 0262

แฟกซ์ : 0 7426 0263

อีเมล : re.husoskru@gmail.com

เว็บไซต์ : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/husoskru>

ประกาศลิขสิทธิ์

1. ลิขสิทธิ์ของบทความเป็นของผู้เขียนและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. ข้อมูลและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยหรือรับผิดชอบต่อข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านั้น
3. ผู้เขียนจะยินยอมให้บทความของตน ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ ฉบับออนไลน์ ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการภายใต้ขอบเขตของกฏลิขสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการบริหารและพัฒนา-
หน่วยงาน

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิต

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและงบประมาณ

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาและคุณลักษณะ-
บัณฑิต

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชพงษ์ ชัชวาลย์

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.มูจลินทร์

ผลกล้า

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.วิศรุตดา

ทองแกมแก้ว

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.บุษอวี

ยี่หมาะ

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

วิชาเอกการจัดการปกครองท้องถิ่น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

E-mail: bukhoree2002@yahoo.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ

จุลสุวรรณ์

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

E-mail: surapan.ju@skru.ac.th

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ณ | ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โภศล
คณะศิลปะศิลปกรรมศาสตร์
และอาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: chaiwut.ko@skru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรย์สมร ผลบุญ
อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: jansamorn.ph@skru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ ทองสามสี
อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: isara8391@gmail.com

กองบรรณาธิการภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา
อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: charas1953@outlook.com

รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

E-mail: jarus_a@hu.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.ประมาณ เทพสงเคราะห์

คณบดีวิทยาลัยนานาชาติดิษยะคริน

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

E-mail: praman@tsu.go.th

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล สุขบพ

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

E-mail: sasiwemon.s@psu.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี

E-mail: wassana@hu.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพล เนื้อไม้หอม

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail: akkarapon2512@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
E-mail: ekkarin.s@psu.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.สืบพงศ์ ช่างบุญชู
ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail: seubpong.c@chula.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุโสภ บุญสุข
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
E-mail: yusuf@pn.psu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพร ทองชะโชค
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
E-mail: teeraporn@tsu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารदारัตน์ สุขสง่า
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
E-mail: marndarath.su@ssru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมลาศ เยาวะนิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

E-mail: kamalas@vru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวัฒน์ สองเมือง

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี

E-mail: jaruwat.s@ftu.ac.th

ฝ่ายจัดการ ประสานงานและเลขานุการกองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชพงษ์

ชัชวาลย์

อาจารย์ ดร.โชติกา

รติชลียกุล

นางฐากร

ชูจร

นางสาวอังสนา

แจ๋ฮอ

นางสาววนิดา

ทะประสิทธิ์จิต

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สร้อยสุดา

ไชยเหล็ก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยกุล

จันทบูรณ์

อาจารย์ ดร.สลิลลา

เพ็ชรทอง

อาจารย์สุกานดา

จันทวี

อาจารย์ชิตธิติดา

สินรักษา

อาจารย์ตะวัน

รัตนประเสริฐ

อาจารย์อริศรา

สุขขวัญ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ณ | ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

อาจารย์ณรัตน์จุฑา

ไชยสวัสดิ์

อาจารย์วรวรรณ

สุขใส

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

อาจารย์โสภิตา

ชาวหนูนา

นายนิฟาเดล

นิเลาะ

นางสาวอังสนา

แจ๋ฮอ

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดำเนินการเป็นปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (ฉบับเดือนมกราคม - มิถุนายน 2568) บทความประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งในรูปแบบบทความวิจัยและบทความวิชาการ ทั้งหมด 8 เรื่อง อันประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 6 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง ตามลำดับ ได้แก่ (1) เรื่อง ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป (2) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานีเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของครุรวมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (3) เรื่อง คุรยนาค : การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง (4) เรื่อง เสียงแรกจากคนไร้รัฐ : องค์ บรรจุนกับรวมเรื่องสั้นชุด บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ (5) เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย (6) เรื่อง การบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (7) เรื่อง การแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อจบการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ฎ | ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2568

ต้องการพิเศษประเภทออสติก และ (8) เรื่อง ทักษะการบริหารสถานศึกษา
ในยุคโลกโกลาหล BANI WORLD

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตระหนักถึงหน้าที่อันสำคัญในการคัดสรร
บทความที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้าน
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทั้ง
ผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกลั่นกรองบทความและผู้อ่าน
กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อาจารย์ ดร.มูจลินทร์ ผลกล้า
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา และการรับรู้การสนับสนุน
จากองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิต
วิถีถัดไป

POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL, COPING AND PERCEIVED
ORGANIZATIONAL SUPPORT AFFECTING HAPPINESS AT
WORK OF THAI TEACHERS IN NEXT NORMAL

สุวีรัตน์ อารีรักษ์สกุล ก้องโลก, จิระสุข สุขสวัสดิ์ และฉัตรชัย พุฒิรุ่งโรจน์.....1

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา
ร่วมกับการฝึกแบบสถานีเพื่อส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย

DEVELOPMENT OF PHYSICAL EDUCATION INSTRUCTIONAL
MODEL USING CONTEMPLATIVE EDUCATION AND CIRCUIT
TRAINING TO ENHANCE HOLISTIC WELL-BEING OF HIGH
SCHOOL STUDENTS

ฐิติวัสส์ รัตนเย็นใจ, สุธนะ ดิงศภทัย และจินตนา สรายุทธพิทักษ์.....29

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

หน้า

ครุยนาค : การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง
KRUI NAK: CONSERVATION AND DEVELOPMENT OF NA MUEN SI
WEAVING WISDOM, TRANG PROVINCE

ณรงค์ ชูจันทร์, สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร และสุดาวรรณ มีบัว.....53

เสียงแรกจากคนไร้รัฐ : องค์กรบรรจุน กับรวมเรื่องสั้นชุด บังไพรแห่ง
ซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ

THE FIRST VOICE FROM A STATELESS PERSON: ONG
BUNJOON AND A COLLECTION OF SHORT STORIES BANG
PHRAI HEANG SAP CHAMPA AND OTHER STORIES

อมรรัตน์ มุสิกะโรจน์ และตรีศิลป์ บุญขจร.....75

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

หน้า

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT PLANS IN THE TOPIC OF LOANWORDS IN THAI LANGUAGE WITH THE CONCEPTUAL LEARNING MANAGEMENT IN CONJUNCTION WITH GAME BASED LEARNING FOR MATTAYOMSUKSA 3 STUDENTS, PATHUMTHEPWITTAYAKARN SCHOOL, MUEANG NONGKHAI DISTRICT, NONGKHAI PROVINCE

จตุพร ณ หนองคาย และสุพรรณษา ภักตริณีกร.....101

การบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

THE MANAGEMENT AND COMPETITIVE STRATEGIES THAT AFFECTING THE SUCCESS IN BUSINESS OPERATIONS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESS IN MUEANG LAMPANG DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

ดาวเดือน อินเตชะ และกุลวรรณ โสติฤกุล.....125

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

หน้า

การแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อจบการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความต้องการ
พิเศษประเภทออทิสติก

A GRADUATION PIANO RECITAL FOR THOSE WITH SPECIAL
NEEDS WHO ARE AUTISM

ลิตา แอ่งสมบัติ และมนสิการ เหล่าวานิช.....155

ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI WORLD
SCHOOL ADMINISTRATION SKILLS IN BANI WORLD

คมจิรวรวิทย์ เรื่องฤทธิ์ และวีระยุทธ ชาคะกาญจน์.....179

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา และการรับรู้
การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงาน
ของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป

POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL, COPING AND
PERCEIVED ORGANIZATIONAL SUPPORT AFFECTING
HAPPINESS AT WORK OF THAI TEACHERS
IN NEXT NORMAL

สุรรัตน์ อารีรักษ์สกุล ก้องโลก¹, จิระสุข สุขสวัสดิ์^{2*}
และฉัตรชัย พุฒิรุ่งโรจน์³

Sureerat Areeraksakul konglok¹, Jirasuk Suksawat^{2*}
and Chatchai Puttirungroj³

Received date: May 13, 2024

Revised date: September 9, 2024

Accepted date: September 9, 2024

¹⁻² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

* Corresponding author, E-mail: jirasuk.suk@stou.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป และ 2) สร้างสมการทำนายความสุขในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือบุคลากรครูในประเทศไทย จำนวน 417 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยคือ แบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก แบบวัดการเผชิญปัญหาทั้ง 2 ด้าน แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และแบบวัดความสุขในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89, 0.75, 0.83, 0.88 และ 0.85 ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก และความสุขในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับมาก และ 2) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกส่งอิทธิพลต่อความสุขในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ร่วมทำนายความสุขในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 62 และมีสมการทำนายความสุขในการปฏิบัติงานในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z' = 0.37Z_4 + 0.27Z_2 + 0.27Z_1$ ผลการวิจัยนี้ช่วยพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป

คำสำคัญ : ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก, การเผชิญปัญหา, การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร, ความสุขในการปฏิบัติงาน, ชีวิตวิถีถัดไป

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of positive psychological capital, coping, perceived organizational support affecting and happiness at work of Thai teachers in the next normal, and 2) to create an equation for predicting happiness at work of Thai teachers in the next normal. The sample group consisted of 417 Thai teachers were obtained by multi stage sampling method. The employed research instruments were 1) a positive psychological capital scale, 2) a scale of coping with both sides of problems, 3) a scale of perceived organizational support affecting and 4) a scale of happiness at work, with reliability coefficient of 0.89, 0.75, 0.83, 0.88 and 0.85, respectively. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation and multiple regression analysis. The research findings revealed that 1) the positive psychological capital and happiness at work were at the highest level, active coping, passive coping and perceived organizational support affecting were at the high level; and 2) perceived organizational support affecting, active coping and positive psychological capital had significant influence on happiness at work at the .01 level of statistical significance and could be combined to predict happiness at work by 62 percent; and the predicting happiness at work with the predicting

equations in standard score form was $Z' = 0.37Z_4 + 0.27Z_2 + 0.27Z_1$. The research findings contribute to enhancing the quality of work performance among Thai teachers in the next normal.

Keywords: Positive Psychological Capital, Coping, Perceived Organizational Support Affecting, Happiness at Work, Next Normal

1. บทนำ

จากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลต่อการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมและเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การใช้แอปพลิเคชัน สื่อสังคม และเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น ชีวิตวิถีใหม่ (New normal) เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากอดีต โดยหลังจากผ่านพ้นวิกฤติส่งผลให้บุคคลปรับตัวและก้าวผ่านจากชีวิตวิถีใหม่สู่ “ชีวิตวิถีถัดไป” (Next normal) ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตรูปแบบใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนทั้งกระบวนการเรียนรู้ การคิด การสื่อสาร และการปฏิบัติ จนเกิดความคุ้นชิน (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2565) ดังนั้น การปฏิบัติงานในชีวิตวิถีถัดไปควรเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสุขในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน (จิตรรัตน์ ทักษิศรี, สุวัฒน์นา ทิมมณีฉาย, ชีรังกูร วรบำรุงกุล, เริงวิษย์ นิลโคตร, วัฏฒิ บุญลอย และอรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง, 2566)

ความสุขในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (กฤตชัย สุริยนต์, ภาวดี อนันต์นาวี และเจริญวิษัญญ์ สมพงษ์ธรรม, 2562; นพมาศ ยามกระโทก, ทองฟู ศิริวงศ์, สมพล หุ่นหว่า และลักษมี หุ่นหว่า, 2565) ความสุขในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความพึงพอใจ และความเพลิดเพลินที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เกิดความผูกพันระหว่างเพื่อนร่วมงานและองค์กร จนส่งผลให้เกิดความตั้งใจปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ (Manion, 2003) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรมีผลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การมองโลกในแง่บวก ทูนาทางจิตวิทยาเชิงบวก การสนับสนุนจากองค์กร การปรับความคิด การเผชิญปัญหาและปรับตัว การมีเป้าหมายและขอบเขตงานที่สั่งคมยอมรับ ระยะเวลาในการทำงาน ความมั่นคงและแนวทางสู่ความสำเร็จในอาชีพ (ก่อกนิษฐ์ คำมะลา และวัลนิกา ฉลากบาง, 2562; จิระสุข สุขสวัสดิ์ และสุริรัตน์ อารีรักษ์สกุล ก้องโลก, 2566; ฤทธิชัย ศรีโพธิอมรพงษ์, นัฏจรี เจริญสุข และชูศักดิ์ เอกเพชร, 2566; ศกลวรรณ วงษ์แจ่ม, 2561; สุขานันท์ พันทวี, 2564)

ครูเป็นอาชีพที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบุคคลในสังคมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในยุคชีวิตวิถีถัดไป การเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคสร้างความเครียดและความกดดันให้กับการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับการศึกษาของ Chan, Lai, Ko and Boey (2000) พบว่าครูเป็นอาชีพที่มีความเครียดระดับสูง โดยเฉพาะด้านความกดดันจากการปฏิบัติงานและด้านปัญหาส่วนตัว เช่นเดียวกับการศึกษาของสุรเชษฐ สุวรรณมาลี, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และเทพรังสรรค์ จันทรงษ์ (2565) ที่พบว่า ปัจจัย

ด้านงานที่ได้รับมอบหมายและด้านสภาพแวดล้อมส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครู โดยความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุข (Schiffirin and Nelson, 2011) โดยเฉพาะความสุขในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ หากระดับความเครียดสูงจะทำให้ระดับความสุขในการปฏิบัติงานลดน้อยลง ฉะนั้น ครูจึงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจที่ทีมผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานในชีวิตวิถีใหม่

พื้นฐานทางจิตใจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานในชีวิตวิถีถัดไป โดยเฉพาะทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่เป็นคุณลักษณะเชิงบวกในการพัฒนาจิตใจให้แข็งแกร่งจนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองต่อการเผชิญปัญหาและการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานในองค์กรภายใต้สถานการณ์ชีวิตวิถีถัดไป เช่น การรับรู้ความสามารถในตนเอง ความหวัง ความยืดหยุ่นทางจิตใจ และการมองโลกในแง่ดี (Luthans, Avolio, Avey and Norman, 2007) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลโดยตรงต่อความสุขและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ความหวัง ความเชื่อมั่นในตนเอง และความยืดหยุ่นทางอารมณ์ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความมั่นใจในตนเอง สามารถปรับให้เกิดความยืดหยุ่นทางอารมณ์ได้ (วรัญญา แดงสนธิ และดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2562; สัญชาติ พรหมดง และกนกพร ชัยประสิทธิ์, 2562)

การรับมือกับปัญหาและอุปสรรคเพื่อช่วยเพิ่มความสุขในการปฏิบัติงานด้วยการเผชิญปัญหาซึ่งเป็นกลวิธีจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อจัดหรือบรรเทาความเครียด ซึ่งมี 2 วิธี คือ การเผชิญ

ปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการเผชิญปัญหามีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้หากผู้ปฏิบัติงานมีกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์จะส่งผลให้ระดับความเครียดลดลง (กอบหทัย สิทธิธรรณฤทธิ, นนทภรณ์ รักศีลธรรม, กมลเนตร วรรณเสวก และสุชีรา ภัทรายุตวรรัตน, 2561; สิริพร เลียวกิตติกุล, 2545) ดังนั้น การเผชิญปัญหาจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยลดความเครียดและเพิ่มระดับความสุขในการปฏิบัติงาน

นอกจากสองปัจจัยดังกล่าวมาข้างต้น การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรถือเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสุขในการปฏิบัติงานในชีวิตวิถีถัดไป ซึ่งเป็นการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรในภาพรวมทั้งการให้ความสำคัญและการมองเห็นถึงความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน มีความยุติธรรม การสนับสนุนจากหัวหน้า และการให้รางวัลและเงื่อนไขในการทำงาน (Rhoades and Eisenberger, 2002) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การสนับสนุนจากองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงาน โดยการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานมีอิทธิพลต่อคุณภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากองค์กรสามารถทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ร้อยละ 27.6 ทั้งนี้หากกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรด้านความยุติธรรมสูงจะมีความสุขในการปฏิบัติงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรด้านความยุติธรรมต่ำ (กนกวรรณ ศรีทองสูง, 2560; ญัฐพล ละอองศรี และชนะพล ศรีฤๅชา, 2562;

มาริสสา อินทรเกิด และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์, 2559; วรากร ทรัพย์วิระปรกรณ์ และพัชรี ถุงแก้ว, 2559)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่าแต่ละปัจจัยที่กล่าวมา ส่วนใหญ่จะศึกษากับกลุ่มพนักงานในองค์กรเอกชน แต่ยังไม่พบการศึกษา ร่วมกันของตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร คือทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา ทั้ง 2 ด้าน และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ที่ส่งผลต่อตัวแปรความสุข ในการปฏิบัติงานในกลุ่มตัวอย่างครูและโดยเฉพาะในบริบทชีวิตวิถีถัดไป ดังนั้นทีมผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา ทั้ง 2 ด้าน การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และความสุขในการปฏิบัติงาน ของครูยุคชีวิตวิถีถัดไป พร้อมทั้งสร้างสมการทำนายความสุขในการ ปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาและ ส่งเสริมความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทย และเพิ่มประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนของครูไทยให้ก้าวหน้า ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในชีวิตวิถีถัดไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาระดับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทย ในชีวิตวิถีถัดไป และ 2) เพื่อสร้างสมการทำนายความสุขในการปฏิบัติงาน ของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป

3. งานวิจัยและกรอบแนวคิด

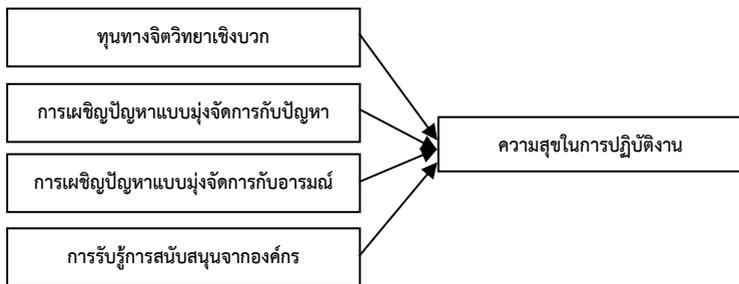
3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการทบทวนวรรณกรรม พบว่ามีงานวิจัยหลากหลายที่ศึกษาเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร และปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงาน เช่น ฤทธิชัย ศรีโพธิมรรพพงษ์, นัจฉรี เจริญสุข และชูศักดิ์ เอกเพชร (2566) พบว่าทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต และระนอง และยังมีงานวิจัยของ นพมาศ ยามกระโทก, ทองฟู ศิริวงศ์, สมพล ทุ่งหว่า และลักษมี ทุ่งหว่า (2565); กฤตชัย สุริยนต์, ภารดี อนันต์นาวิ และเจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม (2562) ที่พบว่าความสุขในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในองค์กร ในขณะที่สุชานันท์ พันทวี (2564) พบว่าการสนับสนุนจากองค์กรโดยการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู การฝึกฝนให้ครูเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและแก้สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของครู และการพัฒนาความสามารถตนเองในงานของครูเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญต่อการพัฒนาครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป (ธิดารัตน์ ทักษะศิริ, สุมันชนา ทิมมณีฉาย, ธิรัญกูร วรบำรุงกุล, เรืองวิทย์ นิลโคตร, วยวุฒิ บุญลอย และอรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง, 2566) นอกจากนี้หน่วยงานด้านการศึกษาแล้ว ยังมีการศึกษาในองค์กรเอกชน ที่พบว่าความสุขในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (สุภารัตน์ ศรีปฏิมากร, 2562)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาตัวแปรปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานอย่างแพร่หลายในงานวิจัยทางจิตวิทยา เช่น งานวิจัยของสุชนา ฟองอนันต์รัตน์ (2560) พบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงาน ส่วนการศึกษาของกนกวรรณ ศรีทองสุข และสมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ (2560) พบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของวิศวกรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงาน และการศึกษาในหน่วยงานทางการแพทย์ของกัลย์รัตน์ อุ่นเรือน, เพชรสนีย์ ทั้งเจริญกุล และอภิรดี นันทศุภวัฒน์ (2566) พบว่าการสนับสนุนจากองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงาน บริการการแพทย์ฉุกเฉินของหน่วยกู้ชีพและพยาบาลวิชาชีพ ทั้งนี้ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษากับครูโดยตรง แต่มีการศึกษากับบุคลากรสายสนับสนุนซึ่งพบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของของบุคลากรสายสนับสนุน (วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ และพัชรี ฤงแก้ว, 2559) ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูมีสภาพความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์รูปแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 อยู่ในระดับมาก คือการได้รับการสนับสนุนในหลาย ๆ ด้านจากสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ ด้านการอบรมความรู้ทางวิชาการและการใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติม รวมถึงด้านขวัญและกำลังใจต่อการเตรียมพร้อมในการเผชิญและจัดการกับปัญหา (จิระสุข สุขสวัสดิ์ และสุรรัตน์ อารีรักษ์สกุล ก้องโลก, 2566) ดังนั้นการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรจึงช่วยส่งเสริมความสุขในการปฏิบัติงานให้กับครูภายหลังสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และเกิดปรับตัวในยุคชีวิตวิถีถัดไป

3.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้สังเคราะห์องค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป ประกอบด้วยตัวแปรต้น 4 ตัว คือทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Luthans, Avolio, Avey and Norman, 2007) แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ในความสามารถในตนเอง ความหวัง ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และการมองโลกในแง่ดี การเผชิญปัญหา (Carver, Scheier and Weintraub, 1989) ทั้ง 2 ด้าน คือการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (Rhoades and Eisenberger, 2002) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความยุติธรรม การสนับสนุนจากหัวหน้า และการให้รางวัลและเงื่อนไขในการทำงาน และตัวแปรตาม คือความสุขในการปฏิบัติงาน (Manion, 2003) แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงานความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร อย่างน้อย 1 ตัวแปรส่งผลกระทบต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร คือบุคลากรครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือบุคลากรครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจทดสอบ (Power Analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งกำหนดขนาดอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ 0.05 ระดับความเชื่อมั่น 95% และอำนาจการทดสอบ (Power of test) เท่ากับ 0.95 (Cohen, 1988) ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 348 คน ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการขาดหายของข้อมูล จำนวน 69 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็น จำนวน 417 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เริ่มต้นขั้นแรกสุ่มจังหวัดใน 5 ภูมิภาคของประเทศไทยด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ประเภทโรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง คือโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

และขั้นสุดท้ายสุ่มบุคลากรครูในโรงเรียนรัฐบาลหรือเอกชนดังกล่าวด้วยวิธีการคัดเลือกแบบอสาสมัคร

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 แบบวัดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก แบบวัดทางจิตวิทยาที่ทีมผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Luthans, Avolio, Avey and Norman (2007) แบ่งเป็น 4 ด้าน คือความรู้ในความสามารถในตนเอง ความหวัง ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และการมองโลกในแง่ดี ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด จำนวน 16 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้องภายในระหว่าง 0.67-1 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.36-0.84 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

5.2.2 แบบวัดการเผชิญปัญหา ทีมผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทางจิตวิทยาจากแนวคิดของ Carver, Scheier and Weintraub (1989) แบ่งเป็น 2 ด้าน คือการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำนวน 12 ข้อ และการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ จำนวน 16 ข้อ แบบวัดฉบับนี้มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด และมีการแปลผลแยกรายด้าน แบ่งเป็น 2 ด้าน โดยมีค่าความสอดคล้องภายในทั้ง 2 ด้านระหว่าง 0.67-1 ค่าอำนาจจำแนกทั้ง 2 ด้านระหว่าง 0.28-0.79 และค่าความเที่ยงด้านการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาเท่ากับ 0.75 และด้านการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์เท่ากับ 0.83

5.2.3 แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ทีมผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทางจิตวิทยาจากแนวคิดของ Rhoades and Eisenberger (2002) แบ่งเป็น 3 ด้าน คือความยุติธรรม การสนับสนุนจากหัวหน้า และการให้

รางวัลและเงื่อนไขในการทำงาน มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด จำนวน 12 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้องภายในระหว่าง 0.67-1 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22-0.76 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

5.2.4 แบบวัดความสุขในการปฏิบัติงาน ทีมผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดทางจิตวิทยาฉบับนี้จากแนวคิดของ Manion (2003) แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้องภายในระหว่าง 0.67-1 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.87 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3.1 ทีมผู้วิจัยจัดเตรียมแบบวัดทั้ง 4 ฉบับ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5.3.2 ทีมผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางออนไลน์ โดยได้แบบวัดฉบับสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 417 ฉบับ

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทีมผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

6. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก การเผชิญปัญหา การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และความสุขในการปฏิบัติงาน

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลผล
ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก	4.37	0.41	มากที่สุด
การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา	4.15	0.44	มาก
การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์	4.13	0.41	มาก
การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร	4.05	0.65	มาก
ความสุขในการปฏิบัติงาน	4.23	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและมีความสุขในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.37, SD = 0.41$) ($M = 4.23, SD = 0.44$) ส่วนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ($M = 4.15, SD = 0.44$) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ ($M = 4.13, SD = 0.41$) และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับมาก ($M = 4.05, SD = 0.65$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y ₁
ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (X ₁)	1	0.68**	0.61**	0.63**	0.68**
การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (X ₂)		1	0.77**	0.58**	0.66**
การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ (X ₃)			1	0.53**	0.60**
การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (X ₄)				1	0.69**
ความสุขในการปฏิบัติงาน (Y)					1

**p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่าตัวแปรต้นทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงาน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (X₄) (r = 0.69) ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (X₁) (r = 0.68) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (X₂) (r = 0.66) และการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ (X₃) (r = 0.60) ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาค่าทางสถิติที่ใช้อธิบายภาวะร่วมของตัวแปรแบบเส้นตรง (Multicollinearity) พบว่าตัวแปรต้นทั้ง 4 ตัวแปร มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.45-0.56 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.77-2.21 นั้นแสดงว่า ตัวแปรต้นทั้ง 4 ตัวเป็นอิสระจากกันและไม่เกิดภาวะร่วมของตัวแปรแบบเส้นตรง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ค่าความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	48.64	16.21	221.51**
Residual	413	30.23	0.07	
Total	416	78.87		

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานมี 3 ตัวแปร คือการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (X_4) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (X_2) และทุนจิตวิทยาเชิงบวก (X_1) โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 221.51$, $p\text{-value} = 0.00$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณและสัมประสิทธิ์การทำนายความสุขในการปฏิบัติงาน

ตัวแปร	b	β	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	0.89		6.01**	.00
การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (X_4)	0.25	0.37	9.18**	.00
การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (X_2)	0.27	0.27	6.19**	.00
ทุนจิตวิทยาเชิงบวก (X_1)	0.28	0.27	5.85**	.00

$R = 0.79$, $R^2 = 0.62$, Adjusted $R^2 = 0.61$, $SE_{es} = 0.27$, $F = 34.24$, $Sig = 0.00$

**p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (X_4) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (X_2) และทุนจิตวิทยาเชิงบวก (X_1) ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรความสุขในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 62 มีความคาดเคลื่อนในการทำนายเท่ากับ 0.27 ($R^2 = 0.62$, $SE_{es} = 0.27$) โดยมีสมการทำนายความสุขในการปฏิบัติงานในรูปคะแนนดิบ คือ $Y' = 0.89 + 0.25X_4 + 0.27X_2 + 0.28X_1$ และสมการทำนายความสุขในการปฏิบัติงานในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z' = 0.37Z_4 + 0.27Z_2 + 0.27Z_1$

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าระดับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและความสุขในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่การเผชิญปัญหาทั้ง 2 ด้านและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูไทยส่วนใหญ่มีการเสริมสร้างทักษะความรู้และความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการสั่งสมประสบการณ์การปฏิบัติงาน ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาและฝึกแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องจากการฝึกปฏิบัติงานและการฝึกสอนในสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์จริงก่อนปฏิบัติงาน อันเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นการผลิตครูให้มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นคุณภาพวิชาความรู้และศาสตร์การสอนสำหรับครู เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน รวมถึงการบริหารจัดการงานของครูในสถานศึกษา ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติงานของครูดังกล่าวข้างต้น เป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งผลให้ครูเกิดกระบวนการเรียนรู้ต่อการ

เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในงานครู และมีพัฒนาการในการจัดการตนเองต่อการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จในที่สุด นอกจากนี้ประสบการณ์ดังกล่าวยังส่งผลให้เพิ่มต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูให้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้ครูมีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงในชีวิตวิถีถัดไป สอดคล้องกับธิดารัตน์ ทักษาศิริ, สุเมธนา ทิมมณีฉาย, ธีรกร วรบำรุงกุล, เรืองวิทย์ นิลโคตร, วิทยุฒิ บุญลอย และอรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง (2566) ที่พบว่า การเสริมสร้างทักษะความรู้และความสามารถของตนเองเป็นแนวทางที่สำคัญต่อการพัฒนาครู และส่งผลให้ครูมีความพร้อมจนสามารถปรับตัวเพื่อปฏิบัติงานได้ในยุคชีวิตวิถีถัดไป

นอกจากนี้ การที่ครูได้รับการสนับสนุนต่าง ๆ จากองค์กรหรือสถานศึกษาทั้งทางกายและทางใจ ยังเป็นการเสริมแรงต่อการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ครูส่วนใหญ่มีความสุขในการปฏิบัติงานในชีวิตวิถีถัดไปอยู่ในระดับมากที่สุด ดังผลการวิจัยที่ตรงกัน พบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีส่วนสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข (กนกวรรณ ศรีทองสุข และสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2560; วรากร ทรัพย์วิระพรรณ และพัชรี ฤงแก้ว, 2559; สุขนา พองอนันตรัตน์, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพมาศ ยามกระโทก, ทองฟู ศิริวงศ์, สมพล ทุ่งหว่า และลักษมี ทุ่งหว่า (2565); กฤตชัย สุรียนต์, ภาณี อนันต์นาวิ และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม (2562) ที่พบว่าครูไทยมีความสุขในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ทั้งยังมีต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูง (วรัญญา แดงสนิท และดวงกมล ไตรวิจิตรคุณม 2557;

ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, 2561) และครูไทยสามารถเผชิญกับปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและอารมณ์ได้เป็นอย่างดี (สุชานันท์ พันทวี, 2564)

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบอีกว่า ความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป สามารถพยากรณ์ได้จาก 3 ปัจจัย คือการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และทุนจิตวิทยาเชิงบวก โดยจะเห็นว่าตัวแปรการเผชิญปัญหานั้นแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านที่มุ่งจัดการกับปัญหา และด้านมุ่งจัดการกับอารมณ์ โดยผลการวิจัยพบว่าด้านมุ่งจัดการกับอารมณ์ไม่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู ทั้งนี้เพราะครูส่วนใหญ่มีระดับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด จึงส่งผลให้ครูไทยมีอารมณ์ทางลบค่อนข้างน้อย ดังนั้นการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ของครูจึงไม่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู โดยมีเพียง 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป และปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร รองลงมา คือการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และทุนจิตวิทยาเชิงบวกเป็นลำดับสุดท้าย

ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานแก่ครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป หากสถานศึกษาและผู้อำนวยการมีความยุติธรรมและให้การสนับสนุนครูในทุก ๆ ด้าน ย่อมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสุขในการปฏิบัติงานของครู (นพมาศ ยามกระโทก, ทองฟู ศิริวงศ์, สมพล ทุ่งหัว และลักขมี ทุ่งหัว, 2565; กฤตชัย สุรียนต์, ภารตี อนันต์นาวี และเจริญวิญญ์ สมพงษ์ธรรม, 2562) อีกทั้งยังส่งผลดีต่อนักเรียนและสถานศึกษาอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระสุข สุขสวัสดิ์

และสุรียรัตน์ อาริรักษ์สกุล ก้องโลก (2566) ที่พบว่า การสนับสนุนจากสถานศึกษาทำให้ครูมีสภาพความพร้อมอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์รูปแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ครูต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวต่อการปฏิบัติงานในยุคชีวิตวิถีใหม่

นอกจากองค์กรที่ให้การสนับสนุนครูในทุก ๆ ด้านแล้ว บุคลากรเองควรมีความสามารถในการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมในชีวิตวิถีถัดไป ประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาเหล่านี้มีส่วนเพิ่มต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกให้กับครู กล่าวคือ เมื่อครูมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ก็จะเรียนรู้และเข้าใจความสามารถของตนเองในการจัดการงานหรือปัญหาด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจจนบรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถือเป็นประสบการณ์สำคัญของครูต่อการปฏิบัติงานในยุคชีวิตวิถีถัดไป

ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนเพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างแท้จริง และส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป (ฤทธิชัย ศรีโพธิอมรพงษ์, นัจฉกริ เจริญสุข และชูศักดิ์ เอกเพชร, 2566; สุขานันท์ พันทวี, 2564) ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และทุนจิตวิทยาเชิงบวก โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทย และมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับใกล้เคียงกันทั้งหมด

8. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากงานวิจัยพบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และทุนจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลต่อกับความสุขในการปฏิบัติงาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้สนใจสามารถจัดโครงการหรือกิจกรรมด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาครูไทยให้มีการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และทุนจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อเพิ่มความสุขในการปฏิบัติงานในชีวิตวิถีถัดไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา (KPI) และสามารถขยายกลุ่มตัวอย่างและ ขยายการวิจัยเชิงทดลองกับตัวแปรต้นทั้ง 3 ตัวแปรเพื่อยกระดับคุณภาพ การปฏิบัติงานและเพิ่มความสุขในการปฏิบัติงานของครูไทยในชีวิตวิถีถัดไป

9. กิตติกรรมประกาศ

วิจัยชิ้นนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนา ประเทศ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

10. เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ ศรีทองสุข. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุน จากองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานกับความสุขในการทำงานโดยมีความเชื่ออำนาจในการควบคุมภายในเป็นตัวแปรกำกับ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม และองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- กฤตชัย สุริยนต์, ภารดี อนันต์นาวิ และเจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือข่ายมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*. 10(2), 1-17.
- ก่อกนิษฐ คำมะลา และวัลลิกา ฉลากบาง. (2562). ความสุขในการทำงานของครูประถมศึกษา. *Journal of Buddhist Education and Research*. 5(2), 65-81.
- กอบหทัย สิทธิธรรณฤทธิ์, นนทภรณ์ รักศิลาธรรม, กมลเนตร วรณเสวก และสุธีรา ภัทรายุทธวรรณ. (2561). ความเครียดในการทำงาน กลวิธีการเผชิญปัญหาความเครียดและคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาลทั่วไป. *วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า*. 35(2), 163-176.
- กัลย์รัตน์ อุ่นเรือน, เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล และอภิรดี นันทศุภวัฒน์. (2566). การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลตติยภูมิเขตภาคเหนือ. *พยาบาลสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 50(3), 58-70.
- จิระสุข สุขสวัสดิ์ และสุริรัตน์ อารีรักษ์สกุล ก้องโลก. (2566). การศึกษาสภาพและแนวทางการเรียนการสอนคณิตศาสตร์รูปแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*. 16(2), 141-157.

ณัฐพล ละอองศรี และชนะพล ศรีฤๅชา. (2562). การสนับสนุนจากองค์การตามการรับรู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพ*. 12(3), 279-286.

ธิดารัตน์ ทักษ์ศรี, สุมณฑนา ทิมมณีฉาย, อีрінกูร วรบำรุงกุล, เรียงวิญญ์ นิลโคตร, วัลย์วุฒิ บุญลอย และอรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง. (2566). การสร้างครูผู้นำวิชาการในยุคชีวิตวิถีถัดไป. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*. 19(1), 83-92.

ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2561). ทูทางจิตวิทยาเชิงบวก ความผาสุกทางจิตใจและความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพของข้าราชการครู สังกัดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 44(2), 211-248.

นพมาศ ยามกระโทก, ทองฟู ศิริวงศ์, สมพล พุ่มหว่า และลักษมี พุ่มหว่า. (2565). ความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. *Journal of Modern Learning Development*. 7(9), 341-356.

มาริสสา อินทรเกิด และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2559). การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การและการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*. 8(2), 129-144.

- ฤทธิชัย ศรีโพธิอมรพงษ์, นัฏจรี เจริญสุข และชูศักดิ์ เอกเพชร. (2566). รูปแบบการสร้างความสุขในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*. 8(1), 805-820.
- วรัญญา แดงสนธิ และดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2557). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยมีความยึดมั่นผูกพันในงานเป็นตัวแปรส่งผ่าน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 9(2), 307-319.
- วรากร ททรัพย์ระปกรณ์ และพัชรี ฤงแก้ว. (2559). ความสุขของบุคลากรสายสนับสนุน : กรณีศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 27(1), 113-129.
- ศกลวรรณ วงษ์แจ้ง. (2561). *การศึกษาความสุขในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สัญญาติ พรหมแดง และกนกพร ชัยประสิทธิ์. (2562). ทุนทางจิตวิทยาด้านบวกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษา บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน). *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*. 5(2), 141-152.
- สิริพร เลี้ยวกิตติกุล. (2545). *ปัจจัยในการทำงาน การเผชิญปัญหา และความเครียดของบุคลากรระดับปฏิบัติการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต]. สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชนา ฟองอนันต์รัตน์. (2560). *การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : กรณีศึกษา เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 3 กองบัญชาการตำรวจสันติบาล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชานันท์ พันทวี. (2564). *แนวทางการพัฒนาความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของครู โรงเรียนสังกัดสหวิทยาการศึกษาแก่งคอย ร่วมใจ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภารัตน์ ศรีปฏิมากร. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และความตั้งใจคงอยู่ในงานของพนักงาน โดยมีความสุขในการทำงาน เป็นตัวแปรกำกับ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขาจิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรเชษฐ สุวรรณมาลี, ติกานต์ เพียรธัญญกรณ์, และเทพรังสรรค์ จันทรงษ์. (2565). ปัจจัยความเครียดที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูใน

- โรงเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. 10(39), 185-195.
- เสกสันต์ พันธุ์บุญมี. (ม.ป.ป.). *Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal*. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2567, จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal>
- Carver, C. S., Scheier, M. F. and Weintraub, J. K. (1989). Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*. 56(2), 267-283. doi: 10.1037//0022-3514.56.2.267
- Chan, K. B., Lai, G., Ko, Y. C. and Boey, K. W. (2000). Work stress among six professional groups: the Singapore experience. *Social science & medicine* (1982). 50(10), 1415-1432. doi: 10.1016/s0277-9536(99)00397-4
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B. and Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personal Psychology*. 60(3), 541-572.

- Manion, J. (2003). Joy at work! creating a positive workplace. *The Journal of Nursing Administration*. 33(12), 652-659. doi: 10.1097/00005110-200312000-00008
- Rhoades, L. and Eisenberger, R. (2002). Perceived organizational support: A review of the literature. *Journal of Applied Psychology*. 87(4), 698-714. doi: 10.1037/0021-9010.87.4.698
- Schiffirin, H. H. and Nelson, S. K. (2010). Stressed and Happy? Investigating the Relationship Between Happiness and Perceived Stress. *Journal of happiness studied*. 11(1), 33-39. doi: 10.1007/s10902-008-9104-7

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิด
จิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี เพื่อส่งเสริมสุขภาวะ
องค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

DEVELOPMENT OF PHYSICAL EDUCATION INSTRUCTIONAL
MODEL USING CONTEMPLATIVE EDUCATION AND
CIRCUIT TRAINING TO ENHANCE HOLISTIC WELL-BEING
OF HIGH SCHOOL STUDENTS

ฐิติวดี รัตน์เย็นใจ^{1*}, สุธนะ ดิงศภักดิ์² และจินตนา สรายุทธพิทักษ์³
Thitiwat Rattanayenjai^{1*}, Suthana Tingsabhat²
and Jintana Sarayuthpitak³

Received date: December 21, 2023

Revised date: September 23, 2024

Accepted date: September 23, 2024

¹ นิสิตครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ ศาสตราจารย์ ดร., ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

* Corresponding author, E-mail: thitiwat0909@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 40 คน ในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษา และแบบวัดสุขภาวะองค์รวม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางปัญญา ระยะเวลาในการทำวิจัย 8 สัปดาห์ วิจัยดำเนินการ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานีนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาวะองค์รวม และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมด้วยค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม สรุปผลการวิจัย การจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานีสามารถส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษาได้สูงกว่าการจัดการเรียนรู้พลศึกษาแบบปกติ

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษา, แนวคิดจิตตปัญญา, การฝึกแบบสถานี, สุขภาวะองค์รวม

Abstract

The research aims to 1) develop a physical education instructional model using a contemplative approach and circuit training and 2) evaluate the effectiveness of the physical education instructional model. The sample group consisted of 40 high school students Ministry of Higher Education in Bangkok. The tools used in the research physical education learning plans using the concept of contemplative knowledge combined with station training and a 4 component holistic health measure, namely 1) physical wellness, 2) mental wellness, 3) social wellness, and 4) intellectual wellness. The duration of the experiment was 8 weeks. The data were analyzed by using mean, standard deviation and t-test. The results were 1) The mean scores of the well-being score after the experiment of the experimental group was significantly higher than before the experiment at the .05 2) the experiment group had the average holistic well-being after the experiment higher than the control group. The findings of the study showed that physical education Physical education learning management using the concept of contemplative education and circuit training of the experiment group after the implementation were significantly higher than that in the control group.

Keyword: Instructional Model of Physical Education, Contemplative Education, Circuit Training, Holistic Well-Being

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ได้กำหนดกรอบแนวคิดเป้าหมายเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาและเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้นการสร้างเสริมการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเองพร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญและมีหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนโดยตรง เนื่องจากมีจุดมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทัศนคติและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาวะของตนเองและผู้อื่น สามารถปฏิบัติและป้องกันสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาวะ มีทักษะในการดำเนินชีวิตจนเกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการศึกษากรอบความคิดเกี่ยวกับสุขภาวะในปัจจุบัน พบว่ามีความหมายที่ครอบคลุมมากกว่าการเจ็บป่วยทางกาย ดังคำนิยามของสุขภาพที่ปรากฏในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติที่ระบุว่า “สุขภาพคือสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และปัญญา” ไม่ใช่เพียงไม่เจ็บป่วยหรือไม่มีโรคเท่านั้น หากยังครอบคลุมการดำเนินชีวิตที่ยืนยาวและการที่บุคคลมีความสุขอีกด้วย สุขภาวะจึงวางอยู่บนฐานที่ว่าด้วยเรื่องความ

สมดุลทางกาย ทางใจ ทางสังคม และทางปัญญา ซึ่งจากรายงานผลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ระดับสุขภาวะองค์รวมของวัยรุ่นและเยาวชนในวัยเรียนอยู่ในระดับไม่เหมาะสม ในด้านสุขภาวะทางกายของคนในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีภาวะอ้วนสูงสุดในทุกภาคที่ร้อยละ 40.4 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น วัยรุ่นและเยาวชนมีภาวะน้ำหนักเกิน และภาวะอ้วนด้านสุขภาวะทางจิต พบว่า วัยรุ่นและเยาวชนมีคะแนนสุขภาพจิต 31.2 จาก 45 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ด้านสุขภาวะทางสังคมพบว่า วัยรุ่นมีการใช้ชีวิตลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่มีเพื่อนสนิท และรู้สึกว่าเป็นเพื่อนไม่มีน้ำใจ ซึ่งผลการวิเคราะห์สุขภาวะของวัยรุ่นและเยาวชนอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากระดับสุขภาวะทางปัญญา สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ระบุว่าสุขภาวะทางปัญญาเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาวะด้านอื่น ๆ อย่างแท้จริง (Jonas and Phillips, 2013; McMahon, 2014; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2564)

สำหรับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาที่ส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ คือ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาวะองค์รวม พบว่า แนวคิดจิตตปัญญา และแนวคิดการฝึกแบบสถานีเป็นแนวคิดที่สามารถส่งผลต่อสุขภาวะองค์รวมได้ เนื่องจากแนวคิดจิตตปัญญา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาภายใน เป็นการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยใจและการคิดอย่างใคร่ครวญ จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้

เกิดความเข้าใจในความเป็นธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดปัญญา ทำให้จิตใจได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ในชีวิตได้อย่างสมดุล (ถวิล ไพรสณฑ์, 2560)

นอกจากนี้ยังพบว่าแนวคิดการฝึกแบบสถานีเป็นแนวคิดที่เหมาะสมในการนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พลศึกษา ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาเพื่อส่งเสริมสุขภาวะทางกาย ซึ่งแนวคิดการฝึกแบบสถานี หมายถึง แนวทางการปฏิบัติแบบสถานีเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกาย รวมทั้งระบบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ส่งผลดีต่อการเจริญเติบโต ความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย การประสานงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ รวมทั้งสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ ประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และการตัดสินใจที่ดีแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายที่ได้รับการปฏิบัติโดยตรง การฝึกแบบสถานียังสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ครั้งละหลาย ๆ คนจึงเป็นการพัฒนาสุขภาวะในด้านสังคมและจิตใจด้วย (ถาวร กมฺหฺทศรี, 2560; ชญานันท์ ไทรศักดิ์สิทธิ์, 2562; วิภาดา พ่วงพิ, ญัฐิกา เพ็ญลี และ วิชาญ มะวิญธร, 2562)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสุขภาวะองค์รวมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติและควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตั้งแต่ด้วยเรียนซึ่งเป็นวัยที่ควรได้รับการปลูกฝังองค์ความรู้ เรื่องการพัฒนาสุขภาวะองค์รวมที่เป็นระบบอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง และผลการศึกษาพบว่าแนวคิดจิตตปัญญาและแนวคิดการฝึกแบบสถานีมีความเหมาะสมในการนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้

ผู้เรียนมีสุขภาวะทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี เพื่อส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและนักวิชาการที่สนใจในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี เพื่อส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาแบบปกติ

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้พลศึกษา หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนตามแนวคิดจิตตปัญญาและแนวคิดการฝึกแบบสถานี เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ

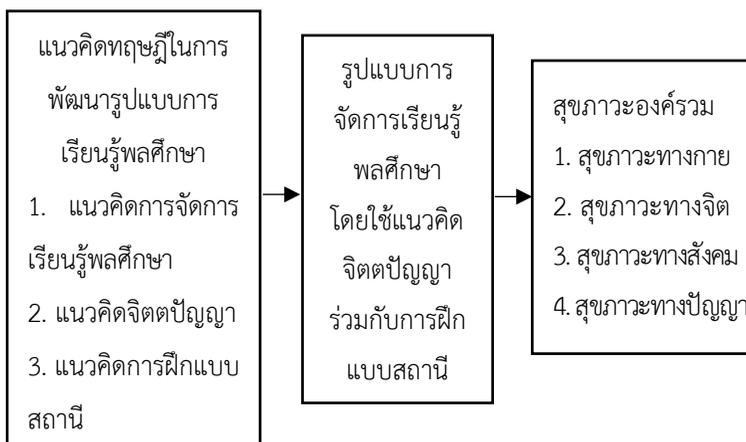
การส่งเสริมสุขภาพองค์รวมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบ และ 4) การประเมินผลของรูปแบบ

3.2 แนวคิดจิตตปัญญา กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาภายใน เป็นการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยใจและการคิดอย่างใคร่ครวญ จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดปัญญา ปราศจากอคติ เกิดความรัก ความเมตตา มีจิตสำนึกต่อส่วนร่วม และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ในชีวิตได้อย่างสมดุล โดยมีสาระสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การสร้างแรงจูงใจ 3) การเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว 4) พิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ และ 5) การสะท้อนคิดจากกิจกรรม

3.3 แนวคิดการฝึกแบบสถานี หมายถึง แนวทางการปฏิบัติแบบวงจร เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกาย รวมทั้งระบบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ส่งผลดีต่อการเจริญเติบโต การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย การประสานงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ รวมทั้งสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความเชื่อมั่น ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และการตัดสินใจที่ดีแก่ผู้เรียน นอกจากความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายที่ได้รับการปฏิบัติโดยตรง การฝึกแบบสถานียังสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ครั้งละหลาย ๆ คนจึงเป็นการพัฒนาสุขภาพในด้านสังคมและจิตใจด้วย โดยมีหลักการการฝึกแบบสถานี ดังนี้ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การวางแผนในการปฏิบัติ

- 3) รู้หน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม
- 4) ช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรม
- 5) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2566 สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ภาคต้น ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบบเจาะจง (Purposive Selection) การสุ่มห้องเรียนที่เป็นกลุ่ม

ตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม Cluster Random Sampling จำนวน 2 ห้อง เป็นห้องเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน

4.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี จำนวน 8 แผนมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ส่งเสริมและกระตุ้นการตั้งเป้าหมาย โดยเน้นให้นักเรียนตั้งประเด็นในการส่งเสริมสุขภาพและตั้งเป้าหมายในการเรียน ขั้นที่ 2 การสร้างความเข้าใจและส่งเสริมแรงจูงใจ สร้างความเข้าใจเนื้อหาและขั้นตอนในการเรียน สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาสุขภาพ ขั้นที่ 3 ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติและปฏิสัมพันธ์ นักเรียนจับกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันลงมือปฏิบัติกิจกรรมแบบสถานีที่ใช้ในการเรียน ขั้นที่ 4 ส่งเสริมการยอมรับและเคารพในความแตกต่างของแต่ละบุคคล นักเรียนจับคู่ช่วยเหลือกันในการพัฒนาสมรรถภาพทางกายโดยใช้กิจกรรมแบบสถานี ขั้นที่ 5 สะท้อนคิดกิจกรรม นักเรียนร่วมกันสะท้อนคิดจากการปฏิบัติกิจกรรม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และความเหมาะสมของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นำมาหาค่าความสอดคล้อง (Index of Congruence) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Rovinelli and Hambleton, 1977) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.9 และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสม

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

4.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดสุขภาวะองค์รวม ประกอบด้วย 1) สุขภาวะทางกาย 5 องค์ประกอบ คือ 1. พฤติกรรมการควบคุมน้ำหนัก 2. พฤติกรรมการออกกำลังกาย 3. พฤติกรรมการบริโภคอาหาร 4. พฤติกรรมนอนหลับเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และ 5. สมรรถภาพทางกาย โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา (อายุ 13-18 ปี) จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบของร่างกาย 2. ความอ่อนตัว 3. ความแข็งแรงและทนทานของกล้ามเนื้อ 4. ความทนทานของระบบหัวใจและไหลเวียนเลือด (สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) 2) สุขภาวะทางจิต ได้แก่ แบบวัดสุขภาวะทางจิต 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. การตระหนักรู้ในตนเอง 2. การจัดการตนเอง และ 3. การยอมรับตนเองเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 25 ข้อ 3) สุขภาวะทางสังคม ได้แก่ แบบวัดสุขภาวะสังคม 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. การตระหนักรู้สังคม 2. ทักษะสัมพันธภาพ 3. การรับมือต่อการตัดสินใจเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 25 ข้อ 4) สุขภาวะทางปัญญา ได้แก่ แบบวัดสุขภาวะทางปัญญา 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ปัญญา รู้เท่าทัน 2. ปัญญาทำเป็น 3. ปัญญาอยู่ร่วมกัน เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และ 4. ปัญญาการเรียนรู้พลศึกษา เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ เพื่อนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence: IOC) ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96, 0.92, 0.96 และ 0.92 ตามลำดับ และนำแบบวัดสุขภาวะองค์รวมไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง นำผลการทดสอบวิเคราะห์ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85, 0.92, 0.90 และ 0.83 ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ตัวแปรที่ศึกษา	ก่อนทดลอง n = 20		หลังทดลอง n = 20		t	p
		Mean	SD	Mean	SD		
สุขภาวะองค์รวม							
กลุ่มทดลอง	สุขภาวะทางกาย	52.30	8.25	79.52	6.43	6.14	0.00*
	สุขภาวะทางจิต	64.56	0.16	76.48	0.20	4.45	0.00*
	สุขภาวะทางสังคม	62.92	6.84	76.08	5.48	5.06	0.00*
	สุขภาวะทางปัญญา	61.34	5.74	75.86	5.34	3.41	0.00*
รวม		241.12	5.25	307.94	4.36	3.47	0.00*

กลุ่ม ตัวอย่าง	ตัวแปร ที่ศึกษา	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	p
		n = 20		n = 20			
		Mean	SD	Mean	SD		
กลุ่ม ควบคุม	สุขภาวะทางกาย	62.15	6.93	63.44	7.21	0.05	1.52
	สุขภาวะทางจิต	58.64	5.86	62.42	5.34	1.84	0.05
	สุขภาวะทางสังคม	61.17	5.67	68.26	7.31	1.78	0.07
	สุขภาวะทางปัญญา	62.50	6.10	67.36	6.12	0.27	0.57
รวม		244.46	6.14	261.48	6.50	0.62	0.27

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 241.12 คะแนน คือ มีสุขภาวะองค์รวมอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 307.94 คะแนน คือ มีสุขภาวะองค์รวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสุขภาวะองค์รวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 244.46 คะแนน คือ มีสุขภาวะองค์รวมอยู่ในระดับดี และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 261.48 คะแนน คือ มีสุขภาวะองค์รวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาตาม

องค์ประกอบของสุขภาวะองค์รวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทุกองค์ประกอบของสุขภาวะองค์รวมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกองค์ประกอบ

5.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานีเพื่อส่งเสริมสุขภาวะองค์รวม กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมและจำแนกตามองค์ประกอบหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	ก่อนทดลอง n = 20		หลังทดลอง n = 20		t	p
	Mean	SD	Mean	SD		
สุขภาวะองค์รวม						
สุขภาวะทางกาย	79.52	6.43	63.44	7.21	3.67	0.01*
สุขภาวะทางจิต	76.48	0.20	62.42	5.34	4.34	0.00*
สุขภาวะทางสังคม	76.08	5.48	68.26	7.31	5.41	0.00*
สุขภาวะทางปัญญา	75.86	5.34	67.36	7.35	5.10	0.00*
รวม	307.94	32.74	261.48	24.51	10.21	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์กรรวมหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 307.94 คะแนน คือ มีสุขภาวะองค์กรรวมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 261.48 คะแนน คือ มีสุขภาวะองค์กรรวมอยู่ในระดับดี

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถมาอภิปรายได้ดังนี้

6.1 จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์กรรวมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์กรรวมของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอภิปรายได้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ **สุขภาวะทางกาย** รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใช้การฝึกแบบสถานีในการพัฒนาสุขภาวะทางกาย ส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ร่างกายใช้พลังงานจากกระบวนการเผาผลาญไขมัน ทำให้ปอดและหัวใจแข็งแรง และการปฏิบัติทักษะส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัวจากการยืดเหยียดกล้ามเนื้อก่อนปฏิบัติ สอดคล้องกับ วิภาดา พ่วงพี, ญัฐิกา เพ็ญลี และวิชาญ มะวิญธร (2562) กล่าวว่า โปรแกรมการออกกำลังกายแบบสถานีสามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายในทุกองค์ประกอบได้ และสอดคล้องกับ Rinnaldo, Gualdi-Russo and Zaccagni (2021) ที่กล่าวว่ากิจกรรมที่เพียงพอส่งผลต่อการควบคุมน้ำหนัก และพฤติกรรมนอนหลับที่มีคุณภาพ **สุขภาวะทางจิต** การตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติส่งผลต่อการตระหนักรู้ตนเอง และควบคุมการแสดงออกของตนเองใน

การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขณะทำกิจกรรม การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรมในทุก ๆ กิจกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ สามารถควบคุมการแสดงออก ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง **สุขภาวะทางสังคม** ในการจัดการเรียนรู้ที่มีระเบียบ ข้อตกลงที่นักเรียนต้องปฏิบัติตามในเรื่องของเวลา การแต่งกาย ความตั้งใจเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นพื้นฐานของการอยู่รวมกันกับผู้อื่น รวมทั้งฝึกแบบสภาวะซึ่งเป็นกิจกรรมประเภทที่สามารถส่งเสริมการมีน้ำใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันส่งผลโดยตรงต่อการตระหนักรู้ต่อสังคม สอดคล้องกับ กิจจา ถนอมสิงหะ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายโดยใช้ศิลปะมวยไทยเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การออกกำลังกายรูปแบบกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมมีความมั่นใจมากขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อคนในกลุ่มคนใดมีพัฒนาการดีขึ้นก็จะกระตุ้นให้คนอื่น ๆ พัฒนาด้วย **สุขภาวะทางปัญญา** ในการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาได้ทั้งในด้านของการรู้เท่าทันในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก ประโยชน์และโทษ ปัญญาที่เกิดจากการปฏิบัติทักษะ ปัญญาอยู่รวมกันที่ได้พัฒนาขณะปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนการสอน รวมทั้งความรู้ และการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการพัฒนาสุขภาวะ ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีนักเรียนปฏิบัติทักษะแบบสภาวะเป็นลำดับขั้นตอน รู้วิธีการปฏิบัติทักษะ การลงมือทำในแต่ละสภาวะ รวมทั้งมีผลการปฏิบัติทักษะที่พัฒนาขึ้นจากสัปดาห์ก่อนหน้า สอดคล้องกับ Zacher and

Staudinger (2018) กล่าวว่า การวางแผนชีวิต การจัดการ การตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของบุคคล การรับรู้ขั้นตอนในการปฏิบัติ และการจัดการความไม่แน่นอน ส่งผลต่อการพัฒนาปัญญา

6.2 จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะองค์รวมของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สามารถอภิปรายได้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ **สุขภาวะทางกาย** การสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสุขภาวะทางกาย และการยกตัวอย่างบุคคลตัวอย่างช่วยให้นักเรียนมีความสนใจ และพัฒนาสุขภาวะทางกายของตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับ กระทรวงสาธารณสุข (2561) กล่าวว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลในการพัฒนาตนเอง และการที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมแบบสถานีด้วยการจัดกลุ่มด้วยตนเองส่งผลให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับ ชนิดาภา ขอสุวรรณกุล, ชาติชาย ม่วงปฐม, จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต และสุภัทรา วันเพ็ญ (2565) ทำการศึกษา การพัฒนาโปรแกรมการฝึกแบบสถานีร่วมกับการละเล่นพื้นเมืองไทยที่มีต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 พบว่า โปรแกรมการฝึกสถานีสามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ได้ ในขณะที่จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบปกติของกลุ่มควบคุม พบว่าขั้นเตรียมความพร้อมยังขาดการจัดการเรียนการสอนเชิงเนื้อหาในการพัฒนาสุขภาวะทางกาย ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น แนวทางในการพัฒนาสุข

ภาวะทางกาย ทำให้ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวคิดต่าง ๆ

สุขภาวะทางจิต การจัดการเรียนรู้ในชั้นการสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจ โดยผู้สอนยกตัวอย่างบุคคลที่มีสุขภาวะจิตดี แนวทางการพัฒนาและสาธิตขั้นตอนของกิจกรรมการฝึกแบบสถานี ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และรู้ เข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ ในการเรียน สอดคล้องกับ Ryff and Keyes (1995) กล่าวว่า การมีเป้าหมายในชีวิต จะช่วยให้มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ตามเป้าหมายนั้น จนเกิดการพัฒนาและเกิดความงอกงามในตัวเอง ในขณะที่จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบปกติของกลุ่มควบคุม พบว่า มีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนยืดเหยียดกล้ามเนื้อเพียงอย่างเดียวไม่มีการกระตุ้นให้อยากเรียนหรือปฏิบัติกิจกรรมพลศึกษา ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน รวมทั้งในการจัดกลุ่มทำกิจกรรมหรือจัดทีมในการแข่งขัน นักเรียนไม่มีอิสระในการเลือกกลุ่มเองอาจทำให้นักเรียนไม่สบายใจในการเรียนได้

สุขภาวะทางสังคม กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและปฏิสัมพันธ์เป็นการทำงานเป็นทีมช่วยให้นักเรียนมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน ความสามารถในการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น สอดคล้องกับ Bandura (1986) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือกันในสังคม เพราะการเรียนรู้เกิดจากการสังเกตหรือการเลียนแบบ เนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมทางและในชั้น 4 ส่งเสริมการยอมรับ และเคารพในความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนส่งเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพซึ่งจัดเป็นสถานี โดยให้นักเรียนช่วยเหลือกันในการบันทึกคะแนน

ให้กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งเกิดการยอมรับความแตกต่างของเพื่อนในกลุ่ม สอดคล้องกับ กิจจา ถนอมสิงหะ (2558) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติทักษะแบบกระบวนการกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้พบเพื่อนกลุ่มใหม่ ๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะที่จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบปกติของกลุ่มควบคุม พบว่า ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบปริมาณเป็นหลักทำให้นักเรียนมีความกดดันในการปฏิบัติทักษะ รวมทั้งผู้เรียนอาจอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีทักษะดี และมีการแสดงความไม่พอใจกันถ้าเพื่อนปฏิบัติทักษะผิดพลาด **สุขภาวะทางปัญญา** ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นที่ 1 ส่งเสริมและกระตุ้นการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง โดยผู้สอนและผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียน ทำให้นักเรียนมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเองมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นจดจ่อ มีสมาธิรู้ตัวอยู่เสมอ สอดคล้องกับ ปรียา แก้วพิมล และคณะ (2558) กล่าวถึง การฝึกความคิดที่มีความมุ่งมั่นจดจ่อ การฝึกสติรู้ตัวอย่างสม่ำเสมอทำให้เยื่อหุ้มสมองมีความหนาแน่นนำไปสู่การมีความสามารถจดจ่อใส่ใจเพิ่มขึ้น ในขั้นการสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจ โดยผู้สอนยกตัวอย่างบุคคลที่มีสุขภาวะปัญญาดี แนวทางการพัฒนาสุขภาวะและสาคิตขั้นตอนของกิจกรรมการฝึกแบบสถานี การนำทักษะกีฬาแฮนด์บอลไปใช้ในการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาวะองค์กรรวม ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้พัฒนาตนเองในด้านสุขภาวะองค์กรรวม ส่งผลต่อกระบวนการคิดในทางบวก สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2554) กล่าวว่า การสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจ การรู้ชะโรแจ่มแจ้งทำให้เกิดความสุข รู้หลักของเหตุและผลทำให้เกิดปัญญารอบรู้ ชั้นที่ 5

การสะท้อนคิดจากการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนร่วมกันสะท้อนกิจกรรมและความรู้สึกต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนพูดแสดงความรู้สึกและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนคนอื่น ๆ โดยความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ และสะท้อนคิดกิจกรรมผ่านการบันทึก ซึ่งในการสะท้อนคิดส่งผลให้ผู้เรียนสามารถมีความคิดใคร่ครวญ แยกแยะเหตุผล ส่งผลให้สุขภาวะทางปัญญาหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมได้ ในขณะที่จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบปกติของกลุ่มควบคุม พบว่า ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามสิ่งที่วางแผนไว้ ไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม ไม่มีการกระตุ้นขณะปฏิบัติกิจกรรม เน้นการสอนทักษะกีฬาเป็นหลักทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่เข้าใจวิธีนำทักษะกีฬาไปใช้ในการพัฒนาสุขภาวะองค์รวม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานี เพื่อส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ขั้นตอนการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ส่งเสริมและกระตุ้นการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง 2. การสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ 3. ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติและการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน 4. ส่งเสริมการยอมรับและเคารพในความแตกต่างของแต่ละบุคคล 5. การสะท้อนคิดจากการปฏิบัติกิจกรรม สามารถส่งเสริมสุขภาวะองค์รวมที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและพัฒนาการเรียนรู้ออกของนักเรียนให้มีสุขภาวะที่สมบูรณ์ประกอบด้วย สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางปัญญาซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างสมดุล

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 กิจกรรมการฝึกแบบสถานีเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมสุขภาพทางกายได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการฝึกแบบสถานีสามารถนำแบบฝึกต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ได้เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ได้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้พร้อม ๆ กันจำนวนหลายคน และเคลื่อนที่จากสถานีหนึ่งไปยังสถานีหนึ่งอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสามารถพัฒนาสุขภาพทางจิตและทางสังคมได้ชัดเจน เนื่องจากการปฏิบัติกิจกรรมมีความสนุกสนาน กิจกรรมมีความท้าทาย ไม่เบื่อหน่าย และมีมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มเพื่อนได้เป็นอย่างดี

7.2 การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับการฝึกแบบสถานีที่พัฒนาขึ้น ในขั้นการสะท้อนคิดพบว่า การปฏิบัติกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่สามารถพัฒนาสุขภาพทางปัญญาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นและผ่านมามีลักษณะอย่างไร เกิดผลอะไรจากการกระทำ จัดเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ สถานการณ์จริงว่าเป็นไปตามความตั้งใจไว้หรือไม่ สามารถนำผลที่ได้จากการสะท้อนคิดมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง พัฒนาการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *กลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์(กรุงเทพ).
- กิจจา ถนอมสิงหะ. (2558). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกาย โดยใช้ศิลปะมวยไทยเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต]. สาขาสุศึกษาและพลศึกษา. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญานันท์ ไทรศักดิ์สิทธิ์. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาด้วยการฝึกแบบสถานีที่มีต่อทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขาสุศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดาภา ขอสุวรรณกุล, ชาติชาย ม่วงปฐม, จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต และสุภัทรา วันเพ็ญ. (2565). การศึกษาปัญหาและความต้องการที่จำเป็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 16(2), 171-183.
- ถวิล ไพโรสมนต์. (2560). แนวคิดจิตตปัญญาสู่การปฏิบัติ. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*. 32(2), 158-159.

- ถาวร กมุทศรี. (2560). *การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย*. กรุงเทพฯ: มีเดียเพรส.
- ประเวศ ะสี. (2554). *ระบบการศึกษาที่แก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรียา แก้วพิมล, วิไลพร สมานกลสิกรณ์, จิตใส ลาวัลย์ตระกูล, กัลยาณี บุญสิน และอุไรรัตน์ หน้ใหญ่. (2558). การพัฒนารูปแบบการพยาบาลด้วยพลังเรกิเพื่อส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง : การศึกษานำร่อง. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*. 35(3), 73-89.
- วิภาดา พ่วงพี, ญัฐิกา เพ็ญลี และวิชาญ มะวิญธร. (2562). ผลของโปรแกรมการฝึกแบบวงจรโดยใช้แอโรบิกแบบหนักสลับเบาเป็นฐานที่มีต่อ สมรรถภาพทางกายของนักเรียนชายอ้วน. *วารสารสุขศึกษาพลศึกษาและสันทนาการ*. 45(2), 167-181.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2564). *จับตาทิศทางสุขภาพคนไทย ปี 2564*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก <https://resourcecenter.thaihealth.or.th/files/7/Manual/thaihealth%20watch%202021.pdf>
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Jonas, S. and Phillips, E. M. (2012). *ACSM's Exercise is MedicineTM: A Clinician's Guide to Exercise Prescription*. n.p.: Wolters Kluwer Health.

- McMahon, A. (Ed.). (2014). The greatest challenge of the twenty-first century will be to change the value system underlying the global economy so as to make it compatible with the demands of human dignity and ecological sustainability. *Journal of Research in Nursing*. 19(4), 269-272. doi: 10.1177/1744987114536091
- Rinnaldo, N., Gualdi-Russo, E. and Zaccagni, L. (2021). Influence of Size and Maturity on Injury in Young Elite Soccer Players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 18(6), 1-13. doi: 10.3390/ijerph18063120
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*. 2, 49-60.
- Ryff, C. D. and Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*. 69(4), 719-727.
- Zacher, H. and Staudinger, U. M. (2018). Wisdom and well-being. *Noba Scholar*. Retrieved 1 September, 2022, from https://www.researchgate.net/profile/Hannes-Zacher/publication/322519172_Wisdom_and_Well-Being/links/5a5dab7aaca272d4a3de02bb/Wisdom-and-Well-Being.pdf

ครุยนาค : การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา
ผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง

KRUI NAK: CONSERVATION AND DEVELOPMENT OF
NA MUEN SI WEAVING WISDOM, TRANG PROVINCE

ณรงค์ ชูจันทร์¹, สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร² และสุดาวรรณ มีบัว³
Narong Choochan^{1*}, Suthira Chairaksa²
and Sudawan Meebua³

Received date: April 29, 2024

Revised date: October 18, 2024

Accepted date: October 18, 2024

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศิลปะและวัฒนธรรมสร้างสรรค์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการจัดการวัฒนธรรมเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, อาจารย์ที่
ปรึกษาหลัก

³ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการจัดการวัฒนธรรมเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

* Corresponding author, E-mail: naraong.choochan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและประวัติความเป็นมาของชุดครุยนาคนาในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่าผ้าทอนาหมื่นศรีเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของชาวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ที่มีการสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจากรุ่นสู่รุ่นรวมเวลานับร้อยปี การทอผ้านาหมื่นศรีเริ่มต้นจากการที่ยายนางได้ริ้วพื้นภูมิปัญญาการทอผ้าและเกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มชาวบ้าน และในส่วนของครุยนาคนาที่ปรากฏในพื้นที่ตำบลนาหมื่นศรี พบในพิธีอุปสมบทหมู่ โดยมีลักษณะเป็นแบบเรียบง่าย มีการทอผ้าเตรียมไว้เพื่อเป็นผ้านุ่งและผ้าเป้ียง ผ้านุ่งที่ปรากฏ ได้แก่ ผ้าทอที่มีลวดลายและไม่มีลวดลาย ด้านบนจะมีผ้าเป้ียง ซึ่งมีลักษณะการพาดจากไหล่ซ้ายมากลัดไว้ที่เอวด้านขวา บนศีรษะมีการสวมมงกุฎศีรษะโทนสีขาวทอง นอกจากนี้ในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอนาหมื่นศรีได้ออกแบบและสร้างสรรค์ผ้าทอในรูปแบบของชุดครุยนาคนา โดยใช้กลุ่มสีไทยโทน ทั้งนี้ลายผ้าที่ใช้ทอเป็นลายดั้งเดิม ได้แก่ ลายแก้วชิงดวง ลายลูกแก้ว ลายลูกแก้วฝูง ลายท้ายมั่งคุด และลายที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ ได้แก่ ลายมัทกะลีผล ลายดอกพุดตาน และลายเกี๋ยดแก้วพญานาค

คำสำคัญ : ครุยนาคนา, ผ้าทอนาหมื่นศรี, การอนุรักษ์และพัฒนา, ภูมิปัญญา

Abstract

This article aimed to investigate the context and history of the ordination gown (Naga) in Na Muen Si Subdistrict, Na Yong District, Trang Province in order to preserve and enhance the expertise of Na Muen Si woven fabric. The qualitative research design was used in the study. The research results revealed that Na Muen Si woven fabric is one of the intellectual heritage of the people of Na Muen Si Subdistrict, Na Yong District, Trang Province, which has been passed down for a long time from generation to generation, hundreds of years. The weaving of Na Muen Si cloth began when “Yai Nang” revived the wisdom of weaving and formed groups of villagers, as for the ordination gown (Naga) that appears in Na Muen Si Subdistrict, found in the group ordination ceremony. It has a simple design and has fabric prepared to be used as a sarong and a breast cloth. The cloth that appears includes patterned and non-patterned woven fabrics. The top has a breast cloth that runs from the left shoulder to the right waist. There is an auspicious headpiece in white and gold tones on the head. In addition, to preserve and develop the wisdom of woven cloth, Na Muen Si has designed and created woven cloth in the form of an ordination gown using Thai-tone colors. The fabric pattern used for weaving is the original pattern, the Kaew Ching

Duang pattern, the Luk Kaew pattern, the Luk Kaew Foong pattern, the Tai Mangkood pattern, and the newly improved patterns include the Makkaliphon pattern, the Pudtan flower pattern, and the Naga glass scale pattern.

Keywords: Naga ordination dress, Na Muen Si woven cloth, Conservation and Development, The Wisdom

1. บทนำ

ครุยนาค เป็นเสื้ออย่างหนึ่งที่ใช้สวมหรือคลุมสำหรับผู้ที่จะเข้าพิธีอุปสมบท ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญในการเปลี่ยนสถานะจากสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งหนึ่ง นั่นหมายถึงการเปลี่ยนสถานะจากคนปกติเป็นนาค เพื่อเปลี่ยนเป็นสมณเพศ จากการศึกษาข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไม่ปรากฏข้อมูลว่ามีการเริ่มใช้ครุยสำหรับนาคตั้งแต่สมัยใด แต่ทั้งนี้สันนิษฐานได้ว่าธรรมเนียมการสวมชุดครุยของผู้ที่จะเข้าพิธีอุปสมบทนั้น อาจจะมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเริ่มจากการใช้สวมเข้าพิธีอุปสมบทสำหรับเจ้านายหรือขุนนาง เมื่อกาลเวลาล่วงผ่านเลยมาหลายยุคสมัย ชุดครุยนาคก็ได้ถูกนำใช้สวมใส่กันอย่างแพร่หลายในการพิธีอุปสมบท แต่ก็มีการละเอียดความประณีตของชุดที่แตกต่างกันไป การแต่งชุดครุยนาคจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 อย่าง ได้แก่ 1) มงคลสำหรับสวมศีรษะ 2) เครื่องประดับ เช่น เข็มขัด สังกวาลย์ สร้อย เป็นต้น 3) เสื้อสำหรับใส่ไว้ข้างในครุย 4) ผ้าสำหรับนุ่งเป็นผ้าถุง 5) ครุย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันชาวบ้านทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

ไทยได้มีการสร้างสรรค์ชุดครุยนาคนั้นเพื่อใช้สวมใส่ในวันอุปสมบท โดยจะมีความแตกต่างกันไปตามฐานานุกรมของผู้อุปสมบท ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ครุยนาคนั้น คือ ภูมิปัญญาการทอผ้า

ภูมิปัญญาการทอผ้าถือเป็นวัฒนธรรมที่มีร่วมกันของมวลมนุษยชาติ มีลักษณะและความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและสังคมของภูมิภาคและชนชาตินั้น ๆ วัฒนธรรมการทอผ้าของแต่ละพื้นที่เกิดจากปรากฏการณ์การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเป็นการแพร่จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งผ่านการติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขาย โดยในอดีตประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในอุษาคเนย์ที่มีการแลกเปลี่ยนค้าขายกับต่างชาติ เช่น อินเดีย จีน เปอร์เซีย เป็นต้น จึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าวัฒนธรรมการทอผ้านี้เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการเผยแพร่จากชนชาติต่าง ๆ เหล่านั้น แต่ก็ด้วยภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของบรรพบุรุษไทยที่ได้พยายามเรียนรู้จนกระทั่งตกผลึกองค์ความรู้จึงนำมาสู่การพัฒนาภูมิปัญญา ต่อยอด และสร้างสรรค์ จนกลายเป็นผ้าทอที่มีเอกลักษณ์ของชาติไทยถึงปัจจุบัน ผ้าทอในประเทศไทยจึงเป็นผืนผ้าที่มีความงดงามเฉพาะตัว มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามภูมิรัฐและภูมิปัญญาของกลุ่มชนในแต่ละภูมิภาค โดยมีธรรมชาติสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการออกแบบสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาการทอผ้า ทั้งนี้ ผ้าทอสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ตามภูมิภาค ได้แก่ 1) ผ้าทอภาคอีสาน 2) ผ้าทอภาคเหนือ 3) ผ้าทอภาคกลาง และ 4) ผ้าทอภาคใต้

ผ้าทอภาคใต้ เป็นผ้าทอที่มีความงดงาม มีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์ ไม่แพ้ผ้าทอของภูมิภาคอื่นในประเทศไทย สันนิษฐานว่า

บรรพบุรุษทางภาคใต้อาจได้รับวัฒนธรรมการทอผ้าจากอินเดีย เปอเซียร์ และชนชาติอื่น ๆ ที่ล่องเรือมาทำการค้าขายในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทย เช่น จังหวัดสงขลา และฝั่งอันดามัน เช่น จังหวัดตรัง จังหวัดกระบี่ เป็นต้น จากนั้นจึงนำมาพัฒนาต่อยอดจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ผ้าทอภาคใต้นั้นจะมีทั้งประเภทผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้าย และผ้าย้ายปนไหม โดยลักษณะผ้าทอของแต่ละพื้นที่นั้นจะมีมิงดงามและแตกต่างกันไป ผ้าทอที่มีชื่อในภาคใต้มียู่หลายที่ด้วยกัน เช่น ผ้าทอพุมเรียง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผ้ายกเมืองนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ้าทอเกาะยอ จังหวัดสงขลา ผ้าแฉะ ผ้าการาตีหอ ของจังหวัดชายแดนใต้ และผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, ม.ป.ป.)

ผ้าทอนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี จัดเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Intangible Culture Heritage) ที่สำคัญ มีประวัติการสืบทอดมานานกว่า 200 ปี การถือกำเนิดขึ้นของผ้าทอในพื้นที่แผ่นดินชายฝั่งทะเลตะวันตกนั้น เป็นลักษณะของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion) นฤพนธ์ ต้วงวิเศษ ได้กล่าวถึงลักษณะของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมว่า “การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion) หมายถึง การกระจายตัวของแบบแผนทางวัฒนธรรมจากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่อื่น เช่น ภาษา การแต่งกาย ศาสนา เทคโนโลยี วัตถุสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือความคิดความเชื่อ” (นฤพนธ์ ต้วงวิเศษ, 2558) สอดคล้องกับการบอกเล่าถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผ้าทอนาหมื่นศรีของศูนย์สารสนเทศหม่อนไหมและประชาสัมพันธ์ กรมหม่อนไหม ว่า “ต่อมาเมื่อเข้าสู่สมัยความรุ่งเรืองของอาณาจักรโบราณในภาคใต้ เช่น ตามพรลิงค์ ศรีวิชัย แม่น้ำตรัง

เป็นหนึ่งในเส้นทางข้ามคาบสมุทรของผู้คนจากอินเดีย อาหรับ ตลอดจนยุโรป แสดงให้เห็นว่าท่าเรือเมืองตรังเป็นประตูทางผ่านศาสนา การค้าและการทูตจากต่างแดนตั้งแต่เริ่มอาณาจักรโบราณในภาคใต้” (ศูนย์สารสนเทศหม่อมไหมและประชาสัมพันธ์ กรมหม่อมไหม, 2565) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า พื้นที่จังหวัดตรังเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกพื้นที่แถบนี้มีความเจริญรุ่งเรืองและความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมเนื่องจากแม่น้ำตรังเป็นเส้นทางในการเดินทางข้ามคาบสมุทรของชาวต่างชาติ วัฒนธรรมต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมการทอผ้า อาจได้รับอิทธิพลมาจากประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามายังดินแดนประเทศฝั่งตะวันตก เกิดการผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิมในพื้นที่ตลอดช่วงเวลาหลายร้อยปี จนกลายเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันชาวบ้านนาหมื่นศรีที่ประกอบอาชีพทอผ้า ได้รวมตัวกันและเกิดเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี เพื่อผลิตและจำหน่ายผ้าทอที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของนาหมื่นศรี ได้แก่ ลายมรดก ลายลูกแก้ว ลายดาวล้อมเดือน ลายดอกจัน เป็นต้น (อารอบ เรื่องสังข์, 2565) สามารถสร้างมูลค่าและรายได้ให้เกิดกับครอบครัวและชุมชน นอกจากนี้วิถีชีวิตของชาวบ้านนาหมื่นศรีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังคงมีความผูกพันกับผ้าทอตลอดมา และผ้าทอนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนหนึ่งคนตั้งแต่เกิดจนตาย โดยจะเรียกกันว่า ผืนผ้า 3 ช่วงแห่งชีวิต คือ ช่วงที่ 1 ผ้าย้อม (ช่วงแต่งงาน) ช่วงที่ 2 ผ้ายา (ช่วงบวช) ช่วงที่ 3 ผ้ายา (เตรียมพาดโลงศพตัวเองและสามี) ซึ่งเห็นได้ว่าผ้าทอนาหมื่นศรีนั้นมีความข้องเกี่ยวกับประเพณีในวิถีชีวิตและพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนมีอิทธิพลกับการใช้ชีวิตของชาวบ้านชุมชนนา

หมิ่นศรีเป็นอย่างมาก จากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สืบทอดผ่านผืนผ้าของชาวบ้านตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง อารอบ เรื่องสังข์ (2566) ได้กล่าวว่า คนนาหมิ่นศรีนับตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษจะให้ความสำคัญกับเรื่องพิธีกรรมและศาสนาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องของบุญกุศล โดยเฉพาะงานบุญอุปสมบทคนเฒ่า คนแก่ พ่อแม่ จะทอผ้าพาดให้แก่บุตรหลานเพื่อใช้ในพิธีอุปสมบท เพราะมีความเชื่อว่าเป็นการสร้างบุญกุศลใหญ่และได้ร่วมอนุโมทนาบุญ

ในการเข้าพิธีอุปสมบทของชายไทยตามประเพณี ก่อนจะเข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระและครองผ้ากาสาวพัสตร์ ผู้อุปสมบทจะต้องแสดงตนเป็นนาคถือศีล และนุ่งขาวห่มขาวตามคติความเชื่อทางพุทธศาสนา ก่อน ครั้นเมื่อถึงวันเข้าพิธีอุปสมบท ผู้เป็นนาคจะนิยมนุ่งกางเกงโดยการสวมเสื้อขาว นุ่งผ้าถุง มีเครื่องประดับเล็กน้อยตามฐานานุกรม สวมมงกุฎบนศีรษะ และสวมเสื้อครุยนาค

ในยุคที่วัฒนธรรมไทยเป็นที่นิยมและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ การทอผ้านาหมิ่นศรีกลับประสบปัญหาขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาที่มีอยู่ให้แก่บุคคลรุ่นหลัง เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุขาดผู้สืบทอดและขาดการพัฒนาตลาดลายรูปแบบใหม่ที่ทันสมัยและความคิดสร้างสรรค์ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้า อีกทั้งสถานการณ์ทางสังคมปัจจุบันที่ผ้าทอนาหมิ่นศรีจะต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันของธุรกิจแฟชั่นเครื่องนุ่งห่ม คนยุคปัจจุบันส่วนหนึ่งยังคงให้ความสำคัญกับเครื่องนุ่งห่มของชาวต่างชาติตามกระแสนิยมที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ด้วยความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่ออาชีพทอผ้าและกระทบต่อการอนุรักษ์สืบสานการทอผ้าพื้นเมืองของตำบลนาหมื่นศรี ปัจจัย

นี่ถือเป็นภัยคุกคามอย่างหนึ่งจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชน (อารอบ เรื่องสังข์, 2565)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองซึ่งถือเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประจำถิ่นที่ควรค่าแก่การศึกษา อีกทั้งยังเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภูมิปัญญาของคนไทยเพื่อนำมาสู่การสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นศึกษาบริบททั่วไปของชุดครุยนาจากผ้าทอนาหมื่นศรีและมุ่งเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาชุดครุยนาจากผ้าทอนาหมื่นศรี เพื่อให้คงอยู่ควบคู่กับการธำรงพระพุทธรูปและธำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาที่อยู่คู่กับจังหวัดตรังมานานให้คู่ควรกับคำว่า “ผ้าทอนาหมื่นศรีของดีเมืองตรัง”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบริบทและประวัติความเป็นมาของชุดครุยนา ในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

2.2 เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาชุดครุยนา ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิด ประสบการณ์ และพฤติกรรมอันมีส่วนต่อสังคม โดยมนุษย์นั้นจะสร้าง

ความสัมพันธ์ผ่านระบบสัญลักษณ์ (Symbol) แต่ทั้งนี้สัญลักษณ์นั้นไม่ได้หมายถึงเพียงแค่วัตถุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เท่านั้น แต่อาจรวมถึงการกระทำจากวัตถุและเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยกระบวนการทางทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์จะเริ่มต้นด้วยความคิดเรื่องการทำระหว่างกัน (Interactionism) และสัญลักษณ์ (Symbol) ซึ่งเป็นหัวใจแล้วจึงขยายออกไปถึงมนุษย์แต่ละคน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและสภาพของสังคมมนุษย์ ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีประเภทจุลภาค เนื่องจากให้ความสำคัญต่อมนุษย์แต่ละคน ทฤษฎีนี้มีส่วนช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ (จิตใจตัวตน หรืออัตตา บุคลิกภาพ) และสังคมครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

จากการศึกษาบทความเรื่องทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์กับการอธิบายปรากฏการณ์สังคมจากมุมมองตัวแสดงของจุงนภา ยรรยงเกษมสุข (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ เป็นหนึ่งในทฤษฎีทางสังคมวิทยาที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์สังคมด้วยมุมมองที่ให้ความสำคัญกับตัวแสดง ในฐานะเงื่อนไขที่มีอิทธิพลกำหนด ลักษณะประการสำคัญของทฤษฎีนี้คือ สัญลักษณ์ ตัวแสดงที่มีความกระตือรือร้น การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอยู่จริงของปฏิสัมพันธ์ นั้นหมายความว่า ทฤษฎีนี้เชื่อว่าสังคมหรือโครงสร้างสังคม เกิดจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กันปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทำให้มนุษย์ร่วมกันสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมา (จุงนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556) นอกจากนี้ ยังสามารถกล่าวได้ว่า ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์จะมุ่งเน้นการตีความและการให้ความหมายของสังคม สิ่งเหล่านี้จะแสดงออกทางพฤติกรรมและการตีความ โดยจะมีส่วนในการช่วยสร้างสังคมและอัตลักษณ์

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์สามารถนำมาใช้กับการดำเนินการวิจัยเรื่อง ครุยนาค: การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอหนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอให้มีความสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาสร้างสรรค์ลวดลายของผ้าทอ ด้วยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ออกแบบและกำหนดขึ้นเพื่อทำหน้าที่อธิบายเรื่องราว ปรากฏการณ์ สภาพแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนวิถีชีวิต ประเพณี และคติความเชื่อของชุมชนหนาหมื่นศรี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ครุยนาค : การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอหนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีทางสังคมวิทยา ทฤษฎีทางมานุษยวิทยา และใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมาเป็นแนวทางในการศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย อีกทั้งใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานชุดครุยนาค

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการทอผ้าหนาหมื่นศรีและชุมชนหนาหมื่นศรี โดยเลือกแบบเจาะจงสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คัดเลือกจากบุคคลที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลหนาหมื่นศรี บุคคลผู้ที่มีสถานะเป็นผู้สืบทอด และบุคคลที่เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาการทอผ้าหนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง มีประสบการณ์ในการทอผ้าและเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เป็นเวลามากกว่า 5 ปี จำนวน 15 คน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ประกอบด้วย บุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการ พระสงฆ์ และผู้ใช้งาน โดยคัดเลือกจาก นักวิชาการ พระสงฆ์ หรือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ทางด้านผ้าทอ ด้านวัฒนธรรมการทอผ้า และด้านชุดครุยนาค จากนั้นนำข้อมูลเอกสาร หลักฐานและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกตามประเด็นเนื้อหา จากนั้น จึงทำการตรวจสอบแบบสามเส้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบ ความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลโดยละเอียดก่อนเข้าสู่กระบวนการวิจัย และสรุปผลการวิจัยโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ให้เห็นภาพรวมของข้อมูล และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 จากการศึกษาบริบทและประวัติความเป็นมาของชุดครุยนาค ในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง พบว่าภูมิปัญญาการทอผ้า ของชาวบ้านตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีการสืบทอดกันมา เป็นเวลานานจากรุ่นสู่รุ่นรวมเวลานับร้อยปี หลักฐานลายลักษณ์อักษร ที่พอจะสืบค้นได้อันเป็นข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผ้าทอจังหวัดตรัง คือ เอกสารจดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ. 128 (พ.ศ. 2452) ตามมติของชาวบ้านผ้าทอนาหมื่นศรีเปรียบเสมือนผ้าแห่งความรัก และความกตัญญูต่เวทิตั้ง ซึ่งเรียกว่าผ้าแห่ง 3 ช่วงชีวิต ได้แก่

1) ผ้าเป็ยงหรือผ้าสำหรับห่มนาค
2) ผ้าตั้ง เป็นผ้าที่หญิงสาวจะทอให้คนรักสำหรับใช้ในการ
การสู่ขอ การหมั้น และพิธีมงคลสมรส

3) ผ้าพานซ้าง เป็นผ้าที่เปรียบเสมือนบันไดที่จะนำดวง
วิญญาณผู้วายชนม์สู่สรวงสวรรค์ตามคติความเชื่อที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

ในส่วนของการทอผ้าของคนนาหมื่นศรีเป็นงานหัตถกรรม
ทำมือ มีเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า ได้แก่ กี่พื้นเมือง กี่กระตุก เป็นต้น ในด้าน
ลายผ้าแบบดั้งเดิมของชาวบ้านตำบลนาหมื่นศรีปรากฏข้อมูลการสืบทอดมา
มีจำนวน 5 ลาย ได้แก่ ลายลูกแก้ว ลายแก้วชิงดวง ลายดาวล้อมเดือน
ลายประสมต่าง ๆ และลายราชาวัดร นอกจากนั้น ยังพบลายผ้าทอที่ถูก
ออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนามาใช้กับผ้าทอนาหมื่นศรี เช่น ลายตุ๊กตา
ลายพานรัฐธรรมนูญ ลายปลา ลายนกเหวก และลายดอกจัน ในด้าน
พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของผ้าทอนาหมื่นศรี จำแนกได้เป็น 4
ช่วงเวลาสำคัญ ได้แก่

ช่วงที่ 1 พ.ศ.2514 ยายนาง ช่วยรอด ได้รวบรวมคนทอผ้า 3 คน
คือ ยายผอม ขุนทอง ยายอิน เขยชื่นจิตร และยายเฉลิม ชูบัว ช่วยกันซ่อมแซม
กี่ยกกับเครื่องมือเก่า ๆ ให้ใช้การได้แล้วลงมือทอผ้าด้วยวิธีทอผ้าแบบดั้งเดิม
จากนั้นยายกุศล นิลล่ออ บุตรสาวของยายนาง ช่วยรอด ได้รับช่วงต่อและได้
ถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าให้กับบุตรสาวและหลาน คือ นางละออง
นงศ์นวล และนางสาวอารอบ เรื่องสังข์

ช่วงที่ 2 พ.ศ.2519 - พ.ศ.2527 กลุ่มทอผ้าได้รับการสนับสนุน
งบประมาณจากสำนักงานพัฒนาการจังหวัด มาใช้ตกแต่งและเพิ่มเติม

อาคารโรงทอผ้าที่และเปิดเป็นศูนย์ฝึกอาชีพทอผ้า ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

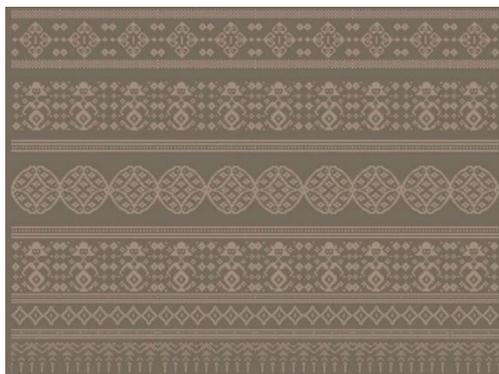
ช่วงที่ 3 พ.ศ.2528 - พ.ศ.2537 กิจกรรมกลุ่มและการทอผ้ายังคงดำเนินการโดยปากุศล ช่วงที่ 4 พ.ศ.2538 - ปัจจุบัน มีการฟื้นฟูกลุ่มขึ้นมาใหม่และได้เงินทุนมาจากกองทุนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผ้าพื้นบ้านภาคใต้ มีการรวบรวมลายผ้าของเก่าและสร้างลายผ้าขึ้นมาใหม่ ตลอดจนมีการวางแผนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุง และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่

5.2 การอนุรักษ์และพัฒนาชุดครุยนาคน ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง พบว่ามีการสร้างสรรค์ชุดครุยนาคนจากผ้าทอนาหมื่นศรี โดยใช้ลายผ้าทั้งหมดจำนวน 8 ลาย โดยแบ่งเป็นลายผ้าดั้งเดิม จำนวน 4 ลาย ได้แก่ ลายแก้วชิงดวง ลายลูกแก้ว ลายลูกแก้วฝูง และลายท้ายมั่งคุด เป็นลายผ้าที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ 4 ลาย ได้แก่ ลายมัทกะลีผล ลายดอกพุดตาน ลายดอกกนก และลายเกล็ดแก้วพญานาค

ในส่วนของลายผ้าที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่เป็นกระบวนลายที่มีคติธรรมและสื่อความหมายเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในด้านสีที่นำมาใช้สำหรับชุดครุยนาคนั้น ได้ดำเนินการเลือกเฉดสีจากการสำรวจความเห็นกลุ่มประชากรทั้งหมด 20 คน ผลการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่เห็นควรให้ใช้สีกรัก และสีนวลจันทร์ โดยสีกรักจะใช้ในการทอผ้าพื้นและสีนวลจันทร์จะใช้ในการทอผ้ายกดอก

หลังจากการดำเนินการสร้างสรรค์ชุดครุยนาคนจากผ้าทอนาหมื่นศรีแล้ว ได้ดำเนินการประเมินระดับความพึงพอใจที่มีต่อชุดครุยนาคนกลุ่มผู้ใช้งานจริง ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งหมด 28 คน พบว่า 1) ชุดครุยนาคนที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่นี้สามารถช่วยยกระดับของชุดครุยนาคนและผ้าทอนาหมื่นศรีได้ โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด 2) ชุดครุย

นาจากผ้าทอนาหมื่นศรีส่งผลให้มีความภาคภูมิใจในผ้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น (ผ้าทอนาหมื่นศรี) โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3) ชุดครุยนา มีความสมบูรณ์ของลวดลาย ความเกี่ยวข้องระหว่างลายผ้ากับพระพุทธศาสนา และมีคุณค่าทางจิตใจ โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด 4) ชุดครุยนา มีความสะดวกสบายในการนุ่งหรือสวมใส่ โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก 5) สีของชุดครุยนา มีความเหมาะสม รูปแบบการตัดเย็บมีความประณีต และพิถีพิถัน โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด 6) ชุดครุยนาจาก ผ้าทอนาหมื่นศรีสามารถสร้างมูลค่าทั้งทางเศรษฐกิจได้ โดยอยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด 7) ลายผ้าที่ใช้ในการสร้างสรรค์ชุดครุยนาล้วนแต่ มีคติธรรมสอนใจ โดยอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ภาพที่ 1 ภาพสเก็ตการทอโทนสีกลุ่มไทนโทน สีรักและสีนวลจันทร์
ที่มา : เขมศักดิ์ บุญมา (2567)

ภาพที่ 2 พาดผ้าเปียง

ที่มา : พงศ์ภักดิ์ รักราวี (2567)

ภาพที่ 3 ด้านหน้าชุดครุยนาค

ที่มา : พงศ์ภักดิ์ รักราวี (2567)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผ้าทอนาหมื่นศรี พบว่า ผ้าทอนาหมื่นศรีถือเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษชาวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ที่มีการสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นเวลานับร้อยปี ซึ่งภูมิปัญญานี้เกิดขึ้นจากความรู้ ประสบการณ์ วิถีชีวิต ตลอดจนวัฒนธรรมผ่านกระบวนการคิด ลองผิดลองถูก จนเกิดการตกผลึกของคนรุ่นหนึ่งที่สูงต่อมายังอีกรุ่นหนึ่ง ดังที่ ประเวศ วะสี (2534) ได้อธิบายไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้หลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ (ประเวศ วะสี, 2534) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ยุภาพร เจริญวัฒนภณีชัย (2560) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับภูมิปัญญาไว้ในสารนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้ช่วยกันสร้างสรรค์และสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันโดยการเก็บรักษาความรู้ที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น โดยการใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในการถ่ายทอดให้กับลูกหลานจากพ่อแม่ ปู่ ย่า ตายาย ให้กับคนในครอบครัวก่อน และพัฒนาไปสู่สังคมในชุมชนท้องถิ่น เป็นการสะท้อนความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม ความเชื่อประเพณี และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (ยุภาพร เจริญวัฒนภณีชัย, 2560) ในอดีตชาวบ้านตำบลนาหมื่นศรีจะนิยมปลูกฝ้าย

ปั่นฝ้าย และย้อมสีฝ้าย เพื่อนำมาใช้เป็นผ้าเช็ดหน้า ผ้าห่ม เสื้อผ้า อีกทั้งยังนำมาจำหน่ายเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว ดังที่ อารอบ เรื่องสังข์, ปรีดา ทองแป้น, อารีย์ ปั่นทอง, จุไร ตฤยสุข, อนงค์ ภิรมย์ทอง, สุจินต์ ฤทธิมา, อาพัต ทองแป้น และสุนทรี สังข์อุยู่ (2546) ได้อธิบายไว้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องโครงการแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาลายผ้าานาหมื่นศรี อำเภอ นาโยง จังหวัดตรังว่า การทอผ้าานาหมื่นศรีนั้นมีมาตั้งแต่โบราณ ในอดีตชาวบ้านจะปลูกฝ้าย ปั่นฝ้าย ย้อมสีฝ้าย ทอผ้าสำหรับใช้ในครัวเรือนและจำหน่าย กระทั่งหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดโรงงานผ้าและผ้าสำเร็จรูปออกขายในตลาด การทอผ้าใช้ของชาวานาหมื่นศรีจึงลดลง แต่ก็ยังคงมีการทอใช้อยู่บ้างโดยเฉพาะผ้าเช็ดหน้า ผ้าห่มยกดอก ผ้าพานช้าง เป็นต้น (อารอบ เรื่องสังข์ และคณะ, 2546)

ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาผ้าทอานาหมื่นศรีในรูปแบบชุดครุยนาคเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวบ้านานาหมื่นศรีเพื่อสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าของผ้าทอ โดยเฉพาะด้านลายผ้าทอในกระบวนการนั้นนอกจากจะต้องนำของเดิมมาปรับปรุงแล้ว ยังต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลายผ้าให้ตอบโจทย์กับกลุ่มเป้าหมาย ดังที่ เกษม จันทรแก้ว (2540) ได้อธิบายคำว่าอนุรักษ์ไว้ว่า การอนุรักษ์หมายถึง การใช้ประโยชน์อย่างมีเหตุผล (to use rationally) และมีการสร้างสรรค์ (build up) (เกษม จันทรแก้ว, 2540) ในการพัฒนาลายผ้าครั้งนี้ได้สร้างสรรค์ลายผ้าขึ้นใหม่โดยได้เลือกสัญลักษณ์ที่แฝงคติธรรม ความเชื่อตามแนวทางพระพุทธศาสนา วิถีชีวิต อีกทั้งเพื่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น เช่น ลายเกี๋ยงแก้วพญานาค ลายมังกะลีผล ลายดอกกก และลายดอก

พุดตาน เป็นต้น ผลการดำเนินการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ทักษิณา พิพิธกุล (2559) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาลวดลาย ผ้าทอไว้ในบทความวิจัยเรื่อง ผ้าทอมือ: การอนุรักษ์และการพัฒนาลวดลาย ผ้ายกดอกของจังหวัดลำพูนว่า ในการพัฒนาลวดลายให้มีความร่วมสมัยนั้น ต้องตรงกับความต้องการของผู้ซื้อในปัจจุบัน โดยผู้ออกแบบจะต้องนำเอา เรื่องราวจากสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตสมัยใหม่เข้าไปผสมผสานกับแบบลาย จากภูมิปัญญาโบราณ ยกตัวอย่างการออกแบบลวดลายผ้าทอยกดอกของ จังหวัดลำพูนที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากลวดลายดอกไม้หอม ซึ่งสามารถพบ ได้ในวัดวาอารามทั่วไป ตลอดจนเป็นดอกไม้ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต (ทักษิณา พิพิธกุล, 2559) จากผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นสามารถอธิบาย ได้ว่า ลวดลายผ้าทอที่ปรากฏบนผืนผ้าเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่บรรพบุรุษ หรือผู้สร้างสรรค์สร้างขึ้นเพื่อสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แฝงด้วยคติ และสะท้อนวิถีชีวิต ในการสร้างสัญลักษณ์นี้ถือเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ ซึ่งมีความ สอดคล้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ ที่รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข (2556) ได้อธิบายไว้ว่า ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เป็นหนึ่งในทฤษฎีทาง สังคมวิทยาที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์สังคมด้วยมุมมองที่ให้ความสำคัญ กับตัวแสดง ในฐานะเงื่อนไขที่มีอิทธิพลกำหนด ลักษณะสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ สัญลักษณ์ ตัวแสดงที่มีความกระตือรือร้น การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอยู่ จริงของปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าสังคมหรือโครงสร้างสังคม เกิดจากการที่ มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กัน ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทำให้มนุษย์ร่วมกันสร้าง สัญลักษณ์ขึ้นมา (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2556)

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอาจจะนำผลงานการอนุรักษ์และพัฒนาผ้าทอนี้ไปขยายผลต่อเพื่อพัฒนาและสร้างลวดลายขึ้นมาใหม่ให้เหมาะกับโอกาสต่าง ๆ ไม่เพียงเฉพาะงานอุปสมบท

2) หน่วยงานราชการที่สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม หรือกระทรวงอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมในการสนับสนุน ส่งเสริม รวมถึงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ผ้าทอ ได้ใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนารูปแบบและลวดลายผ้าทอของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละพื้นที่

3) ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาในเรื่องการพัฒนาลวดลายผ้าทอสำหรับนำไปสร้างสรรค์กับงานหัตถกรรมอื่น ๆ เช่น กระเป๋าถือ ยาม รองเท้า เป็นต้น เพื่อให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์และบทความฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี เพราะผู้มีพระคุณที่ทุกท่าน ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร และอาจารย์ ดร.สุดาวรรณ มีบัว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำขอขอบพระคุณกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ขอขอบคุณทุนการศึกษาต่อในระดับ

ปริญญาโท จากโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง โดยคณะผู้บริหาร
ได้แก่ พระประสิทธิ์โสภณ ดร.สัญญา ศรีวิเชียร และนายประเวช ไกรเทพ

9. เอกสารอ้างอิง

เกษม จันทร์แก้ว. (2540). *วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม: ฉบับปรับปรุงแก้ไข*

ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2558). *Diffusion*. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2565, จาก
[https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/
glossary/35](https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/glossary/35)

ทักษิณา พิพิชกุล. (2559). ผ้าทอมือ : การอนุรักษ์และพัฒนาลวดลาย
ผ้ายกดอกของจังหวัดลำพูน. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*. 17(31),
56-67.

ประเวศ วะสี. (2534). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา.
ใน *การสัมมนาทางวิชาการเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม.

สถาบันทักษิณคดีศึกษา. (ม.ป.ป.). *ห้องผ้าทอพื้นเมืองภาคใต้*. สืบค้นเมื่อ 17
มีนาคม 2566, จาก [https://folkloremuseumsongkhla.com/
exhibition/locally-woven-fabric-room](https://folkloremuseumsongkhla.com/exhibition/locally-woven-fabric-room)

รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2556). ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์กับการ
อธิบายปรากฏการณ์สังคมจากมุมมองตัวแสดง. *วารสารการเมือง
การบริหาร และกฎหมาย*. 5(2), 69-89.

ศูนย์สารสนเทศหม่อนไหมและประชาสัมพันธ์ กรมหม่อนไหม. (2565).

ผ้าทอนาหมื่นศรี. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2565, จาก
https://qsds.go.th/silkcotton/k_23.php

ยุทธพร เจริญวัฒนฉนิชัย. (2560). แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอ
บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขา
การพัฒนารัฐบาล, คณะสังคมสงเคราะห์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารอบ เรื่องสังข์, ปรีดา ทองแป้น, อารีย์ ปั้นทอง, จูไร ตูลยสุข, อนงค์ ภิรมย์ทอง,
สุจินต์ ฤทธิมา, อาพัต ทองแป้น และสุนทรี สังข์อุยทธ์. (2546).
รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องโครงการแนวทางการอนุรักษ์และ
ฟื้นฟูภูมิปัญญา ลายผ้านาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง.
ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

อารอบ เรื่องสังข์. (2565, 6 กุมภาพันธ์). ผ้าทอนาหมื่นศรี [สัมภาษณ์].

อารอบ เรื่องสังข์. (2566, 1 มีนาคม). ผ้าทอกับวิถีชีวิต [สัมภาษณ์].

เสียงแรกจากคนไร้รัฐ : องค์กร บรจุน กับรวมเรื่องสั้นชุด
บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ

THE FIRST VOICE FROM A STATELESS PERSON:
ONG BUNJOON AND A COLLECTION OF
SHORT STORIES BANG PHRAI HEANG SAP CHAMPA
AND OTHER STORIES

อมรัตน์ มุสิกะโรจน์^{1*} และตรีศิลป์ บุญขจร²

Amonrat Musikarot^{1*} and Trisilpa Boonkhachorn²

Received date: April 24, 2024

Revised date: December 11, 2024

Accepted date: December 11, 2024

¹ นักศึกษาปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี

* Corresponding author, E-mail: amonrat2018a@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องเสียงแรกจากคนไร้รัฐ : องค์ บรรจุน กับรวมเรื่องสั้นชุด บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ภาพแทนและอุปลักษณ์ของคนพลัดถิ่นในเรื่องเล่าร่วมสมัยและภาพยนตร์ไทยในบริบทโลกาภิวัตน์ พ.ศ. 2554-2564 และ 2) ศึกษาอคติทางชาติพันธุ์ในสังคมไทยซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานภาพของคนพลัดถิ่นแต่ละชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน โดยมุ่งศึกษาตัวบทวรรณกรรมขององค์ บรรจุน เรื่องบังไพรแห่งซบจำปา และเรื่องอื่น ๆ

ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า 1) คนพลัดถิ่นมีสถานภาพที่ด้อยกว่าพลเมืองและถูกข่มเหงจากเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น การถูกลดทอนสถานภาพความเป็นพลเมือง การถูกทารุณกรรม การถูกกดค่าแรง เป็นต้น และ 2) อคติทางชาติพันธุ์ ส่งผลให้เกิดการปกปิดชาติพันธุ์ของคนพลัดถิ่น การสูญเสียตัวตนของชาติพันธุ์

คำสำคัญ : คนไร้รัฐ, องค์ บรรจุน, บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ

Abstract

This research article, *The First Voice From A Stateless Person: Ong Bunjoon and A Collection Of Short Stories Bang Phrai Heang Sap Champa and Other Stories*, aims to 1) analyze representations and metaphors of the diaspora in contemporary narratives and Thai films within the context of globalization from

2011 to 2021, and 2) study ethnic bias in Thai society that affects the status of diaspora people of different ethnicities. The focus is on the literary text of Ong Bunjoon, particularly *Bang Phrai Heang Sap Champa and Other Stories*. The results of the textual analysis indicate that: 1) Diaspora individuals have an inferior status compared to citizens and are subjected to persecution by government officials, such as reductions in their citizenship status, abuse, and wage suppression. 2) Ethnic bias leads to the concealment of the ethnicity of diaspora individuals, resulting in the loss of ethnic identity.

Keywords: Stateless persons, Ong Bunjoon, Bang phrai heang sap champa and other stories

1. บทนำ

“...ผมเป็นคนสมุทรสาคร เป็นคนเชื้อสายมอญแท้ ๆ ปู่ย่าตายาย ทวดเทียดก็เป็นมอญหมด แต่งงานในหมู่บ้านเองมาตลอด แต่ว่าเกิดในเมืองไทยมา 6-7 ชั่วโมงคนแล้ว...” (สัมภาษณ์ : องค์กร บรรจุน ประชานชมรม เยาวชนมอญกรุงเทพฯ..., 2549)

ข้อความข้างต้นเป็นตัวอย่างบทสัมภาษณ์หนึ่งของนักเขียนชาติพันธุ์ องค์กร บรรจุน ที่แสดงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ รากเหง้า ความรู้สึกนึกคิด ของนักเขียนเชื้อสายมอญ

รวมเรื่องสั้น “บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ” ขององค์ บรรจุน (2560) เป็นวรรณกรรมร่วมสมัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคนพลัดถิ่น แต่มีความโดดเด่น คือ ผู้เขียนถ่ายทอดความเป็นมอญ หรือคนพลัดถิ่นอื่น ๆ ในฐานะ “เสียงแรก” เหตุที่กล่าวว่าเสียงแรก คือ หากพิจารณางานเขียนในกลุ่มเรื่องเล่าร่วมสมัยในช่วง พ.ศ. 2554-2564 จะพบว่า นักเขียนร่วมสมัยพยายามเล่าเรื่องของกลุ่มคนชายขอบ กลุ่มคนไร้รัฐ คนไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติ คนพลัดถิ่นอย่างต่อเนื่อง หากแต่นักเขียนกลุ่มนั้นคือคนไทยที่สะท้อนเรื่องราวการถูกกดขี่ ช่มเหง อย่างงานเขียนของ จเด็จ กำจรเดช, บัญชา อ่อนดี, รมณ กมลนาวิณ เป็นต้น นักเขียนกลุ่มดังกล่าวจึงเป็นเสียงที่สองที่สะท้อนถึงคนชายขอบ คนพลัดถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์

ในทางตรงกันข้ามพบนักเขียนชาติพันธุ์มอญอย่างองค์ บรรจุน (2560) ในรวมเรื่องสั้น “บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ” ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 13 เรื่อง กล่าวถึงคนพลัดถิ่นที่อพยพ หลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายก่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยสะท้อนความเป็นอื่นของคนชายขอบและแรงงานต่างด้าวในบริบทภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ผ่านมุมมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างแรงงานต่างด้าวกับเจ้าหน้าที่รัฐ และแรงงานต่างด้าวกับนายจ้างที่ถูกกดขี่ช่มเหงทั้งกายและใจ การใช้ความรุนแรงและเอารัดเอาเปรียบจากคนไทยหรือนายจ้าง ดังตัวอย่างข้อความ “...จะว่าไปแล้ว คนพวกนี้ไม่มีอะไรเหมือนฉันสักอย่าง พวกเขาไม่มีประโยชน์อะไรกับฉัน คงไม่ผิดนักหรอกหากว่าฉันจะมองพวกเขาเหล่านั้นเป็นขยะเคลื่อนที่ได้ พวกเขาเป็นขยะในสายตาของฉันอย่างแน่นอน...” (องค์ บรรจุน, 2560) การใช้อุปมาอุปไมย (Methaphor)

“ขยะ” สื่อความหมายเชิงลบ “ขยะ” จึงเป็นภาพแทนแรงงานชาวมอญที่นำเสนอความเป็นอื่น การถูกแบ่งแยกความเป็นเขาและเราจนกลายเป็นคนอื่น (Others) อคติทางเชื้อชาติ รวมถึงการถูกลดทอนความเป็นมนุษย์ให้แรงงานต่างด้าวมีค่าเพียงขยะเท่านั้น

งานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาแนวคิดของนักเขียนอย่างองค์ บรรจุน เนื่องจากเป็น “เสียงแรก” เสียงของนักเขียนชาติพันธุ์มอญซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มชาติพันธุ์มอญในฐานะคนพลัดถิ่นอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนและอุปลักษณะของคนพลัดถิ่นในเรื่องเล่าร่วมสมัยเรื่องสั้นชุด บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ ขององค์ บรรจุน
- 2) เพื่อศึกษาอคติทางชาติพันธุ์ในสังคมไทยซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานภาพของคนพลัดถิ่นแต่ละชาติพันธุ์

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “อุปลักษณะและภาพแทนคนพลัดถิ่นในเรื่องเล่าร่วมสมัยและภาพยนตร์ไทยในบริบทโลกาภิวัตน์” โดยศึกษาวิเคราะห์ภาพแทนและอุปลักษณะของคนพลัดถิ่นในเรื่องเล่าร่วมสมัยในงานบันเทิงคดีประเภท เรื่องสั้น นวนิยาย ภาพยนตร์ ในช่วง พ.ศ. 2554-2564 โดยมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

3.1 คนพลัดถิ่น (Diaspora)

คนพลัดถิ่น (Diaspora) หมายถึง คนที่ย้ายถิ่นไปอยู่ในพื้นที่ที่มีเชื้อบ้านเกิดและชุมชนดั้งเดิมของตัวเอง คนเหล่านี้ อาจจะมีเหตุผลทางประวัติศาสตร์ การเมือง สงคราม ความขัดแย้ง การค้าขาย และเศรษฐกิจ หากพิจารณาบริบทการพลัดถิ่น แบบหลังสมัยใหม่หรือ “กระบวนทัศน์คนพลัดถิ่นสมัยใหม่” (Modern diaspora paradigm) (Kant, 1784, อ้างถึงใน มนต์ชัย ผ่องศิริ และมณีนัย ทองอยู่, 2556) เช่น การอพยพจากประเทศด้อยพัฒนาไปสู่ประเทศพัฒนาเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น การอพยพมาในฐานะแรงงานข้ามชาติ ลี้ภัย ตลอดจนการตกเป็นเหยื่อของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบริบทโลกาภิวัตน์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับคำต่อไปนี้

3.1.1 คนไร้รัฐ (Stateless persons)

คนไร้รัฐ (Stateless persons) หมายถึง คนที่ไม่ถูกบันทึกรายการบุคคลในทะเบียนราษฎรของรัฐใดเลยบนโลก (สถานการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหา คนไร้รัฐ..., 2560)

3.1.2 คนไร้สัญชาติ (Nationality less persons)

คนไร้สัญชาติ (Nationality less persons) หมายถึง คนที่ไม่ได้รับการบันทึกในสถานะของคนที่มีสัญชาติของรัฐใดบนโลก กล่าวคือ ไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนชาติของรัฐใดเลยตามผลแห่งกฎหมายของรัฐนั้น ๆ (สถานการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหา คนไร้รัฐ..., 2560)

3.1.3 คนต่างด้าว (Aliens)

คนต่างด้าว (Aliens) หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องไร้สัญชาติ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

3.1.4 แรงงานข้ามชาติ หรือ แรงงานต่างด้าว (Migrant Workers)

แรงงานข้ามชาติ หรือ แรงงานต่างด้าว (Migrant Workers) หมายถึง บุคคลซึ่งถูกว่าจ้างให้ทำงาน กำลังถูกว่าจ้าง หรือเคยถูกว่าจ้างทำงานโดยได้รับค่าตอบแทนในรัฐที่ตนไม่ได้เป็นคนของชาตินั้นตามมาตรา 2 และอนุสัญญาฉบับที่ 97 ว่าด้วยการอพยพเพื่อการทำงาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2492 มาตรา 11 กล่าวว่า แรงงานข้ามชาติ คือ แรงงานที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่งซึ่งเกิดจากระบบเศรษฐกิจ “ทุนนิยมโลกาภิวัตน์” ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาดัชนีบ่งชี้ผลกระทบขององค์ บรรจุน เรื่องบังไพร แห่งซบจำปา และเรื่องอื่น ๆ โดยบทความวิจัยนี้ ศึกษาเรื่องสั้นจำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ ไสร้งสีน้ำหมาก หมากของเธอกับหมากของเขา ลูกทวายโปรเจ็กต์ สับสวิตซ์ ยายหมอกจำม ถนนเส้นนั้นสู่อ่าเซียน แยกในบ้านไอ้แดง ไก่แจ้ จำปี หลวงพี่ สับหระอ่ เสียรอสายจากชายแดน บังไพรแห่งซบจำปา ฟ้าเลี้ยงพระ นารายณ์ ราคาของหงส์เหียว มีขั้นตอนวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยรวบรวมข้อมูลเรื่องเล่าร่วมสมัยของไทย ประเภทเรื่องสั้น นวนิยายและภาพยนตร์ช่วง พ.ศ. 2554-2564 โดยคัดเลือกผลงานขององค์ บรรจุน เรื่องบังไพรแห่งضبจำปา และเรื่องอื่น ๆ จำนวน 13 เรื่อง เนื่องจากเป็นนักเขียนชาติพันธุ์มอญเพียงคนเดียวในกลุ่มวรรณกรรมร่วมสมัยที่นำเสนอภาพของคนพลัดถิ่นและมุมมองของสังคมที่มีต่อคนพลัดถิ่น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 วิเคราะห์และจำแนกประเภทภาพแทนคนพลัดถิ่นซึ่งสื่อผ่านกลวิธีอุปลักษณ์ในเรื่องเล่าร่วมสมัยของไทย

4.3.2 วิเคราะห์ภาพแทนคนพลัดถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับอคติชาติพันธุ์ในสังคมไทย

4.4 นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนา

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องสั้น นวนิยาย และภาพยนตร์ไทย ช่วง พ.ศ. 2554-2564 ซึ่งในบทความนี้ ศึกษางานเขียนขององค์ บรรจุน โดยในเรื่องเล่าร่วมสมัย พบว่านักเขียนดังกล่าวเป็นนักเขียนชาติพันธุ์มอญเพียงหนึ่งเดียวในกลุ่มข้อมูลวรรณกรรมทั้งหมด องค์ บรรจุน นำเสนอความเป็นคนพลัดถิ่นในวรรณกรรมเรื่องสั้นบังไพรแห่งضبจำปา และเรื่องอื่น ๆ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

เสียงแรกจากคนไร้รัฐคือเสียงสะท้อนของนักเขียนเชื้อสายมอญ เพียงคนเดียวในกลุ่มวรรณกรรมร่วมสมัยช่วง พ.ศ. 2554-2564 เสียงแรกจึงไม่ใช่เพียงเสียงของเรื่องเล่าคนพลัดถิ่นในสายตาของคนนอก หากแต่เป็นเสียงของคนในหรือคนพลัดถิ่นที่สะท้อนมุมมองความต่างของชาติพันธุ์ ชึ่งองค์ บรรจุน (2560) เล่าเรื่องชาติพันธุ์ไว้ในรวมเรื่องสั้นชุดบังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ

รวมเรื่องสั้น “บังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ” ขององค์ บรรจุน ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ โสร่งสีน้ำหมากหมาของเธอกับหมาของเขา ลูกทวยไพรเจ็ด สับสวิตซ์ ยายหมอกจ้ามจากถนนเส้นนั้นสู่อาเซียน แหกในบ้านไอ้แดง ไก่แจ้ จำปี หลวงพี่ สับหรือเสียงรอสายจากชายแดน บังไพรแห่งซบจำปา ผีเลี้ยงพระ นารายณ์ และราคาของหงส์เหี่ยว องค์ บรรจุนได้กล่าวถึงคนชายขอบหรือแรงงานต่างด้าวที่อพยพหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายก่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสะท้อนเรื่องราวความเป็นอื่นของคนไร้รัฐ คนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวในบริบทภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ผ่านมุมมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างแรงงานต่างด้าวกับเจ้าหน้าที่รัฐ และแรงงานต่างด้าวกับนายจ้างที่ถูกกดขี่ข่มเหงทั้งกายและใจ การใช้ความรุนแรงและการถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นต้น

ในการวิเคราะห์วรรณกรรมขององค์ บรรจุน กับรวมเรื่องสั้นชุดบังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ พบว่าเรื่องเล่าได้นำเสนออุปลักษณ์เพื่อถ่ายทอดภาพแทนของคนพลัดถิ่น คนไร้รัฐ คนชายขอบ ดังต่อไปนี้

1) ภาพแทนของสถานภาพที่ด้อยกว่าพลเมืองและการถูก
ข่มเหงจากเจ้าหน้าที่รัฐ

1.1) สถานภาพที่ด้อยกว่าพลเมือง

สถานะของคนพลัดถิ่นในเรื่องสั้นขององค์
บรรจุน นักเขียนไทยเชื้อสายมอญ ผู้ทำหน้าที่สะท้อนภาพสังคมปัจจุบัน
จากประสบการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยก่อนเข้าสู่ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน โดยเขายอมรับและแสดงตัวตน ความเป็นชาติพันธุ์ผ่าน
วรรณกรรม ดังข้อความ

“ข้อสังเกตการตื่นอาเซียนของไทยดูได้จากการประดับธง
อาเซียนทั่วประเทศอย่างที่ไม่ใช่ชาติใดเหมือน การรีบเร่งผลิตตำรา
แบบเรียน การศึกษาดูงานเพื่อนบ้านอย่างเร่งด่วน พร้อมกับการ
ตื่นกลัวว่าแรงงานอาเซียนจะเข้ามาแย่งงาน แต่เมื่อวิกฤตแรงงาน
กัมพูชานับแสนเดินทางกลับบ้านเมื่อกลางปี 2557 บทเรียนเชิง
สำนึกที่มีต่อพวกเขาในแบบใหม่จึงเกิดขึ้นย้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้น
วาระที่สังคมไทยเพิ่งรู้จักแรงงานต่างด้าวอย่างจริงจังเมื่อราวปี
2530 ฉาบทาด้วยอคติที่สั่งสมจากภาพผู้ร้ายเผาเมืองในแบบเรียน
ประวัติศาสตร์ อาชญากรข้ามชาติ ฆ่าโหดนายจ้างพาดหัว
หนังสือพิมพ์ไม่เว้นวัน กระพือข่าวผู้แพร่เชื้อโรคร้ายซึ่งหมดไปจาก
เมืองไทยโดยบุคลากรสาธารณสุข และผู้เข้ามาแย่งงาน “แสนยาก
สกปรก สุดเลวร้าย และค่าแรงสุดถูก” แม้กระทั่งถึงวันนี้ความสัมพันธ์
ระหว่างคนไทยและแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านก็ยังคง

ดำเนินไปแบบทั้งรักทั้งชัง...เรารู้จักและพร้อมที่จะเป็นหนึ่งเดียวกับ
อาเซียนจริงหรือ” (ย่อหน้าที่ 2)

ข้อความข้างต้น เป็นส่วนหนึ่งของคำนำจากรวมเรื่องสั้น “บั้งไฟรแห่งซังจำปาและเรื่องอื่น ๆ” ขององค์ บรรจุน นักเขียนไทยเชื้อสายมอญ ผู้นำเสนอภาพสังคมปัจจุบัน จากประสบการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากวรรณกรรมขององค์ บรรจุน พบว่าแนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมดังกล่าว มีการปะทะระหว่างปัญญาอาเซียนกับแนวคิดสังคมไทยที่ปรากฏในวรรณกรรม กล่าวคือขณะที่อาเซียนเปิดเสรีด้านแรงงานจนทำให้เกิดการไหลบ่าของแรงงานข้ามชาติ แรงงานเหล่านี้เมื่ออาศัยอยู่ในดินแดนนอกมาตุภูมิทำให้เกิดอคติชาติพันธุ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับลัทธิชาตินิยม ดังแนวคิดของ Montserrat Guibernau (Guibernau, 2013 อ้างถึงใน พรเทพ พรขาว, นฤพันธ์ ด้วงวิเศษ, สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ, สุระ อินตามูล และสุไลพร ชลวิไล, 2556) กล่าวว่า ถูกกำกับด้วยอุดมการณ์เสรีนิยมที่มีลักษณะขัดแย้งกัน ด้านหนึ่งต้องรักษาความเป็นพลเมืองของชาติ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามธำรงเสรีภาพของปัจเจกบุคคลทุกคน ความย้อนแย้งทำให้เกิดทางเลือกของการเป็นเจ้าของ (Belonging by choice) ซึ่งแสดงออกในกฎเกณฑ์และกฎหมายของรัฐที่ยอมให้สิทธิเสรีภาพบางเรื่องแก่คนบางประเภท คนที่ไม่ใช่พลเมืองเช่นแรงงานข้ามชาติและผู้อพยพ แม้จะมีสิทธิที่จะทำงานหรืออยู่อาศัยแต่ก็จะได้สิทธิเหมือนคนที่ถูกนิยามว่าเป็นเจ้าของประเทศ ลัทธิชาตินิยมจึงเป็นระบบของความเป็นเจ้าของวรรณกรรม

ขององค์ บรรจุน พบว่าเรื่องเล่าได้นำเสนอภาพของ “ตัวตน” ไปสู่ความเข้าใจ “ความเป็นอื่น” ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ (Identity) ดังตัวอย่าง การได้รับโอกาสทางการศึกษาแต่ยังพบอุปสรรคมากมาย เช่น

ในเรื่องสั้น “โสร่งสีน้ำหมาก” องค์ บรรจุน (2560) ผู้เขียนใช้สรรพนาม “ผม” แทนตัวละครเอก “ทอโมน” โดยผ้าโสร่งเป็นตัวแทนอัตลักษณ์ความเป็นมอญ ตัวละคร “ผม” เป็นผู้เล่าประสบการณ์ในการขาดโอกาสทางการศึกษาของเด็กชาวมอญแม้ว่าจะเข้าถึงระบบการศึกษาแต่เรียนจบมาก็ไม่ได้รับโอกาสเหมือนเด็กไทย ดังข้อความ “ผมเป็นคนแรกและเป็นความหวังที่จะได้กลับมาพัฒนาบ้านเกิด ท่ามกลางการสนับสนุนของครูทั้งโรงเรียน คนในชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน แต่ผู้เป็นพ่อไม่ยอมให้ผมไปจากหมู่บ้านเพราะคิดว่าถึงอย่างไร ผมก็เป็นเด็กชาวมอญไม่มีทางที่จะได้รับโอกาสเท่าเทียมกับเด็กไทยได้” (น. 4)

มิติของการลดทอนความเป็นมนุษย์ ผู้เขียนใช้กลวิธีอุปมาอุปไมย (Metaphor) โดยให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Sign) ดังตัวอย่าง เรื่องสั้น “หมาของเธอกับหมาของเขา” จากรวมเรื่องสั้นชุดบั้งไฟพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ ขององค์ บรรจุน (2560)

ผู้เขียนใช้ผู้เล่าเรื่องเสมือนมีตัวตนแบบผู้รู้ที่เป็นเพียง “เสียง” วิจารณ์หรือตัดสินตัวละครคนชายขอบชาวพม่า โดยใช้ฉากริมปากแม่น้ำท่าจีนติดกับอ่าวไทย ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวชาวพม่าเข้ามาทำงานเป็นลูกเรือประมง แต่ยี่สุนได้มาเป็นสาวใช้ มีหน้าที่ทำงานบ้านทั่วไปและดูแลหมาตัวโปรดของลูกสาวคุณนาย ยี่สุนเป็นตัวละครที่ชอบพอกหน้า

ทาปากและมีดวงตาสอดสายความเป็นไปของชีวิตผู้คนในละแวกนั้น จนได้มาพบกับซอวินในวันหนึ่ง ผู้ซึ่งเห็นหมาพันทางนอนให้นมลูกอยู่ใต้ถุนศาลาวัดเลยเมตตาให้อาหาร มันจึงติดตามจนใครต่อใครยกให้เป็นหมาของเขา

วงความหมายต้นทาง

วงความหมายปลายทาง

หมา ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

สัตว์เลี้ยงชะตากรรมของแรงงานผู้พลัดถิ่น

หมา ความหมาย น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิดหลายสกุล ในวงศ์ Canidae มีรูปร่างและสีขนแตกต่างกัน ลำตัวมีขนปกคลุม หัวอาจยาวและแหลม หรือกลมและสั้น มีเขี้ยว 2 คู่ ตีนหน้ามี 5 นิ้ว ตีนหลังมี 4 นิ้ว ซ่อนเล็บไม่ได้ อวัยวะเพศของตัวผู้มีกระดุกอยู่ภายใน 1 ชั้น หางค่อนข้างยาว ที่ยังคงเป็นสัตว์ป่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ผู้เขียนใช้อุปุภพณ์ “หมา” เป็นความหมายเหยียดหยาม เย้ยหยันชะตากรรมของแรงงานผู้พลัดถิ่นในประเทศไทยด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจและลดทอนความเป็นพลเมือง ดังข้อความ

“ลูกของกะจาทั้ง 6 ตัวโตกันหมด ช่วยเหลือตนเองได้ แยกย้ายกันไปเป็นหมาวัดเต็มตัว หมตภาระหน้าที่รับผิดชอบของกะจา มันจึงมานอนเฝ้าหน้าห้องซอวินทุกวัน แม้ว่าเขาจะออกเรือไปโดยมียี่สุนหมั่นเอาข้าวมาให้กินพร้อมทั้งพูดคุยกุญแจรักไปถึงเจ้าของก่อนออกเดินเล่นไปด้วยกัน ทุกเช้าที่ยี่สุนพาเจ้าพิซเดินออกกำลังกายต้องมีกะจาเดินตามต้อย ๆ หรือวิ่งกวัดพัดไล่กัดหยอกล้อกันไปตามตลอดทาง คนแถวนั้นอดเอ็นดูในมิตรภาพของพวกมันทั้งคู่ไม่ได้

คู่ที่แตกต่างกันทั้งสีสัน ขนาด และชาติตระกูล กะजाไม่ได้เดือดร้อน เรื่องอาหารการกิน แม้ไม่มีใครเอามาให้ มันก็เดินไปกินเองที่วัด เด็กวัดเทอาหารเหลือไว้ให้ตรงที่ประจำทุกวัน นอกนั้นมันก็จะกิน เฉพาะอาหารที่มีคนยื่นให้เท่านั้น” (น. 25)

เจ้าพิชเป็น “หมาพันธุ์ดี” ที่มีเจ้านายและ ผู้ดูแลอย่างดี หมาพันธุ์ดีในงานเขียนถูกเปรียบเทียบกับคนว่ามีความเป็นอยู่ที่ ดี ชาติพันธุ์ดีสูงส่งกว่าแรงงานพลัดถิ่น แตกต่างกับกะजा หมาจร ดั่งข้อความ

“เป็นหมาฝรั่งพันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ กำลังแตกหนุ่มตัวโต สีขาวवल ขนสั้นดกหนาเป็นมันไปทั้งตัว จมูก ปาก และขอบตาสี น้ำตาล มันเป็นหมาอารมณ์ดี ซี้เล่น ผ่านโรงเรียนฝึกสุนัขมาแล้ว ไม่ปากเปราะประเภทรอเห่าคนผ่านไปมาหรือรื้อค้นกัดทำลายข้าว ของ เจ้าพิชจึงไม่เคยสร้างเรื่องจุกจิกกวนใจใคร ยี่สุน่แค่ดูแลให้ อาหารเป็นเวลา ทำความสะอาดที่นอน จูงเดินเล่นออกกำลังกาย เข้าเย็น พบสัตวแพทย์ตรวจสุขภาพประจำปี รวมทั้งเข้าร้านอาบน้ำ ทำสปาสองเดือนครั้ง (น. 22)

ส่วนกะजाเป็น “หมาพันธุ์ทาง” ที่ไม่มีใครสนใจ เช่นเดียวกับการมีชีวิตอยู่ของแรงงานพลัดถิ่นอย่างซอวินและเพื่อน ๆ ทั้งที่ เห็นอยู่หายไปและมาใหม่ ดั่งข้อความ “ฉันเอาข้าวเอาน้ำ ไปให้ที่ท่าเรือก็ไม่ ยอมแตะ เจ้าพิชเข้าไปเลียหน้าเลียตา แกล้งหมอบเห่าแล้ววิ่งตะกุกไปรอบ ๆ

ชวนเล่นด้วย ขนาดเอาปากจับขาคาบหูหลุดทาง กะจาก็เฉย เห็นแล้วยังคิดถึง ซอวิน” (น. 31-32)

จากข้อความข้างต้น ผู้เขียนยังสร้างพฤติกรรม ของตัวละครเปรียบเทียบถึงความรัก ความหวังใยในคนต่างเพศที่มาจากชาติพันธุ์เดียวกัน เช่นเดียวกับ “หมา” แม้จะต่างสายพันธุ์ แต่ก็รู้จักเรียนรู้เป็นคู่หู กันได้

เรื่องสั้น “หมาของเธอกับหมาของเขา” สะท้อนถึงที่มาและที่ไปของ “ชีวิต” ทั้งคนและสัตว์ให้เห็นถึงความแปลกแยก แตกต่างทางชาติพันธุ์ แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ส่วนใครจะอยู่รอดหรือไม่ นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งดังข้อความ “เพื่อนหน้าตาดีอย่างยี่สุนใหม่” เพื่อนซอวิน ถามแทรกไม่อยากจะเล่า...นอกจากหาจุดขายไม่เจอแล้ว มันยังอาภัพ ตัวเตี้ย ป้อม หน้าสั้นจมูกแบนเป็นชมพู ผมพูบานเท่างอบแต่งตัวละครเป็นที่หนึ่ง แต่ก็ไม่เคยเห็นมีผู้ชายหน้าไหนจิบ” พุดจบ ยี่สุนคนเล่าเปิดปากหัวเราะกว้าง ตาหยีจมูกบานกว่าเก่า ขณะที่ซอวินกับเพื่อนเพียงส่งเสียงครางในลำคอจวนดู เหมือนหัวเราะ” (น. 20)

นอกจากนี้ ยังพบว่า มีการใช้คำว่า “ขยะ” แทนคนพลัดถิ่นในเรื่อง “สับสวิตซ์” จากรวมเรื่องสั้นชุดบังไพรแห่งซบจำปา และเรื่องอื่น ๆ ขององค์ บรรจุน (2560) ดังข้อความ “ฉันไม่รู้ว่าคุณเขากำลังพูดถึงฉันในทางไม่ดีหรือเปล่า ไม่รู้ว่าฉันใจดำเกินไปไหมที่จะมองว่าพวกเขา ก็เป็น ขยะ เพราะพวกเขาช่างต่างไปจากฉันและกลุ่มคนรอบข้างลิบลับ” (น. 55)

วงความหมายต้นทาง

ขยะ สิ่งของหรือเศษวัสดุเหลือใช้

วงความหมายปลายทาง

แรงงานผู้พลัดถิ่นที่ไม่มีใครต้องการ
หรือสิ่งที่ไม่ต้องการและต้องมีการ
กำจัดทิ้ง/ภัยต่อชาติ/ส่วนเกิน

แม้แต่สวีตซีฟายังรู้สึกว่าคุณเองนั้นอยู่ร่วมกับขยะกองโต เขารังเกียจขยะนั้นแต่เขาเคลื่อนที่ไม่ได้จึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน ขยะในงานเขียนขององค์ บรรจุน จึงหมายถึงแรงงานพลัดถิ่นชาวมอญที่ถูกทอดทิ้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั่นเอง

1.2) การถูกข่มเหงจากเจ้าหน้าที่รัฐ

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เป็นกรณีหนึ่งที่คนพลัดถิ่นได้รับความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมกับพลเมืองไทยการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติต่อตัวละครชาวมอญ หรือกระทั่งการใช้ภาษาจนทำให้ตัวละครรู้สึกอับอาย ดังข้อความ

“ผมไม่ชอบชื่อของผมทั้งไทยและมอญ ทอโมน เป็นภาษามอญ แปลตรงตัวว่า ทองมอญ นับว่ายังโชคดีที่พ่อไม่ใช้ชื่อนี้ หลังจากเจ้าหน้าที่อำเภอปฏิเสธชื่อทอโมน ทั้งที่ทองมนนั้นแทบจะไม่มีคามหมายเป็นขึ้นเป็นอันอะไรเลย แต่เจ้าหน้าที่ก็ยอมให้ใช้ได้ มันเป็นเพราะความดีของพ่อ พ่อบอกว่า ทอง ในภาษาไทยนั้นมาจาก ทอ ในภาษามอญอยู่แล้ว พ่อจึงยอมใช้ ส่วนคำว่า มน ในภาษาไทยมีความหมายก็จริง แม้จะรวมกันแล้วไม่ได้สาระอะไรแต่เสียงคล้ายคำเดิมที่พ่อต้องการ “เจ้าหน้าที่เขาอยากให้เป็นแบบนี้

ก็ตามใจ ช่างหัวมัน” คนเกือบทั้งหมู่บ้านเรียกผมทอโมนทั้งนั้น”
(น. 5)

องค์ บรรจุน ยังได้นำเสนอความเป็นชาติพันธุ์ และคนพลัดถิ่นในกระแสสำนึกของคนพลัดถิ่น ผ่านเรื่องราวใน “บังไพรแห่ง ซ้ำจำปาและเรื่องอื่น ๆ” เรื่องสั้นดังกล่าวนำเสนอวิถีชีวิตของคนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวที่อพยพหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ก่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสะท้อนเรื่องราวความเป็นอื่นของคนไร้รัฐ คนชายขอบและแรงงานต่างด้าวในบริบทภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ผ่านมุมมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างแรงงานต่างด้าวกับเจ้าหน้าที่รัฐ และแรงงานต่างด้าวกับนายจ้างที่ถูกกดขี่ ข่มเหงทั้งกายและใจ การใช้ความรุนแรงและการถูกเอาเปรียบสถานะของแรงงานพลัดถิ่น ดังข้อความ “ข้อสังเกตการตื่นอาเซียนของไทยดูได้จากการประดับธงอาเซียนทั่วประเทศอย่างที่ไม่ใช่ชาติใดเหมือน การรีบเร่งผลิตตำราแบบเรียน การศึกษาดูงานเพื่อนบ้านอย่างเร่งด่วน พร้อมกับการตื่นกลัวว่าแรงงานอาเซียนจะเข้ามาแย่งงาน” (ย่อหน้าที่ 2) จากข้อความข้างต้นนั้น พบว่าในสายตาของคนไทยแล้วแรงงานต่างด้าวคือคนที่เข้ามาแย่งงานคนไทย และเป็นภัยต่อชาติ

นอกจากนี้ยังพบว่า ในเรื่อง “หมาของเธอกับหมาของเขา” ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย ยังมีลักษณะการทำงานที่ขัดกับกฎหมายไทยอีกหลายเรื่อง โดยเฉพาะข้อกำหนดที่ระบุว่า แรงงานต่างด้าวจาก 3 ประเทศ คือ เมียนมา กัมพูชา

ลาว ทำงานในไทยได้เพียง 2 อาชีพเท่านั้น คือกรรมกรและคนรับใช้ในบ้าน จึงเท่ากับว่า หลายอาชีพที่คนงานต่างด้าวทำอยู่ในไทยผิดกฎหมาย ยี่สุนร้อ ซอวินทุกวัน จุดจบของซอวินคือหายตัวไป ขณะที่หมาพันทางอย่างกะจารอ เจ้าของอย่างใจจดจ่อทุก ๆ วัน ต่อมาชายวัยหนุ่มก็ถูกนำมาแทนที่ซอวิน ดังข้อความ

“ยี่สุนสังเกตเห็นลูกเรือตักเกของเจ้าแก่รายนี้หายหน้าหายตาไปหลายคน ออดสงสัยไม่ได้ว่าหายไปไหน จะเป็นตำรวจมากวาดล้างก็ไม่น่าใช่ เพราะลูกน้องเจ้าแก่คุยเชื่องอยู่บ่อยครั้งว่าจ่ายรายเดือนให้ผู้กำกับ ไม่ใช่เงินน้อย บางช่วงมีคนงานใหม่ ๆ มาแทน สลับสับเปลี่ยนกันไปเสมอ จะมีก็เพียงซอวินกับเพื่อนที่อยู่นานกว่าใคร ไม่เหมือนบ้านพักคนงาน โรงงานปลากระป๋อง เพื่อนเล่าว่ามีตำรวจมาค้นจับตัวคนงานพม่าไปบ่อย ๆ ระยะเวลาที่ยี่สุนแทบไม่เห็นซอวินและเพื่อนร่วมห้องพูดคุ้ยยิ้มหัวให้กัน แต่กลับเห็นรอยแผลตามเนื้อตัวของพวกเขา” (น. 25-26)

ในเรื่อง “ลูกทวายโปรเจกต์” จากรวมเรื่องสั้น ชุดบังไพรแห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ ขององค์ บรรจุน (2560) ชี้ให้เห็นว่า ในแผ่นดินไทยคนพลัดถิ่นไม่มีสิทธิในการครอบครองสิ่งใดด้วยการเช่าบ้านไร่ที่ดิน เพื่อสร้างโปรเจกต์ทวาย ดังข้อความ “ผู้ชายกลางคนคนหนึ่งพูดขึ้น” พวกเราก็คงไม่พินคินนี้พຽ່ງนี้หรือ” อีกคนว่า “ครั้งนี้เขาคงไม่ปล่อยไว้แล้ว เขาว่าที่นี้ประเทศไทย คนต่างด้าวไม่มีสิทธิ์” (น. 40)

จะเห็นได้ว่า การถ่ายทอดกระแสสำนึกของกลุ่มชาติพันธุ์มอญที่มีสถานภาพเป็นนักเขียน แม้จะมีสิทธิ์ผลิตงานเขียน

แต่วรรณกรรมดังกล่าวเต็มไปด้วยความริ้วลึก ความรู้สึกหดหู่ และไม่ได้รับความเป็นธรรม

2) อคติทางชาติพันธุ์

อคติทางชาติพันธุ์ หมายถึง การเลือกปฏิบัติ การแบ่งแยก การเหยียดหยาม กีดกัน เพราะเหตุที่ผู้อื่นต่างจากเรา เกิดจากการสร้างความแตกต่างระหว่าง “เรา” กับ “คนอื่น” คิดว่าชาติพันธุ์ของเราเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่น โดยมองไปที่จุดด้อยของคนชาติพันธุ์นั้น ๆ พฤติกรรมที่สะท้อนถึงอคติทางชาติพันธุ์ เช่น การพูดในแง่ลบพูดดูหมิ่นเหยียดหยามกลุ่มคนที่ไม่ชอบ การเล็งไม่คบหาผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่ตนเองดูถูกเหยียดหยาม การเลือกปฏิบัติกีดกันสมาชิกของกลุ่มที่ถูกใส่ร้าย เช่น ไม่ให้ได้งานทำ ไม่ให้มีที่พักอาศัยหรือสิทธิบางอย่างในสังคม การทำร้ายร่างกายการทรมาณ อาจเข้าร่วมในการก่อความรุนแรง เข้าไปมีส่วนในการกลุ่มรุมทำร้าย ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อข่มขู่ผู้ที่เขารู้สึกเกลียดชัง การกวาดล้างหรือการสังหารหมู่ การวิสามัญฆาตกรรม การหายตัวไป (Allport, 1979)

หากพิจารณาภูมิหลังด้านประวัติศาสตร์ ความคิด ค่านิยม อคติทางชาติพันธุ์อคติทางชาติพันธุ์มีผลมาจากค่านิยม ความเชื่อที่ฝังรากลึกมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ชนชาติ เรื่องเล่าของคนพลัดถิ่นขององค์ บรรจุน ยังแฝงไปด้วยอคติทางชาติพันธุ์และการถูกเหยียดหยามทางชาติพันธุ์ของคนพลัดถิ่น คนมอญถูกถากถางเหยียดหยันผ่านข้อความ

“บ่อยครั้งที่ผมต้องเป็นตัวตลกในกลุ่มเพื่อน ไม่ว่าผมจะพยายามทำตัวให้เหมือนคนอื่น ๆ มากแค่ไหน สำเนียงและผิวพรรณของผมมันก็ฟ้องอยู่หน้ะ ทั้งที่ไม่เคยบอกเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวผมให้ใครรู้ แต่ในเวลาไม่นาน เพื่อนเล็กเรียกผมว่ามน แต่หันมาเรียก “ไอ้มอญ” “ไอ้บ้านนอก” และ “ไอ้เด็กวัด” แม้จะมีเจตนาแค่ล้อเลียนประสาเพื่อนฝูง แต่นั่นล้วนเป็นสิ่งที่ผมปฏิเสธมาตลอดในความพยายามทำตัวเองให้เหมือนคนอื่น ยิ่งกลับทำให้ผมแตกต่างจากคนอื่น...” (น. 12)

จากข้อความพบว่าแนวความคิดเชิงอุดมการณ์เรื่องประวัติศาสตร์และชาตินิยม ที่ใช้เป็นข้ออ้างบีบบังคับ เอาคืนหรือกดทับแรงงานต่างด้าวด้วยการ “ต้องมาเป็นข้ารับใช้” ที่มีลักษณะแนวคิดแบบคลั่งชาติ (Chauvinism) ยังคงฝังรากลึกแน่นในวรรณกรรม เช่น “อิพวกต่างด้าวพวกนี้มันไม่รู้จักจำสอนเท่าไรไม่เคยซิมหนึ่งกะลาหัว สมน้ำหน้าอิพวกเผาบ้านเผาเมือง ตอนนีคนในเมืองของมันถึงฆ่ากันเอง...” (น. 92) และ “อิพวกเผาบ้านเผาเมือง” และการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม” (น. 94)

นอกจากนี้ในเรื่องสั้นเสียงรอสายจากชายแดน ยังพบว่า พฤติกรรมที่คนไทยปฏิบัติต่อคนพลัดถิ่นยังมีอคติอย่างต่อเนื่องดังข้อความ

“คนไทยจำนวนไม่น้อยหวาดระแวง รังเกียจ แรงงานต่างด้าวที่มาจากพม่าอย่างผม บางคนว่าใส่หน้าว่าพม่าเผากรุงศรีอยุธยาของเขาไว้ ทั้งที่ผมบอกแล้วว่าผมเป็นมอญและไม่เคยรู้เรื่องมาก่อน เมื่อผมสงสัยและออกปากถาม บางคนขึ้นเสียง ตรงเข้ามาผลักไหล่

“มึงไปอยุธยาโน่น ไปแหกตาตูดเสียมั่ง พวกมึงเผาบ้านเผาเมืองกูไว้
ยังไ้...” บ้างก็ว่าพวกผมมาแย่งงานพวกเขา บ้างก็ว่าผมเอาโรคร้าย
ที่สูญไปแล้วจากเมืองไทยมาแพร่เชื้อ แม้พวกเขาจะรังเกียจพวกเรา
มากมาย แต่ขณะเดียวกันพวกเขาก็ตักตวงฉวยโอกาสเอา
กับพวกผม” (น. 138)

จะเห็นได้ว่าชุดความคิด อีพวกต่างดาว อีพวกเผาบ้าน
เผาเมืองเหล่านี้ ยังคงยึดโยงอุดมการณ์ของประวัติศาสตร์ การเมืองจนกลายเป็น
การเกิดอคติด้านชาติพันธุ์ และยังมีฝังแน่นในสังคมไทยซึ่งองค์ บรรจุน
นักเขียนเชื้อสายมอญถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านรวมเรื่องสั้นชุดบังไพร
แห่งضبจำปาและเรื่องอื่น ๆ และในข้อความ “โสณะน่า... พวกมึงเผากรุงศรี
อยุธยาของกู มึงเลยต้องมาเป็นข้ารับใช้พวกกู” หรือ “บางทีอาจเป็นคนรุ่น
พ่อแม่ปู่ย่าตายายที่พากันสั่งสอนไว้ว่าเมื่ออดีต เคยแย่งชนม แ่่งกันจับผู้หญิง
หรือแย่งช้างเผือก ถึงกับวิวาทกัน พาลจดจำ สั่งสอนลูกหลานให้เกลียดชังกัน
ไม่ว่าจะผ่านมาก็ร้อยปี” (น. 58-59) และ “คนพวกนี้ไม่มีอะไรเหมือนฉันสัก
อย่าง พวกเขาไม่มีประโยชน์อะไรกับฉัน คงไม่ผิตนักรอกหากว่าฉันจะมอง
ว่าพวกเขาเหล่านั้นเป็นขยะเคลื่อนที่ได้” (น. 64) จากสองข้อความข้างต้น
เป็นการตอกย้ำถึงอคติที่คนต่างดาวถูกมองผ่านมิติ ประวัติศาสตร์และชาติ
พันธุ์ที่ส่งผ่านความเกลียดชังจากรุ่นสู่รุ่น จนทำให้พวกเขากลายเป็นวัตถุ
สิ่งของ สินค้า เหยื่อหรือคนอื่น จากการแบ่ง “เขา” แบ่ง “เรา” ไม่ต่างจาก
มุมมองของ “ฉัน” หรือ “สวิตซ์ไฟ” พฤติกรรมของลูกชายนายจ้างที่ชอบดื่ม
เป็นประจำและมักฉวยข้อมือ กอดรัดแรงงานต่างดาวเพศหญิง บางครั้งก็ใช้

อำนาจข่มขู่หรือใช้กำลังกดดันไปทำร้ายและข่มขืน จากความเชื่อผ่านข้อความว่า “โสนะน่า... พวกมึงเผากรุงศรีอยุธยาของกู มึงเลยต้องมาเป็นข้ารับใช้พวกกู” (น. 58) ซึ่งเป็นความคิดเชิงอุดมการณ์เรื่องประวัติศาสตร์และชาตินิยม ที่ใช้เป็นข้ออ้างบีบบังคับ เอาคืนหรือกดทับแรงงานต่างด้าวด้วยการ “ต้องมาเป็นข้ารับใช้” ที่มีลักษณะแนวคิดแบบคลั่งชาติ (Chauvinism)

ในเรื่องสั้นขององค์ บรรรจุน ยังกล่าวถึงการดำเนินถึง ผลประโยชน์ที่ตนหรือพวกพ้องจะได้รับจากแรงงานต่างด้าว เรื่องสั้น “สับสวิตซ์” ขององค์ บรรรจุน มีความโดดเด่นในการใช้ “สวิตซ์ไฟ” เป็นตัวละครผู้เล่าเรื่องที่แตกต่างจากเรื่องอื่น ๆ ในเล่ม แม้จะสะท้อนแนวคิดความรู้สึกด้วยสายตาแบ่งเขา แบ่งเราจากความเป็นอื่นด้วยอคติแบบเดิมอยู่ แต่เป็นการตอกย้ำความสัมพันธ์เชิงอำนาจก่อนเข้าสู่บริบทสังคมอาเซียน กล่าวคือ แม้ว่าอาเซียนจะเปิดช่องข้อกฎหมายเสรีแรงงานข้ามชาติ แต่แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด ส่งผลให้ สถานภาพของคนเหล่านี้ประสบชะตากรรมที่ทุกข์ทรมาน

นอกจากนี้ ฉันทหรือสวิตซ์ไฟยังแสดงความรู้สึกต่อคน มอญว่าเป็นขยะที่ไร้ประโยชน์ โดยลืมหันมองตนเอง เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นมิติความสัมพันธ์ผ่านภาษากับสถานะของแรงงานและวาทกรรม ประวัติศาสตร์ชาตินิยม ไม่เฉพาะลูกชายนายจ้างที่ปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวเท่านั้น แต่ฉันทหรือสวิตซ์ไฟยังมีสายตาที่ “ไม่แน่ใจว่ามันอาจเป็นผลเสียต่อแผ่นดินที่ฉันทอยู่นี้อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้” เป็นอุดมการณ์ชาตินิยมแบบคลั่งชาติ ไม่ต่างจาก “พวกมึงเผากรุงศรีอยุธยาของกู มึงเลยต้องมาเป็นข้ารับใช้

พวงกุ” ที่ยังถูกปลุกฝังในสังคมไทยซึ่งสวนทางกับการพัฒนาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป

จึงอาจกล่าวได้ว่ามิติของการเป็นคนพลัดถิ่นของตัวละครในเรื่องสั้นขององค์ บรรจุน ถูกเลือกปฏิบัติจากการแบ่งแยกเชื้อชาติสีผิว ถูกจำกัดสิทธิและโอกาสทางสังคม ถูกละเลยเพิกเฉย ไม่ได้สวัสดิการทางสังคมอย่างที่ควรจะเป็น หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นพลเมืองชั้นสอง (Second class citizen)

6. อภิปรายผลการวิจัย

เสียงแรกจากคนไร้รัฐคือเสียงสะท้อนของนักเขียนเชื้อสายมอญเพียงคนเดียวในกลุ่มวรรณกรรมที่ศึกษา เสียงแรกจึงไม่ใช่เพียงเสียงของเรื่องเล่าคนพลัดถิ่นในสายตาของคนนอก หากแต่เป็นเสียงของคนในที่สะท้อนมุมมองความต่างของชาติพันธุ์อย่างชัดเจน รวมถึงเรื่องสั้นชุดบังไพรแห่งضبจำปาและเรื่องอื่น ๆ พบการใช้อุปลักษณ์สัตว์ เช่น หมา อุปลักษณ์ขยะเพื่อลดทอนสถานภาพและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งกลวิธีดังกล่าวเป็นกระบวนการสร้างภาพแทนคนพลัดถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสังคมอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ องค์ บรรจุน ยังได้นำเสนอความเป็นชาติพันธุ์และคนพลัดถิ่นในกระแสสำนึกของคนพลัดถิ่น ผ่านเรื่องราวใน “บังไพรแห่งضبจำปาและเรื่องอื่น ๆ” แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมดังกล่าวมีการแสดงจุดยืนของวรรณกรรมและมุมมองของนักเขียนชาติพันธุ์มอญอย่างลุ่มลึกและแยบยล วรรณกรรมขององค์ บรรจุน แสดงให้เห็นว่าขณะที่ปัญญาอาเซียนได้เปิดเสรีด้านแรงงานจนทำให้เกิดการไหลบ่าของแรงงาน

ข้ามชาติ เกิดข้อกฎหมายระหว่างชาติต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือด้านการคุ้มครองแรงงาน แต่กฎหมายกลับสวนทางกับสถานการณ์ของแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ เมื่ออาศัยอยู่ในดินแดนนอกมาตุภูมิทำให้เกิดอคติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับลัทธิชาตินิยมด้วย ในเรื่องเล่าได้นำเสนอภาพของ “ตัวตน” ไปสู่ความเข้าใจ “ความเป็นอื่น” ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ (Identity) ดังตัวอย่าง การได้รับโอกาสทางการศึกษาแต่ยังพบอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ในเรื่องสั้น “โสรงสีน้ำหมาก” (องค์ บรรจุน, 2560)

อนึ่ง การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติต่อตัวละครชาวมอญ หรือ กระทั่งการใช้ภาษาจนทำให้ตัวละครรู้สึกอับอาย อนึ่งเรื่องเล่าของคนพลัดถิ่นขององค์ บรรจุน ยังแฝงไปด้วยอคติทางชาติพันธุ์และการถูกเหยียดหยามทางชาติพันธุ์ของคนพลัดถิ่น คนมอญถูกกล่าวหาเหยียดหยัน เช่น “ไอ้มอญ” “ไอ้บ้านนอก” และ “ไอ้เต้กวัด” พบว่าแนวความคิดเชิงอุดมการณ์เรื่องประวัติศาสตร์และชาตินิยม ที่ใช้เป็นข้ออ้างบีบบังคับ เอาคืนหรือกดทับแรงงานต่างด้าวด้วยการต้องมาเป็น “ซี้ซ้ารับใช้” ที่มีลักษณะแนวคิดแบบคลั่งชาติ (Chauvinism) ยังคงฝังรากแน่นในวรรณกรรมร่วมสมัย เช่น “อีพวกต่างด้าวพวกนี้มันไม่รู้จักจำสอนเท่าไรไม่เคยชิมหนังกะลาหัวสมน้ำหน้าอีพวกเผาบ้านเผาเมือง ตอนนี้นคนในเมืองของมันถึงฆ่ากันเอง...” “อีพวกเผาบ้านเผาเมือง” และการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม...” สอดคล้องกับแนวคิดการเหยียดเชื้อชาติ รวมถึงการรังเกียจทางเชื้อชาติ (Racial discrimination) ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติที่ส่งผลในเชิงลบด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติและความไม่เท่าเทียมทางเชื้อชาติ (Racial inequality) ทำให้คนบางกลุ่ม

ชาติโอกาสทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (Clair & Denis, 2015 อ้างถึงใน พรเทพ แพรขาว และคณะ, 2556) ซึ่งพบว่าชุดความคิด อีพวกต่างด้าว อีพวกเฝ้าบ้านเฝ้าเมืองเหล่านี้ ยังคงยึดโยงอุดมการณ์ของประวัติศาสตร์ การเมืองจนกลายเป็นอคติด้านชาติพันธุ์ ฝังแน่นในสังคมไทย ซึ่งองค์ บรรจุนักเขียนเชื้อสายมอญได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านรวมเรื่องสั้นชุดบังไพร แห่งซบจำปาและเรื่องอื่น ๆ ในฐานะเสียงแรกของคนไร้รัฐ

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลงานวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยหรือผู้สอนภาษาสามารถนำวรรณกรรมชุดนี้ ไปใช้ฝึกพัฒนา การอ่านในเยาวชนเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ตลอดจนสร้างความ เข้าใจด้านภาษา และด้านวัฒนธรรมที่ดีต่อกัน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ศึกษานักเขียนชาติพันธุ์อื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียนร่วมด้วยเพื่อ เปรียบเทียบแนวคิด วัฒนธรรม และตัวตน

8. เอกสารอ้างอิง

สถานการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหา คนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย :
กฤษฎา บุญราช (ปลัดกระทรวงมหาดไทย). (2560). สืบค้นเมื่อ
18 สิงหาคม 2563, จาก https://www.matichon.co.th/article/news_599580

พรเทพ แพรขาว, นฤพันธ์ ดั่งวงวิเศษ, สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ, สุระ อินตามูล และสุไพล์ ชลวิไล. (2556). *เพศหลากหลายเดดส์: พหุวัฒนธรรมทาง*

เพศในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

มนต์ชัย ผ่องศิริ และมณีนัย ทองอยู่. (2556). *คนเข้าเมืองทั่วไปหรือคน*

พลัดถิ่น?: การต่อรองนิยามตัวตนของไทยพลัดถิ่นในสังคมไทย.

วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง. 9(2), 1-24.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.*

2554. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

สัมภาษณ์ : องค์ บรรจุน ประธานชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพฯ กับภารกิจสืบ

สานวัฒนธรรมมอญในไทย. (2549). *สาละวินโพสต์ : นิตยสาร*

เพื่อแบ่งปัน “ความเข้าใจ” สู่เพื่อนบ้าน. 5(35), 62-75. สืบค้นเมื่อ

22 ธันวาคม 2566, จาก [https://salweenpost.blogspot.com/](https://salweenpost.blogspot.com/2011/05/blog-post_4600.html)

2011/05/blog-post_4600.html

องค์ บรรจุน. (2560). *บั้งไฟพรแห่งซบจำปา และเรื่องอื่น ๆ*. กรุงเทพฯ:

แพรวสำนักพิมพ์.

Allport, G. W. (1979). *The Nature of Prejudice*. Reading, MA:

Addison-Wesley.

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศ
ในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วย
การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT PLANS
IN THE TOPIC OF LOANWORDS IN THAI LANGUAGE WITH
THE CONCEPTUAL LEARNING MANAGEMENT IN CONJUNCTION
WITH GAME BASED LEARNING FOR MATTAYOMSUKSA 3
STUDENTS, PATHUMTHEPWITTAYAKARN SCHOOL,
MUEANG NONGKHAI DISTRICT, NONGKHAI PROVINCE

จตุพร ณ หนองคาย¹ และสุพรรณษา ภักตรนิกร^{2*}

Jatuporn Na Nongkhai¹ and Supansa Phaktaranigone^{2*}

Received date: March 26, 2024

Revised date: December 11, 2024

Accepted date: December 11, 2024

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

* Corresponding author, E-mail: ap.supansa4281@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิด รวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคารให้มีประสิทธิภาพ ตาม เกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนเรื่อง คำ ภาษาต่างประเทศในภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่ม ทดลองในการเรียนเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิด รวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน กลุ่มทดลองคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคารในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2566 จำนวน 44 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน 5 ชั่วโมง เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและ หลังเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย จำนวน 20 ข้อชนิด 4 ตัวเลือก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง คำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.27/83.18 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ที่ 80/80 2) การเปรียบเทียบ ความสามารถในการเรียนเรื่องคำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทยระหว่าง

ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย, แนวความคิดรวบยอด, เกม

Abstract

This research aims 1) to develop learning management plans of Thai language subject in the topic of loanwords in Thai language with the conceptual learning management in conjunction with game based learning for Mattayomsuksa 3 students, Pathumthep wittayakarn School, Mueang Nongkhai district, Nongkhai province in order to reach an efficiency level of 80/80. 2) to compare the students' ability in studying loanwords in Thai language by comparing the pre-test and post-test conducted in the experimental group in the topic of loanwords in Thai language with the conceptual learning management in conjunction with game based learning. The sample group were 44 students studying in Mathayomsuksa 3/6, during the second semester of the academic year 2023, using the cluster sampling method. The instruments used in this study included 1) 5 lesson learning management plans conducted in 5 periods in the topic of loanwords in Thai language with the conceptual learning management in conjunction with

game based learning. 2) the academic proficiency test results from the pre-test and post-test (20 items, 4 multiple choices). The statistics employed in this research are average, standard deviation, validate the efficiency, and t-test.

The research found that 1) the efficiency of the lesson plans in the topic of loanwords in Thai language with the conceptual learning management in conjunction with game based learning for Mattayomsuksa 3 students were 81.27/83.18 which were higher than the efficiency criterion 80/80. 2) From the comparison of students' ability in studying loanwords in Thai language by comparing the pre-test and post-test scores of the experimental group with the conceptual learning management in conjunction with game based learning for Mattayomsuksa 3 students, it was found that the post-test result was statistically higher than the pretest result at the .05 level of significant.

Keywords: Loanwords in Thai language, The conceptual Learning, Game

1. บทนำ

การมีคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยเกิดจากการยืมภาษา โดยวัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (2549) ได้ให้ความหมายของการยืมภาษาไว้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ภาษาหนึ่งยืมตัวอักษร เสียง ความหมาย หน่วยคำ คำสำนวน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค วจนลีลา ฯลฯ จากภาษาอื่นมาใช้ แต่โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงการยืมภาษา มักมุ่งประเด็นไปที่การยืมคำเป็นสำคัญ เพราะคำเป็นสิ่งที่ภาษาหนึ่งรับจากอีกภาษาหนึ่งไปใช้ได้ง่ายที่สุด และเกิดการยืมมากที่สุด คำที่รับมาจากภาษาอื่นเรียกว่า “คำยืม” การยืมนี้เกิดจากเหตุผลด้านความจำเป็นเนื่องจากผู้พูดภาษาผู้ให้เป็นเจ้าของความคิดต่าง ๆ และเหตุผลด้านจิตวิทยา กล่าวคือผู้พูดภาษาผู้รับเกิดความรู้สึกว่าภาษาผู้ให้เป็นภาษาที่แสดงศักดิ์ศรีและฐานะทางสังคมสูงกว่าผู้รับ ก่อให้เกิดการยืมคำศัพท์พื้นฐาน การยืมคำที่มีศักดิ์สูง การยืม มาใช้เป็นศัพท์วรรณคดี และการยืมเพื่อแสดงภูมิรู้ คำที่ยืมมามีทั้งภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเขมร ขวา-มลายู และจีน รวมถึงคำยืมภาษาอังกฤษ

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว จึงกำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดเนื้อหาไว้ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ทั้งยังได้กำหนดตัวชี้วัดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเรื่องของคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ในตัวชี้วัดมาตรฐานที่ ท 4.1

ม.3/1 จำแนกและใช้ คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อย่างไรก็ตามจากผลการรายงานข้อมูลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ประจำปีการศึกษา 2565 พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียน สาระที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุดคือสาระหลักการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ย 49.87 โดยเฉพาะตัวชี้วัด ท 4.1 ม.3/1 จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย มีคะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดอื่น ๆ ในสาระหลักการใช้ภาษา และเมื่อพิจารณาจากข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ ข้อที่นักเรียนทำคะแนนได้ไม่สูงมากคือข้อที่เกี่ยวกับการวัดความรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยมีข้อที่วัดความรู้เรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 1 ข้อ นักเรียนทำคะแนนได้มีค่าเฉลี่ย 64.18 และข้อที่วัดความรู้เรื่องคำบาลีสันสกฤตในรูปแบบคำสมาสจำนวน 2 ข้อ นักเรียนทำคะแนนได้มีค่าเฉลี่ย 15.89 และ 41.87 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย อีกทั้งจากการสัมภาษณ์คณะครูที่สอนในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายเพียงรูปแบบเดียวตลอดคาบเรียน ทำให้จดจำเนื้อหาได้น้อย และการใช้หนังสือเรียนเพียงเล่มเดียว ทำให้ความรู้เรื่องคำต่าง ๆ รวมถึงคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนอยู่ในวงจำกัด

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนเข้าใจ คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ควรเป็นวิธีการคิดด้วยตนเองมากกว่า การท่องจำ และต้องมีความสุขสนุกสนานเหมาะสมกับพัฒนาการของช่วงวัย แนวคิดที่มีลักษณะดังกล่าวคือวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความคิดรวบยอด (Concept) กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอด เป็นกระบวนการ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สามารถ นำความรู้ไปเชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ และนำไปสู่การต่อยอดองค์ ความรู้และนวัตกรรม การเรียนรู้เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมดังกล่าวมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดรวบยอด ของการเรียนรู้ มากกว่าการท่องจำเนื้อหา สารจำนวนมาก (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562)

การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอด มีการดำเนิน กิจกรรมการเรียนรู้ไปตามขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสังเกต/รับรู้ เป็นการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสังเกตและรับรู้ข้อมูลที่หลากหลาย ขั้นที่ 2 ขั้นจำแนกความแตกต่าง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนกำหนด หลักเกณฑ์บางอย่างเพื่อการจำแนกความแตกต่างเกี่ยวกับข้อมูลนั้นด้วย ตนเอง ขั้นที่ 3 ขั้นหาลักษณะร่วม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน สังเคราะห์ลักษณะร่วมหรือองค์ประกอบร่วมกันของข้อมูลที่ได้จำแนกไว้แล้ว ในขั้นที่ 2 ต่อมาขั้นที่ 4 ขั้นระบุมุมความคิดรวบยอดเป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเองโดยมีผู้สอนชี้แนะ ขั้นที่ 5 ขั้นทดสอบและนำไปใช้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน นำความคิด รวบยอดที่ได้จากขั้นที่ 4 ไปปฏิบัติหรือนำไปใช้ อย่างไรก็ตามกระบวนการ จัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดรวบยอดจะสามารถพัฒนาทักษะในการคิด

สร้างแนวคิดให้นักเรียนได้ แต่อาจทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความตึงเครียดจนเกินไป ดังนั้นจึงต้องมีเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน ไม่เครียด และที่สำคัญคือต้องสามารถทำให้ผลคะแนนหลังเรียนดีขึ้นโดยนำมาบูรณาการร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบความคิดรวบยอด คือ การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-Based Learning) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถโดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง โดยจุดประสงค์หลักของการสร้างเกมคือการมุ่งหวังให้เกมเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ผู้เล่นรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเกม ช่วยกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เล่น ตลอดจนให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและพึงพอใจในการเล่น ดังนั้นจึงเหมาะแก่การนำมาบูรณาการร่วมกับการสอนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดรวบยอด เนื่องจากจะทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้สนุกสนานยิ่งขึ้น กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสุขในการเรียน ดังที่ฐปนันท สุวรรณนิษฐ์ (2560) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านเกมเป็นวิธีหนึ่งในการเรียนรู้ที่มีจุดเด่นคือการสร้างความสนุกสนานรวมเข้ากับการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนอยู่ในสถานะที่ผ่อนคลายต่างกับการเรียนปกติที่สร้างความเครียดให้สมอง ส่งผลต่อการปิดกั้นทางการรับรู้ และมีผลต่อจิตใจ ที่สำคัญคือลดความเครียด ส่งเสริมปฏิกิริยาโต้ตอบ ส่งเสริมการเรียนรู้ และความจำ สร้างเสริมแรงจูงใจ ป้องกันภาวะผิดปกติทางใจ

จากข้อมูลที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ความคิดรวบยอดและการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-Based Learning)

สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ แต่งานวิจัยของ ศศิญา สุจริต (2565) ได้แสดงผลสรุปการวิจัยว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกสำหรับ เสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กอนุบาล มีค่าเท่ากับ 0.8511 แสดงว่าเด็กอนุบาลมีการพัฒนาความสามารถในการคิดรวบยอดเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 85.11 และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการทดลองด้วยค่าที่ พบว่าเด็กอนุบาลมีความคิดรวบยอดโดยรวมและรายทุกด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และยังมีงานวิจัยของปพิชญา วิชาสีทธิ์ (2564) พบว่าผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของเกมออนไลน์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 78.59/77.67 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมออนไลน์ พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ เฉลิมลาภ ทองอาจ (2550) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบ การสอนมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย และความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน แบบมโนทัศน์มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยและความสามารถในการคิดเชิง

โมนทัศน์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่ามีการใช้เกมการศึกษา ร่วมกับแนวคิดความคิดรวบยอดในการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง คำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอดเสริมด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) มาใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากแนวคิดดังกล่าว มีกิจกรรมหรือขั้นตอนที่พัฒนาทักษะความคิดของนักเรียนให้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง ตลอดจนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการเล่นเกม มีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น รู้จักนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับองค์ความรู้อื่น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเองจะทำให้เกิดทักษะ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องนั้น ๆ ได้แม่นยำและมั่นคง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง คำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคารให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

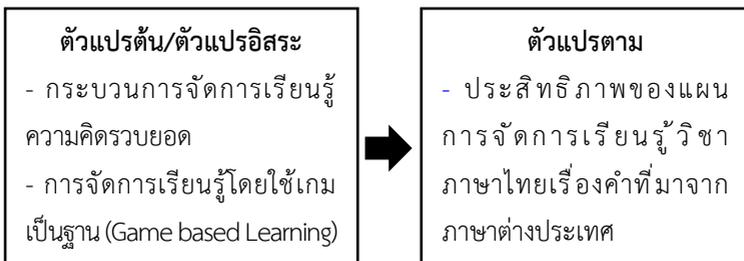
2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอด

เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวความคิดรวบยอด และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ดังผังแสดงดังนี้

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 ห้อง ได้แก่ ห้อง 3/5 ห้อง 3/6 ห้อง 3/7 และห้อง 3/8 จำนวนทั้งสิ้น 173 คน

4.1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3/6 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2566 จำนวน 44 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จำนวน 5 แผน รวมเวลา 5 ชั่วโมง จากนั้นนำข้อมูลผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปรผล ผลการประเมินพบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55)

4.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชนิดตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านโดยใช้สูตร IOC ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปพบว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 รวมไปถึงพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งตัดไว้จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23-0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-0.83

4.2.3 แบบฝึกเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

แบบฝึกเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย จำนวน 5 แบบฝึก แบบฝึกละ 10 คะแนน ใช้ประกอบแผนการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนการเรียนรู้ คะแนนรวม 50 คะแนน

4.3 วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายในภาคการศึกษา ที่ 2/2566

1) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบ (Pre-test) วัดความรู้ความเข้าใจวิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำคะแนนมาวิเคราะห์เป็นคะแนนก่อนเรียน

2) ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยผู้วิจัยเป็นผู้ออกแบบการจัดการจัดการการเรียนรู้เอง จำนวน 5 แผน ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องคำที่ยืมมาจากภาษาบาลี-สันสกฤต แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องคำที่ยืมมาจากภาษาเขมร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องคำที่ยืมมาจากภาษาจีน แผนการจัดการ

เรียนรู้ที่ 4 เรื่องคำที่ยืมมาจากภาษาขว มลายู และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องคำที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษรวม 5 ชั่วโมง โดยระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนไปด้วย

4.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากดำเนินการตามขั้นตอน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบหลังเรียน ดังนี้

1) เมื่อดำเนินการสอนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกทักษะเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน และบันทึกคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองไว้

2) เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 5 แผน ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

3) นำคะแนนที่บันทึกจากการทำแบบฝึกทักษะท้ายแผนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ด้วยค่าประสิทธิภาพของ

กระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E1/E2) และวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ก่อนเรียนและหลังเรียนมาคิดคะแนนเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำคะแนนมาทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test Dependent Sample

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.27/83.18 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ $E1/E2 = 80/80$ และสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแสดงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนแบบฝึกทักษะท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ (E ₁)			คะแนนทดสอบหลังเรียน (E ₂)		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
44	50	40.63	81.27	20	16.63	83.18

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

5.2 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งนักเรียนได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย 9.20 คิดเป็นร้อยละ 45.91 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.74 และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 16.63 คิดเป็นร้อยละ 83.18 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การแสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่แบบไม่อิสระ และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบวัดผลทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการทดสอบ	\bar{x}	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	9.20	1.74	37.46*	0.00
หลังเรียน	16.63	1.14		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.27/83.18 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ $E1/E2 = 80/80$ และสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานรวมไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งนักเรียนได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย 9.20 คิดเป็นร้อยละ 45.91 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.74 และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 16.63 คิดเป็นร้อยละ 83.18 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับศศิญา สุจริต (2565) ที่ได้แสดงประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกสำหรับเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดของเด็กอนุบาล มีค่าเท่ากับ 0.8511 แสดงว่าเด็กอนุบาลมีการพัฒนาความสามารถในการคิดรวบยอดเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 85.11 และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถใน

การคิดรวบยอดของเด็กก่อนอนุบาลก่อนและหลังการทดลองด้วยค่าที่พบว่าเด็กอนุบาลมีความคิดรวบยอดโดยรวม และรายทุกด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมลาภ ทองอาจ (2550) ที่ได้นำรูปแบบการสอนแบบการจัดหมวดหมู่และเชื่อมโยงความคิดเกี่ยวกับข้อมูลอย่างเป็นระบบคือรูปแบบการสอนมโนทัศน์มาใช้สอนหลักภาษาไทยเรื่องกลุ่มคำ โครงสร้างประโยค คำที่มีกรันต์ คำที่ประและไม่ประวิสรรชนีย์ คำที่ใช้ไม้ยมกและคำที่ใช้ไม้มีว่น โดยมีกลุ่มประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนมโนทัศน์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางการจัดหมวดหมู่และเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านหลักภาษาไทยได้

อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวมีความแตกต่างจากงานวิจัยของผู้วิจัย กล่าวคืองานวิจัยนี้ได้ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) โดยใช้โปรแกรมช่วยสร้างเกมคือโปรแกรมคาฮูท (Kahoot) และบลูเก็ต (Blooket) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบแนวคิด รวบยอดด้วย จึงกล่าวได้ว่ามีตัวแปรต้นที่แตกต่างกัน รวมไปถึงความแตกต่างด้านจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการทดลองวิจัย งานวิจัยดังกล่าวใช้เวลาในการทดลองงานวิจัยจำนวน 16 คาบ หรือ 16 แผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากต้องเน้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะความสามารถทางการคิดเชิงมโนทัศน์ แต่งานวิจัยของผู้วิจัยเน้น

พัฒนาผลการเรียนเฉพาะเจาะจงในเรื่องคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย และใช้จำนวนแผนหรือทดลองงานวิจัยเพียงแค่ 5 แผนหรือ 5 ชั่วโมง

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมนี่สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมวิภา วิชาสิทธิ์ (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเกมออนไลน์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.59/77.67 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งงานวิจัยของปัทมวิภา วิชาสิทธิ์ ได้ใช้เกมในการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมีเกมที่ไม่ซ้ำกันทุกแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นในทุก ๆ ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตามเกมที่ใช้สอนในงานวิจัยดังกล่าวมีความแตกต่างจากงานวิจัยของผู้วิจัยคืองานวิจัยของปัทมวิภา วิชาสิทธิ์ (2564) ได้ออกแบบเกมออนไลน์ขึ้นมาใช้เอง ไม่ได้ใช้โปรแกรมช่วยสอน ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะใช้เกมออนไลน์เหมือนกัน แต่ผู้วิจัยใช้โปรแกรมช่วยสร้างเกมคือโปรแกรมคาสูท (Kahoot) และบลูเก็ต (Blooket) โดยข้อดีของการสร้างเกมขึ้นมาเองคือความแปลกใหม่ จึงทำให้นักเรียนสนใจและเกมออนไลน์มีความเสถียร กล่าวคือไม่มีผู้ใช้งานคนอื่นเข้าใช้งานได้ในเวลาเดียวกัน แต่มีข้อจำกัดบางประการ เช่น เมื่อนักเรียนไม่คุ้นเคยกับเกมจะทำให้ให้นักเรียนไม่สามารถเล่นเกมได้อย่างเต็มที่ เพราะเกิดความไม่เข้าใจในเกมที่ครูใช้ ดังนั้นจึงทำให้เสียเวลาในการอธิบายเกมให้นักเรียนเข้าใจ ประกอบกับภาพเหตุการณ์ไม่สมบูรณ์หรือภาพและเสียงไม่โดดเด่น จึงทำให้ไม่ดึงดูดผู้เรียน ส่วนงานวิจัยนี้พบว่าการใช้โปรแกรมคาสูท (Kahoot) และบลูเก็ต (Blooket) มีข้อดีคือนักเรียนคุ้นชินกับโปรแกรมที่ใช้ เข้าใจกติกาใน

การเล่น จึงประหยัดเวลาในการอธิบายกติกา อีกทั้งในโปรแกรมคาฮูท (Kahoot) มีเกมให้เลือกเล่น 8 เกม และบลูเก็ต (Blooket) มีเกมให้เลือกใช้ 16 เกม ตลอดจนเหตุการณ์ ภาพ เสียง มีความโดดเด่น และน่าสนใจ เหมาะสม จึงสามารถดึงดูดผู้เรียนได้ดี

อย่างไรก็ตามมีข้อจำกัดในบางประการคือเนื่องจากโปรแกรม ทั้ง 2 โปรแกรมเป็นโปรแกรมออนไลน์ ผู้ใช้งานหลายคนสามารถเข้าใช้ได้พร้อมกัน เมื่อมีผู้ใช้งานร่วมกันเป็นจำนวนมาก ในบางครั้งจึงทำให้ระบบขัดข้อง ตลอดจนงานวิจัยนี้ยังมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ 2 กระบวนการเข้าด้วยกันคือกระบวนการเรียนรู้ความคิดรวบยอดและกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จึงทำให้การจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน กล่าวคืองานวิจัยของปัทธิชญา วิชาสิทธิ์ (2564) เน้นไปที่การเรียนรู้ผ่านเกมเป็นหลักโดยครูอธิบายกติกาการเรียนและให้นักเรียนเล่นเกมตามลำดับ ข้อดีคือนักเรียนสนุกกับเกมได้อย่างเต็มที่ บรรยากาศสนุกสนาน แต่ข้อจำกัดคือนักเรียนจะไม่ได้สรุปและสังเกตเนื้อหาด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ไม่ได้ทบทวนเนื้อหาทั้งหมด เพียงแค่ตอบคำถามตามเกมที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งนักเรียนบางคนอาจจะไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน ส่วนงานวิจัยนี้เน้นให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน และบรรยากาศในการเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนาน ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นคือให้นักเรียนจำแนกและหาลักษณะร่วมของเนื้อหาที่ศึกษาผ่านเกม และหลังจากเล่นเกมเสร็จสิ้นนักเรียนได้ร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดโดยการสร้างแผนผังความคิดจึงทำให้นักเรียนทั้งห้องได้ร่วมกันสรุปความรู้อีกครั้ง แต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในแต่ละชั่วโมง ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องจัดการเวลาให้เหมาะสม

ข้อจำกัดอีกประการคือในบางขั้นตอนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ในขั้นตอนการจำแนกและหาลักษณะร่วมบางแผนการเรียนรู้จะใช้ เกมออนไลน์ นักเรียนบางคนไม่ได้มีโทรศัพท์มือถือเป็นของตนเอง ถึงแม้ว่าจะแก้ปัญหาโดยการให้จับคู่กับเพื่อนก็ตาม นักเรียนกลุ่มนี้จะมีส่วนร่วมในการเล่นเกมน้อยกว่าเพื่อนในชั้นเรียน หรือข้อจำกัดทางด้านอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องช่วยอินเทอร์เน็ทไม่พร้อมใช้งาน จึงทำให้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ในขั้นสรุปเป็นแผนผังความคิดจากให้นักเรียนทำชิ้นงานเป็นกลุ่มจึงต้องเปลี่ยนเป็นแผนผังความคิดรายห้อง คือให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันออกมาเขียนแผนผังความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ยังคงดำเนินไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ ทุกขั้นตอนเป็นผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนสามารถเข้าใจและจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้มากขึ้นและมีความสุขในการเรียน

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าวเป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) เป็นแผนที่มีประสิทธิภาพและใช้พัฒนาผู้เรียนได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานและกระตือรือร้นได้จริง แต่ผู้สอนต้องเตรียมเกม

และสื่อจำนวนมาก โดยแต่ละแผนจะใช้เกม 2-3 เกม ดังนั้น ผู้สอนต้องคิดหาเกมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

7.1.2 การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวความคิดรวบยอดเสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game based Learning) เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2 รูปแบบมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องวางแผนบูรณาการทั้ง 2 รูปแบบนี้เข้าด้วยกันให้เหมาะสม และอธิบายแต่ละขั้นตอนให้นักเรียนเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างดี

7.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนควรจะใช้เกมออนไลน์และบอร์ดเกม การ์ดเกมหรือสื่อทำมือผสมผสานกัน ไม่ควรเป็นเกมออนไลน์ทั้งหมด หรือสื่อทำมือทั้งหมด เพราะหากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตใช้งานไม่ได้จะทำให้ชั่วโมงนั้นไม่สามารถใช้เกมประกอบการสอนได้จริงหรือหากเป็นสื่อทำมือทั้งหมดเวลาอาจจะไม่พอ เนื่องจากในสถานการณ์ในชั้นเรียนเมื่อนักเรียนได้เล่นเกมแล้ว นักเรียนจะขอต่อเวลาเพื่อเล่นต่อจึงต้องมี เกมทั้ง 2 ลักษณะร่วมกันในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำหรือประโยคชนิดต่าง ๆ โดยใช้แนวความคิดรวบยอด เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

7.2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยโดยใช้เทคนิค TGT (Team Game Tournament) เสริมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกสร สีหา. (2558). *การพัฒนาการเขียนสะกดคำภาษาไทย โดยใช้เกมประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต]. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2550). *ผลของการใช้รูปแบบการสอนโมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย และความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต]. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐปนันท สุวรรณกนิษฐ. (2560). *การออกแบบเกมการ์ด เพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนหลักสูตรออกแบบสื่อสาร*. ในเอกสารรวบรวมบทความวิจัยหลังการประชุมวิชาการ นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 13. *วิจัยนวัตกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม*. (หน้า 1700-1715). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ปพิชญา วิชาสิทธิ์. (2564). *การพัฒนาเกมออนไลน์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2566, จาก https://www.edu.nu.ac.th/docs/download/2021_06_09_12_00_17.pdf
- วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ. (2549). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 : คำ การสร้างคำ และการยืมคำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- ศศิญา สุจริต. (2565). *ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโมโนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดสำหรับเด็กอนุบาล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net)*. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.newonetestresult.niets.or.th>

การบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
ในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

THE MANAGEMENT AND COMPETITIVE STRATEGIES
THAT AFFECTING THE SUCCESS IN BUSINESS
OPERATIONS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESS
IN MUEANG LAMPANG DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

ดาวเดือน อินเตชะ^{1*} และกุลวรรณ โสทธิกุล²
Daoduean Inteacha^{1*} and Kullawan Sotthikul²

Received date: June 24, 2024

Revised date: December 11, 2024

Accepted date: December 11, 2024

¹⁻² อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเดอร์เทคลำปาง

* Corresponding author, E-mail: nong_law@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจ และกลยุทธ์การแข่งขัน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 353 ราย โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการควบคุม รองลงมา ด้านการวางแผน ด้านภาวะผู้นำ และด้านการจัดองค์กร ส่วนกลยุทธ์การแข่งขันของผู้ประกอบการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ รองลงมา ด้านมุ่งเน้นการตลาด ด้านต้นทุน และความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเงิน รองลงมา ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านกระบวนการทำงาน และด้านลูกค้า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขัน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน และความสัมพันธ์ในระดับสูง และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า กลยุทธ์การแข่งขันมีอิทธิพลส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, กลยุทธ์การแข่งขัน, ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ

Abstract

The research has article the objective to study business management and competitive strategy that affect the success of business operations of small and medium-sized business operators in Mueang District, Lampang Province. This quantitative research sample consisted of research the sample group consisted of 353 small and medium-sized business entrepreneurs. Using purposive sampling. The questionnaire was used as the instrument of the research. The statistics used in the research included mean, standard deviation, Pearson correlation analysis, and multiple regression analysis. The results of the was found that. The results of the study found that the management factor with the highest average value was control, followed by planning, leadership, and organization. As for the competitive strategy of the entrepreneurs, the aspect with the highest average value was product development, followed by marketing focus, and cost. As for the success of the entrepreneurs' business operations, the aspect with the highest average value was finance, followed by learning and development, work process, and customer. The analysis of the relationship between management factors and competitive strategies that affect the success of the business operations of the small and medium-sized business enterprises

showed a relationship in the same direction and a high level of relationship. The Multiple regression analysis was found that competitive strategies influenced the success of the entrepreneurs' business operations with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Management, Competitive Strategy, Success in Business Operations

1. บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในมิติของการสร้างรายได้และเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญ จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ให้ก้าวทันเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ เนื่องจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ มีทักษะที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้ ในการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในฐานะหน่วยงานรัฐที่มีภารกิจขับเคลื่อนอุตสาหกรรมและวิสาหกิจไทยจึงมุ่งดำเนินนโยบายส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ SME และวิสาหกิจชุมชนภายใต้แนวคิด บั๊น ปรงู่ เปลี่ยน SME ให้ดีพร้อม (DIPROM) ยกระดับศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมทั่วประเทศ เพื่อขับเคลื่อน SME และวิสาหกิจชุมชนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

สำหรับในปี 2565 ยกระดับทุกองค์ประกอบของภาคอุตสาหกรรมไทย เน้นการช่วยเหลือ แบ่งปัน และจับมือกับทุกภาคส่วนและทุกพันธมิตร เพื่อผลักดันภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถเติบโตอย่างมั่นคง เพื่อพัฒนา อุตสาหกรรมและวิสาหกิจไทยให้เติบโตในเศรษฐกิจและสังคมโลกยุคใหม่ อย่างมั่นคง สร้างความหลากหลายในการให้บริการ เจาะลึกตรงประเด็น ทุกปัญหาในการประกอบการ และสามารถตอบสนองของผู้ประกอบการในทุก ระดับ ปฏิรูปโครงการให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่ เปลี่ยนแปลง รวมถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนเชื่อมพันธมิตร เสริมแกร่ง SME ไทย เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันอุตสาหกรรมไทยให้เติบโต ในเวทีโลก เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวก้าวสู่เศรษฐกิจสังคมโลกยุค ใหม่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2566)

อย่างไรก็ตามในปี 2566 พบผู้ประกอบการถึงร้อยละ 59.7 มีภาระ หนี้สินซึ่งเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 1 ปี 2566 ที่ร้อยละ 53.4 ส่วนใหญ่กู้ยืมเงิน เพื่อใช้หมุนเวียนในกิจการ และ ยังคงเผชิญปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่าย ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือมากที่สุด คือ การลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ไตรมาส ที่ 2 ปี 2566 โดยสอบถามผู้ประกอบการ จำนวน 2,691 ราย พบว่า ในไตร มาสที่ 2 ปี 2566 ผู้ประกอบการ SME ร้อยละ 59.7 มีภาระหนี้สิน ซึ่งเพิ่ม ขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 53.4 โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการกู้ยืมเพื่อนำมาใช้ หมุนเวียนในกิจการ รองลงมา คือ การลงทุนในกิจการ เพื่อการซ่อมแซม สถานประกอบการ และพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยโดยเฉพาะธุรกิจ ภาคการค้าและภาค การบริการมีส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการกู้ยืมจากเพื่อนหรือญาติพี่น้องมาก

ที่สุด เนื่องจากแหล่งเงินทุนในระบบสถาบันการเงินมีวิธีการและกระบวนการพิจารณาที่เข้มงวด ทั้งนี้ พบว่า ผู้ประกอบการ SME ร้อยละ 35.6 มีภาระหนี้สินอยู่ในช่วง 50,000 ถึง 100,000 บาท โดยสถานการณ์ในไตรมาสที่ 2 ปี 2566 ผู้ประกอบการ SME กว่าร้อยละ 55.4 ยังคงเผชิญกับปัญหาในการชำระหนี้ ด้วยเหตุที่รายได้น้อยกว่ารายจ่าย สภาพคล่องลดลงและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัว ปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการ SME ส่วนใหญ่ยังคงเผชิญ คือ ปัญหาด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการประกอบธุรกิจ รองลงมา คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) ผลลัพธ์ที่ตามมาทำให้ธุรกิจกลุ่ม SME ประสบความสำเร็จในการประกอบการเพียงไม่กี่ราย และผู้ประกอบการจำนวนมากต้องยุติการดำเนินกิจการไป หรือไม่ก็เปลี่ยนไปทำธุรกิจประเภทอื่นๆ แทน จนมีการตั้งข้อสังเกตกันว่าอัตราการเลิกกิจการมีมากเท่า ๆ กับอัตราการเกิดของกิจการใหม่ ๆ ในกลุ่มเดียวกัน ทำให้สิ่งที่เรียกว่า ความอยู่รอดและเติบโต ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ที่เมื่อธุรกิจเกิดขึ้นแล้ว สามารถดำรงกิจการหรือมีการพัฒนาต่อไปในระยะยาว เป็นปรากฏการณ์ที่ทำนายสำหรับการบริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ประกอบการ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดลำปางได้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยดำเนินการจัดกิจกรรมยกระดับสถานประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชนด้วยเทคโนโลยีและดิจิทัล โดยมีการพัฒนาสถานประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ จึงมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการยกระดับขีดความสามารถ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและ

ดิจิทัลที่จะเป็นกลไกสำคัญในการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต และการบริหารจัดการธุรกิจให้มีความทันสมัย ตรงตามพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อให้มีการประกอบการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น (อุตสาหกรรมจังหวัด ลำปาง, 2564) การเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม หรือความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การที่องค์กรใดจะสามารถ ประสบความสำเร็จหรืออยู่รอดในยุคที่มีการแข่งขันด้านธุรกิจกันอย่างรุนแรง ต้องมีระบบการบริหารจัดการภายในที่ดี ดังนั้นการบริหารจัดการภายใน องค์กรถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้องค์กร สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ และผู้บริหาร องค์กรจะต้องคำนึงถึงปัจจัยในการดำเนินงานภายในองค์กร ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร ภาวะผู้นำ และการควบคุม เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการและ กลยุทธ์ในการแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัด ลำปาง เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และ ยกระดับกิจการของตนเองและเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ เพื่อความสำเร็จและ ความอยู่รอดของธุรกิจ และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีความสามารถในการแข่งขันในสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจให้เป็นที่ยอมรับ และสร้างรายได้ให้กับธุรกิจและประเทศต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงระดับปัจจัยของด้านการบริหารจัดการทางธุรกิจ ด้านกลยุทธ์การแข่งขัน และด้านความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการ

Bartol and Martin (1998) กล่าวว่า ivalว่าการจัดการเป็นกระบวนการในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการทำหน้าที่หลัก 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การขึ้นนำและการควบคุมองค์กร

Drucker (2005) กล่าวว่า ivalกระบวนการจัดการ ประกอบด้วย 1. การวางแผน (Planning) 2. การจัดองค์กร (Organizing) 3. การเป็นผู้นำ (Leading) และ 4. การควบคุม (Controlling)

จากแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการจะเห็นได้ว่า เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วย 4 กระบวนการหลักคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การเป็นผู้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) เมื่อนำมาใช้ทำงานร่วมกัน ผู้นำจะสามารถบริหารจัดการองค์กรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 แนวคิด ทฤษฎีการจัดการกลยุทธ์ในการแข่งขันทางธุรกิจ

Tregoe and Zimmerman (1980) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง กรอบของเรื่องราวที่ใช้นำทางทางเลือกทั้งหลาย ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดลักษณะ และทิศทางขององค์กร โดยทางเลือกเหล่านั้นก็คือ เรื่องที่เกี่ยวกับขอบเขต ความกว้างของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่องค์กรเสนอขาย ตลาดที่บริษัทกำลัง พยายามทำการค้า การเติบโต ผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินงานและการแบ่งทรัพยากรขององค์กร

Mintzberg and Quinn (1996) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นรูปแบบของการตัดสินใจต่าง ๆ หรือการดำเนินการ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สมยศ นาวิการ (2539) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “กลยุทธ์” คือ แผนงานระยะยาวขององค์กรที่ถูกกำหนดขึ้นมา เพื่อการบรรลุภารกิจและเป้าหมายขององค์กร กลยุทธ์จะต้องใช้ข้อได้เปรียบจากการแข่งขันให้มากที่สุด และข้อเสียเปรียบทางการแข่งขันน้อยที่สุด

ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์ (2552) กล่าวถึงกลยุทธ์ว่าเป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ มาพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต ที่จะสามารถจัดทำทิศทางแนวทาง และกรอบความคิด ในการปฏิบัติขององค์กรในรูปแบบกลยุทธ์ ยุทธวิธีและแผนปฏิบัติการต่อไป ซึ่งมักจะกำหนดกลยุทธ์ตามระดับชั้นภายในองค์กร ตั้งแต่กลยุทธ์องค์กร กลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์ตามหน้าที่ โดยรายละเอียดและความสำคัญของระดับชั้นภายในองค์กร ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับธุรกิจ กลยุทธ์ระดับหน้าที่

Porter (1980) ได้อธิบายว่า การที่ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการอย่างมีประสิทธิภาพเหนือกว่าคู่แข่งเป็นระยะเวลายาวนานถือเป็นพื้นฐานของความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งกลยุทธ์ในการแข่งขัน Porter ได้กล่าวไว้ประกอบด้วย 3 อย่าง ได้แก่ 1) กลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่างของสินค้าหรือบริการ คือ การที่ผู้ประกอบการนำเสนอสินค้าชนิดเดียวกันแก่ลูกค้า แต่สามารถสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นในสินค้านั้น 2) กลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุน คือ การที่ผู้ประกอบการสามารถผลิตสินค้าหรือบริการด้วยต้นทุนเฉลี่ยต่ำกว่าคู่แข่ง ผู้ประกอบการอาจค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ทำให้เกิดการประหยัดในต้นทุน 3) กลยุทธ์การเจาะจงลูกค้า เป็นกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการรู้จักกลุ่มลูกค้าเป็นอย่างดีและเป็นลูกค้าที่มีศักยภาพสูง

จะเห็นได้ว่า แนวคิด ทฤษฎีการจัดการกลยุทธ์ในการแข่งขันทางธุรกิจมุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จได้เปรียบในการแข่งขัน เพื่อกำหนดทิศทาง กลยุทธ์หลัก ได้แก่ กลยุทธ์ผู้นำต้นทุน เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง โดยเน้นนวัตกรรมหรือคุณภาพที่เหนือกว่า และกลยุทธ์มุ่งเน้นตลาดเฉพาะ เพื่อตอบสนองกลุ่มลูกค้าเฉพาะ การแข่งขันที่ดีจะช่วยให้ธุรกิจสามารถเติบโตและรักษาตำแหน่งในตลาดได้อย่างยั่งยืน

3.3 แนวคิด ทฤษฎี การวัดผลความสำเร็จขององค์กรแบบสมดุล (Balanced Scorecard)

พสุ เดชะรินทร์ (2546) ให้ความหมายของความสำเร็จขององค์กร (Organizational Success) การผลักดันให้องค์กรขับเคลื่อนไป ตามเป้าหมายที่ให้ประสบความสำเร็จโดยมีการจัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า

และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในกระบวนการ การปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นส่วนช่วยทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งการวัดความสำเร็จขององค์กร สามารถวัดได้จากการวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

นภดล ร่มโพธิ์ (2553) กล่าวว่า Balance Scorecard จะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบขององค์กร ใน 4 มุมมอง ประกอบด้วย 1. มุมมองทางด้านการเงิน (Financial Perspective) 2. มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer Perspective) 3. มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Process) 4. มุมมองทางด้านการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth)

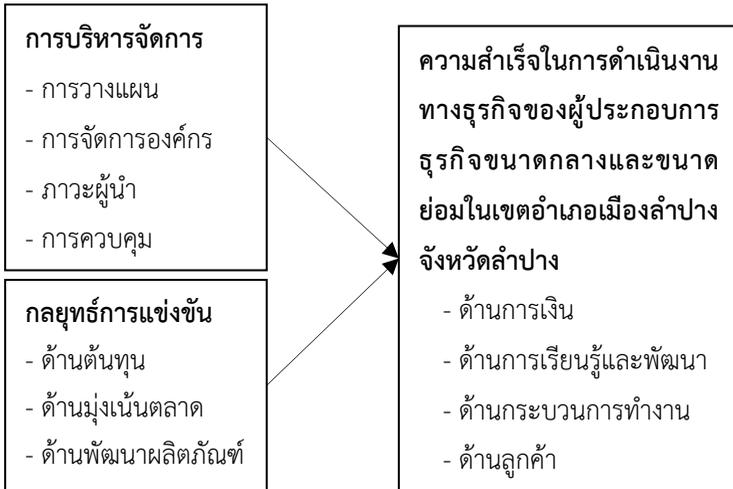
ชาญศักดิ์ เกิดสุข (2565) กล่าวว่าความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประกอบด้วย 4 มุมมอง 1. ด้านการเงิน 2. ด้านลูกค้า 3. ด้านกระบวนการภายใน 4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา เช่น รายได้ ยอดขาย/ผลกำไร จำนวนลูกค้า ความพึงพอใจของลูกค้า การวางแผนเพื่อนาคต เป็นต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

Karabulut (2015) กลยุทธ์นวัตกรรมสามารถเพิ่มผล การดำเนินงานของกิจการทางด้านการเงิน ทางด้านลูกค้า ทางด้านกระบวนการภายใน และทางด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ให้มีประสิทธิภาพใน การดำเนินงาน ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

จาก แนวคิด ทฤษฎี Balanced Scorecard (BSC) ถือว่าเป็นเครื่องมือวัดผลความสำเร็จขององค์กรแบบสมดุล โดยมองจาก 4 มิติสำคัญ ได้แก่ การเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และการเรียนรู้และการพัฒนา การใช้ Balanced Scorecard (BSC) ช่วยให้องค์กรมีมุมมองที่ครอบคลุมในการบริหาร และสร้างกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน

3.4 กรอบแนวคิด

จากการศึกษาทฤษฎีและการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำหลักการและทฤษฎีของการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร ภาวะผู้นำ และการควบคุม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์การแข่งขันซึ่งถือเป็นเครื่องมือของผู้ประกอบการในการบริหารธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจมีความสามารถในการแข่งขันเหนือคู่แข่ง และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งกลยุทธ์การแข่งขันประกอบด้วย ด้านต้นทุน ด้านมุ่งเน้นการตลาด ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ดาวเดือน อินตะชะ (2566)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยได้กำหนดวิธีการในการศึกษาไว้ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 3,046 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยได้คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% (ระดับความ

เชื่อมั่น 0.05 (ค่าความคาดเคลื่อนเท่ากับ + 5%) โดยการใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้จำนวน 353 ราย จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยแบ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่ม

ประเภท	จำนวน
ภาคการค้า	100
ภาคบริการ	107
ภาคการผลิต	142
ภาคธุรกิจการเกษตร	4
รวม	353

ที่มา : ดาวเดือน อินตะชะ (2566)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประเภทกลุ่ม โดยการวัดตัวแปรแบบ nominal scale

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการนำ และด้านการควบคุม

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้มาตรวัด Likert Scale 5 ระดับ ของ Renis Likert (Likert, 1967) โดยการวัดตัวแปรแบบ interval scale

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การแข่งขัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านต้นทุน ด้านการมุ่งเน้นการตลาด ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้มาตรวัด Likert Scale 5 ระดับ ของ Renis Likert (Likert, 1967) โดยการวัดตัวแปรแบบ interval scale

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการทำงาน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้มาตรวัด Likert Scale 5 ระดับ ของ Renis Likert (Likert, 1967) โดยการวัดตัวแปรแบบ interval scale

4.3 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากกรอบแนวคิด เกี่ยวกับการบริหารจัดการและกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

2) สร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นและจำนวนข้อคำถามในแต่ละประเด็น จากนั้นจึงสร้างคำถามตามกรอบประเด็นที่กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของ

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง

3) ผู้วิจัยตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือหาความเที่ยงตรง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยเป็น 1 เมื่อเห็นว่ามีความตรง 0 เมื่อเห็นว่ามีไม่แน่ใจ และ -1 และนำผลคะแนนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ โดยวิธีของ Rovinelli and Hambleton (Rovinelli and Hambleton, 1977) ได้เท่ากับ 1 ทุกข้อคำถาม แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้เพื่อการวัดได้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ (Cronbach, 1990) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ดังนี้ การบริหารจัดการ เท่ากับ 0.879 กลยุทธ์การแข่งขัน เท่ากับ 0.975 และความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ เท่ากับ 0.896 (ซึ่งมีค่ามากกว่า .70) แสดงว่ามีความเชื่อมั่น และเชื่อถือได้

4.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และอธิบายลักษณะของแบบสอบถาม พร้อมทั้งอธิบายแบบสอบถามคืน นำข้อมูลบันทึกและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้า

และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือ บทความวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์และการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตโดยเก็บ รวบรวม ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้เป็น แนวทางในการ กำหนดตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกลยุทธ์การ แข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิง อนุมาน คือ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression)

5. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาถึงการบริหารจัดการ ทางธุรกิจ กลยุทธ์การแข่งขัน และความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.07$) วิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการควบคุม ($\bar{X}=4.16$) รองลงมา ด้านการวางแผน ($\bar{X}=4.13$) ด้านการนำ ($\bar{X}=4.03$) และด้านการจัดองค์กร ($\bar{X}=3.96$) ตามลำดับ ได้ผลตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน
การจัดองค์กร การขึ้นนำ และการควบคุม โดยรวม

การบริหารจัดการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การวางแผน	4.13	.491	มาก
2. การจัดองค์กร	3.96	.603	มาก
3. การนำ	4.03	.546	มาก
4. การควบคุม	4.16	.623	มาก
รวม	4.07	.514	มาก

ที่มา : ดาวเดือน อินตะชะ (2566)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.17$) รองลงมา ด้านมุ่งเน้น
การตลาด ($\bar{X}=4.11$) และ ด้านต้นทุน ($\bar{X}=4.04$) ตามลำดับ ได้ผลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์กลยุทธ์การแข่งขันของผู้ประกอบการ ได้แก่
ด้านต้นทุน ด้านมุ่งเน้นตลาด และด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรวม

กลยุทธ์การแข่งขัน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านต้นทุน	4.04	.640	มาก
2. ด้านมุ่งเน้นตลาด	4.11	.597	มาก
3. ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์	4.17	.557	มาก
รวม	4.10	.549	มาก

ที่มา : ดาวเดือน อินตะชะ (2566)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) วิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเงิน ($\bar{X}=4.28$) รองลงมา ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ($\bar{X}=4.10$) ด้านกระบวนการทำงาน ($\bar{X}=4.03$) และด้านลูกค้า ($\bar{X}=3.94$) ตามลำดับ ได้ผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการทำงาน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา โดยรวม

ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเงิน	4.28	.388	มาก
2. ด้านลูกค้า	3.94	.579	มาก
3. ด้านกระบวนการทำงาน	4.03	.536	มาก
4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา	4.10	.515	มาก
รวม	4.09	.394	มาก

ที่มา : ดาวเดือน อินต๊ะชะ (2566)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาถึงการบริหารจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน

เขต อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ซึ่งเมื่อพิจารณาค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.999 - 6.251 ซึ่งไม่เกิน 10 (Kleinbaum, 1998) ส่วนค่า Tolerance พบว่า เท่ากับ 0.160 - 0.500 ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.10-1.00 แสดงว่าผลการตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำ ด้านการควบคุม ไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .238 ($R = 0.238$) และสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ (SMEs) ได้ร้อยละ 57.0 (Adjusted. $R^2 = 0.570$) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.25 (SEest = 0.3856) ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ด้านการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ตัวแปรพยากรณ์	ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง						
	B	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)	3.480	0.210		16.57	0.000		
การบริหารจัดการ							
การวางแผน	0.034	0.115	0.042	0.296	0.768	0.172	5.821
การจัดองค์กร	0.013	0.097	0.020	0.135	0.893	0.160	6.251

ตัวแปรพยากรณ์	ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง						
	B	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
การนำ	0.035	0.060	0.049	0.581	0.562	0.500	1.999
การควบคุม	0.135	0.083	0.213	1.617	0.107	0.203	4.935

$R=0.238$, $R^2 = 0.570$, Adjusted $R^2 = 0.430$, $F= 4.036$, $SE = 0.3856$

** $P < 0.01$

ที่มา : ดาวเดือน อินเดชะ (2566)

ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การแข่งขันที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง โดยตัวแปรมีความเหมาะสมกับ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเมื่อพิจารณา ค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.128 - 4.424 ซึ่งไม่เกิน 10 (Kleinbaum, 1998) ส่วนค่า Tolerance พบว่า เท่ากับ 0.226 - 0.470 ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.10-1.00 แสดงว่าผลการตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์พบว่า กลยุทธ์การแข่งขันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณเป็น .268 ($R = 0.268$) และสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ร้อยละ 61.0 (Adjusted. $R^2 = 0.610$) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.25 ($SE_{est} =$

0.3818) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า กลยุทธ์ด้านต้นทุน กลยุทธ์ด้านมุ่งเน้นตลาดกลยุทธ์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (B, β) พบว่า กลยุทธ์ด้านต้นทุน (0.083, 0.135) กลยุทธ์ด้านมุ่งเน้นตลาด (0.029, 0.044) กลยุทธ์ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ (0.080, 0.113) ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ด้านกลยุทธ์การแข่งขันที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ตัวแปรพยากรณ์	ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง						
	B	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)	3.305	0.183		18.05	0.000		
กลยุทธ์การแข่งขัน							
ด้านต้นทุน	0.083	0.076	0.135	1.095	0.001**	0.226	4.424
ด้านมุ่งเน้นตลาด	0.029	0.080	0.044	0.360	0.000**	0.233	4.298
ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์	0.080	0.061	0.113	1.313	0.000**	0.470	2.128
R=0.268, R ² = 0.720, Adjusted R ² = 0.610, F= 6.922, SE = 0.3818							

** P<0.01

ที่มา : ดาวเดือน อินเตชะ (2566)

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารจัดการและกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือด้านการควบคุม รongลงมา ด้านการวางแผน ด้านการชี้แนะ และด้านการจัดองค์กร ส่วนปัจจัยด้านกลยุทธ์การจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ รongลงมา ด้านมุ่งเน้นการตลาด และด้านต้นทุน ส่วนปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเงิน รongลงมา ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านกระบวนการทำงาน และด้านลูกค้า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระของการบริหารจัดการและกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การบริหารจัดการส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการ ไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อาจมีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการนั้นเป็นกระบวนการที่ทุกองค์กรต้องใช้ในการดำเนินการขององค์กรเป็นหลักในการบริหารงานต้องจัดทำและวางแผนก่อนเสมอ เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ในการดำเนินการอย่างมีระบบ และเหมาะสม จึงเป็นกระบวนการพื้นฐานอยู่แล้วนั่นเอง ซึ่งงานวิจัยของ ชาญศักดิ์ เกิดสุข (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเป็นกระบวนการที่สำคัญโดยองค์กรใช้ในการดำเนินการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และใช้ในการดำเนินการอย่างมีระบบ การใช้ทรัพยากร เทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตามแนวคิดของ Donlaya (2019) กล่าวว่า การจัดการคือกระบวนการบริหารกลุ่มบุคคลในองค์กร ให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กระบวนการวางแผน การจัดสรรบุคลากร การสร้างผู้นำ มีความรู้ความสามารถ การสั่งการ การควบคุม นอกจากนี้ตามแนวคิดของ Koontz & Weihrich (1988) กล่าวว่า การบริหารให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ต้องมีการวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม รวมถึงให้บุคคลปฏิบัติทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเงินและข้อมูล เพื่อให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Allen et al (2005) กล่าวว่า กระบวนการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม ที่เป็นระบบจึงจะทำให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ อีกทั้งงานวิจัยของ ศุภพล คำชื่น และนันทิชา หาสุนทรี (2563) กล่าวว่า องค์กรประกอบการทำงานร่วมกันขององค์กรและการจัดการองค์กร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำ การสั่งการ การควบคุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

กลยุทธ์การแข่งขันส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การแข่งขัน มีอิทธิพลและส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจของผู้ประกอบการ ในด้านต้นทุนด้านมุ่งเน้นตลาด ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้เป็นเพราะกลยุทธ์ทางธุรกิจเป็นสิ่งที่

กำหนดถึงความสำเร็จขององค์กร หากมีการกำหนดกลยุทธ์อย่างชัดเจนและมีเป้าหมายสามารถดำเนินธุรกิจต่อสู้กับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางธุรกิจที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการนำไปใช้ในการทำกลยุทธ์ทางธุรกิจ ได้แก่ ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างความแตกต่างในสินค้า ด้านมุ่งเน้นการตลาด การทำการตลาดที่มีความแตกต่างเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย และด้านต้นทุน หากสินค้าที่มีต้นทุนที่ต่ำและมีคุณภาพ เน้นปริมาณการนำเข้า และเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชาญศักดิ์ เกิดสุข (2565) กล่าวว่า กลยุทธ์ขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรได้ ทำให้ทราบถึงประโยชน์ที่ช่วยสนับสนุนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นต้องเลือกกลยุทธ์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ธุรกิจเป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจ ผู้ประกอบการเน้นการบริการที่ดีต่อลูกค้า การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ สามารถได้เปรียบทางการแข่งขัน นอกจากนั้นการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดช่วยในการเพิ่มจำนวนลูกค้าให้มากขึ้น นอกจากนั้นตามแนวคิดของ Porter (2008) กล่าวว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันช่วยทำให้องค์กร สามารถสร้างความแตกต่างและคุณค่าเหนือกว่าคู่แข่งอื่น ๆ ทำให้มีส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้น เพราะคู่แข่งไม่สามารถเลียนแบบได้ และคู่แข่งต้องใช้เวลาในการปรับตัว กลยุทธ์การจัดการธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ได้แก่ กลยุทธ์การเป็นผู้นำ ต้นทุนต่ำ กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านการมุ่งเน้นการตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเรือน ทองทิพย์ (2563) กล่าวว่า องค์กรนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อดำเนินธุรกิจการสร้างพันธมิตร

พึ่งพาอาศัยกัน และพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งขยายและเพิ่มช่องทางการตลาด ให้มีคุณภาพ และสร้างความแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณะพัฒน์ วิริต (2565) พบว่า กลยุทธ์ธุรกิจของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) ได้แก่ กลยุทธ์ความแตกต่าง กลยุทธ์ด้านต้นทุนต่ำ และกลยุทธ์สร้างในการความสัมพันธ์กับลูกค้า

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ควรนำกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การซื้อ และ การควบคุม ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ การทำแผนดำเนินการและแผนกลยุทธ์ วัดผลการดำเนินงานของธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพทันกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

2) ผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ควรมีกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสม เนื่องจากความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการของผู้ประกอบการ กำหนดกลยุทธ์ที่ใช้อย่างเหมาะสม การมุ่งเน้นการใช้ต้นทุน การมีสินค้าและบริการที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของลูกค้า รวมทั้งการเข้าใจถึงสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังไว้ รวมถึงสร้างความแตกต่างที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจให้กับลูกค้า

3) ผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัย

ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า การสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า เป็นผู้นำด้านต้นทุนในกิจการประเภทเดียวกัน ให้ลูกค้าเกิดการยอมรับในกิจการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในแข่งขันกับกิจการอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา จากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เพื่อผลวิจัยมากขึ้น

2) ควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุในด้านการบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อวิจัยที่เชิงลึกมากยิ่งขึ้น

3) ควรทำการศึกษาในองค์ประกอบด้านความสำเร็จอื่น ๆ เช่น กลยุทธ์ด้านการตลาด ด้านการรับรู้คุณค่า ด้านคุณภาพและการบริการ เพื่อผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้ในการประกอบธุรกิจต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2566). *รายงานประจำปี 2564 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/annual-report-2021-departmentofindustrialpromotion>

ชาญศักดิ์ เกิดสุข. (2565). กลยุทธ์การจัดการธุรกิจสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) กลุ่มธุรกิจบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มในเขตกรุงเทพมหานคร. *Journal of Modern Learning Development*. 7(7), 169-187.

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธนะพัฒน์ วิริต. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ (SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการ ในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. 6(2), 458-473.
- นภดล ร่มโพธิ์. (2553). *การวัดผลองค์กรแบบสมดุล*. กรุงเทพฯ: คณะบุคคลอิมเมจิเนียร์.
- ศุภพล คำชื่น และนันทิชา หาสุนทรี. (2563). การทำงานเป็นทีมของ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. 9(2), 102-115.
- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำ ต่อการพัฒนาองค์การแบบ New Normal. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(11), 434-446.
- พสุ เดชะรินทร์. (2546). *กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- สมยศ นาวิการ. (2539). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *วิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://opendata.nesdc.go.th/group/about/group008>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). *สว. เผย ไตรมาสที่ 2 ปี 2566 พบผู้ประกอบการ SME มีหนี้สินเพิ่มขึ้น*. สืบค้น

เมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.mmthailand.com/osmep-smes-liabilities/>

อุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง. (2564). *हनุนยกรระดับสถานประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ด้วยเทคโนโลยีและดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210823141318113>

Donlaya C. (2019). พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึงอะไรอยากสร้างยอดขายให้ได้กำไรจำเป็นต้องรู้. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.moneywecan.com/what-consumerbehavior/>

Allen, N. B. et al. (2005). Corporate Governance and Bank Performance: A Joint Analysis of The Static Selection, and Dynamic Effects of Domestic Foreign, And State Ownership. *Journal of Banking & Finance*. 29(8-9), 2179-2221.

Bartol, M. K. and Martin, C. (1998). *Management Quality*. (2nd ed.). New York: Prentice – Hall.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

Drucker, F. (2005). *The Practice of Management*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Hinkle, D. E. (1998). *Applied statistics for the behavior sciences*. (4th ed.). New York: Houghton Mifflin. Karabulut (2015).

- Karabulut, A. T. (2015). Effects of innovation types on performance of manufacturing firms in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 195, 1355-1364.
- Kleinbaum, D. G. (1998). *Logistic regression-A self learning text*. New York: Springer-Verlag.
- Koontz, H. and Weihrich, H. (1988). *Management*. (9th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill Book.
- Mintzberg, H. and Quinn, J. B. (1996). *The Strategy Process: Concepts, Contexts, Cases*. (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy*. The Free Press.
- Porter, M. E. (2008). *Competitive Advantage of Nations*. New York: The Press.
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*. 2, 49-60.
- Tregoe, B. B. and Zimmerman, J. W. (1980). *Top Management Strategy*. New York: Simon and Schuster.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

การแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อจบการศึกษา
สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก
A GRADUATION PIANO RECITAL FOR THOSE WITH
SPECIAL NEEDS WHO ARE AUTISM

สิตา แอ่งสมบัติ^{1*} และมนสิการ เหล่าวานิช²
Sita Angsombat^{1*} and Monsikarn Laovanich²

Received date: September 13, 2023

Revised date: February 22, 2024

Accepted date: February 22, 2024

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
วิทยาลัยการดนตรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาดนตรีตะวันตกวิทยาลัยการดนตรี สถาบันราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, อาจารย์ที่ปรึกษา

* Corresponding author, E-mail: kayfahfair@gmail.com

บทคัดย่อ

การแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อจบการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทักษะเทคนิคการบรรเลงเปียโน เพื่อแสดงผลงาน 12 บทเพลงต่อหน้าสาธารณชน แต่เนื่องจากผู้แสดงเป็นบุคคลประเภทออทิสติก มีปัญหาการเรียนรู้ด้านภาษา และการสื่อสารอารมณ์ การศึกษาครั้งนี้จึงเน้นการหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาทักษะการบรรเลง โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้แสดง ผู้ปกครองที่เป็นผู้ช่วยในการจดบันทึกการเรียน และอาจารย์ผู้สอนที่พยายามหาวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งสมุดบันทึกและคลิปวิดีโอเพื่อการทบทวนความจำซ้ำนอกห้องเรียน โดยผลการหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้ผู้แสดงมีความเข้าใจในบทเพลงสามารถจัดการแสดงเดี่ยวสำหรับการสำเร็จการศึกษาได้สำเร็จ

คำสำคัญ : เปียโน, การแสดงเดี่ยว, ออทิสติก

Abstract

A graduation piano recital entails a process of developing piano playing skills and techniques to execute an entire set of twelve songs in the public. Regardless, given that the performer has characteristics associated with autism, challenges arise in language learning and expressing emotions. This study therefore aims to address the challenges faced during the development of

piano skills through collaboration among the performer, the parent who assists with study recordings, and the teacher who explores learning methods. Besides, the study examines the use of educational resources to help memorize including notebooks and videos clips, for reviewing outside the classroom. The resulting method facilitates proficient individual performances by interpreters who possess an in-depth understanding of the musical piece, leading to success in the Bachelor of Music Program.

Keywords: Piano recital, Performance, Autism

1. บทนำ

การจัดเตรียมแสดงเดี่ยวเปียโนในครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อแก้ไข ปัญหาในเรื่องเทคนิคการบรรเลงที่พบในระหว่างการฝึกซ้อมของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก โดยมีกระบวนการและ ขั้นตอนในการจัดเตรียมการแสดงประกอบด้วย ผู้แสดงได้คัดเลือกบทเพลง จำนวน 12 บทเพลงที่มีความแตกต่างกันในด้านยุคสมัยทางดนตรี รูปแบบ การประพันธ์ ประวัติความเป็นมา และเทคนิคการบรรเลง นำมาจัดแสดง เดี่ยวเปียโนในครั้ง นี้ ทั้งนี้ผู้แสดงได้รวบรวมปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้เปียโน และวิธีการฝึกซ้อม รวมถึงการ เตรียมความพร้อมในการเตรียมการแสดง ซึ่งกระบวนการและขั้นตอนเหล่านี้

จะนำมาช่วยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของผู้แสดง และสามารถถ่ายทอดการแสดงออกมาในวันจัดแสดงได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยทั่วไปมนุษย์มีความสามารถโดยธรรมชาติในการแยกแยะเสียงดนตรี การรับรู้น้ำเสียง จังหวะ ความกลมกลืน เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว การพัฒนาทักษะทางดนตรี จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะพื้นฐานที่มีให้ดนตรีเป็นทักษะเฉพาะทางในระดับนักเรียน นักศึกษาดนตรี และพัฒนาไปจนถึงระดับที่มีความเชี่ยวชาญในการบรรเลงดนตรี ที่สามารถแสดงดนตรีเพื่อจบการศึกษาได้ แต่เนื่องจากผู้แสดงเป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภท ออทิสติกจึงประสบกับปัญหาในการเรียนรู้เปียโนหลายด้าน เช่นทางด้านความเข้าใจในการเรียนรู้ การสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอน การเรียบเรียงคำสอนของอาจารย์ผู้สอน การจดบันทึกการเรียนการสอน ความเข้าใจการฝึกเทคนิคในการเล่นเปียโนและการควบคุมความเร็วในการเล่นแต่ละส่วนของบทเพลง รวมถึงการถ่ายทอดบทเพลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้เปียโนกับผู้แสดงและอาจารย์ผู้สอน เป็นอย่างมาก ดังนั้น การศึกษาเพื่อทราบปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้แสดงเข้าใจในบทเพลงมากขึ้นและนำมาปรับใช้ในการฝึกซ้อมตามเทคนิคการเล่นเปียโนได้อย่างถูกต้อง ก่อนถึงวันจัดแสดง

ตามประกาศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2555 กำหนดให้ “ออทิสติก” อยู่ในกลุ่มความพิการประเภทที่ 7 โรคออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่อง

ทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรม กิจกรรม และความสนใจที่เป็นแบบแผนซ้ำ ๆ และอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมองและความผิดปกติที่แสดงก่อนอายุ 2 ปี 6 เดือน (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555)

ภาวะออทิสติกสามารถแบ่งเป็นกลุ่มที่มีความผิดปกติ 3 ด้าน ดังนี้ (อนัญญา สินรัชดานันท์ และธีรรัตน์ แทนขำ, 2556)

1) ความผิดปกติและล่าช้าของพัฒนาการทางด้านสังคม ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคล

2) ความผิดปกติและล่าช้าของการสื่อความหมาย การพูด และการใช้ภาษา

3) พฤติกรรมซ้ำๆหรือความสนใจที่หมกมุ่นในเรื่องแคบ ๆ จากความผิดปกติดังกล่าว มีการศึกษาที่พบว่า การนำดนตรีมาใช้มีส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาความผิดปกติต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดังนี้ Oliver Sacks เขียนในหนังสือ Musicophilia: Tales of Music and the Brain เกี่ยวกับดนตรีที่ส่งผลต่อการทำงานของสมองโดยใช้ข้อมูลยืนยันจากการรวบรวมบันทึกการรักษาของอาการของโรคทางสมอง และโรคทางระบบประสาท (Sacks, 2008) ดังนั้นการนำดนตรีมาใช้พัฒนาผู้ที่มีภาวะออทิสติกซึ่งมักมีความสนใจและตอบสนองต่อเสียงดนตรีอยู่แล้ว จึงอาจช่วยกระตุ้นทักษะการสื่อสาร ทั้งทางการพูด การใช้ท่าทาง และอาจเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้พัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้ด้วย

การเรียนรู้ดนตรี เป็นการเรียนรู้ที่ต้องเกิดจากการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ ทักษะในด้านการอ่านโน้ต การตีความหมายบทเพลง การบังคับควบคุม

ร่างกายให้เคลื่อนไหวตามจังหวะของตัวโน้ตและการเรียนรู้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของบทเพลง รวมถึงการถ่ายทอดบทเพลงให้เล่นออกมาอย่างไพเราะ และเน้นอารมณ์ความรู้สึกของเสียงเพลง เพื่อถ่ายทอดถึงผู้ฟัง ซึ่งต้องใช้ความพยายามอดทนเป็นอย่างมาก ที่จะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ดนตรีและแสดงคอนเสิร์ตได้ กิจกรรมดนตรีก็เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาหรือแก้ปัญหาความบกพร่องของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ ดังคำกล่าวของ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561) กล่าวว่าจากประสบการณ์การสอนดนตรีแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่ พ.ศ. 2530 ณ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึงปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถมีประสบการณ์ทางดนตรีที่ครบถ้วน เข้าถึงความรู้สึกของตนเอง มีความรู้ความสามารถทางดนตรีติดตัวไปตามศักยภาพของแต่ละคน กิจกรรมดนตรีมีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) พัฒนาการด้านอารมณ์ ผู้เรียนเหล่านี้มักจะมีอารมณ์ที่แปรปรวน จำเป็นต้องมีการสร้างเสริมสนับสนุนพัฒนาการทางอารมณ์ค่อนข้างมาก

2) พัฒนาการทางสติปัญญา กิจกรรมดนตรีเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการทั้งทางปัญญาและทักษะ ทั้งนี้ต้องคำนึงความสามารถของผู้เรียนด้วย

3) พัฒนาการทางด้านร่างกาย กิจกรรมดนตรีเป็นเรื่องของทักษะ กิจกรรมดนตรีจะเน้นการปฏิบัติทั้งหมด โดยเน้นการฟังเพลง การร้องเพลง การอ่านโน้ตดนตรี การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายตามเสียงดนตรี การตอบสนองต่อเสียงดนตรี และการคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี

4) พัฒนาการด้านสังคม กิจกรรมดนตรีจะจัดทำในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน รู้จักการปรับตัวเข้าหากัน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้าใจ รวมไปถึงคำนึงถึงระดับการศึกษาเพื่อที่จะสามารถกำหนดขอบเขตเนื้อหาความรู้ในรายวิชาดนตรี และออกแบบกิจกรรมดนตรีให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นดนตรีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ดีขึ้นได้

เปียโนเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (Buzzi, Buzzi, Maugeri and Paolini, 2019; Dimitrova, 2022; Nell, De Villiers, & Griessel, 2022) เนื่องจากช่วยพัฒนาด้านสมาธิ ด้านจิตใจ ทำให้เกิดความสุข การเรียนเปียโน จำเป็นต้องใช้ประสาทสัมผัสที่สัมพันธ์กัน เช่น มือขวา มือซ้าย และต้องมีการฝึกฝนเป็นประจำเพื่อให้เกิดความชำนาญ อีกทั้งต้องมีความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น สัญลักษณ์ต่าง ๆ และที่สำคัญคืออารมณ์และความรู้สึกที่จะถ่ายทอดบทเพลงออกมาให้ไพเราะ ซึ่งสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก จะประสบปัญหาด้านทักษะในการเรียนรู้ จึงจะไม่สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้เทียบเท่ากับเด็กทั่วไปได้

แต่อย่างไรก็ตามก็จะมีเด็กบางคนที่สามารถจะเข้าใจในบางเรื่องได้รวดเร็วกว่าบุคคลทั่วไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ากระบวนการและขั้นตอนในการเตรียมจัดแสดงเดี่ยวเปียโนสำหรับผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

ประเภททอทิสติกนั้น มีความสำคัญและมีส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้แสดงที่ประสบปัญหาการเรียนรู้เปียโนในด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ได้ทั้งในด้านการสื่อสาร ความเข้าใจเทคนิคการบรรเลงเพลง การตีความ และการถ่ายทอดความรู้สึกบทเพลงออกมาได้อย่างไพเราะ ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

การค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้เปียโนของผู้แสดงที่มีความต้องการพิเศษประเภททอทิสติก เป็นการทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครองของผู้แสดง เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้เปียโนของผู้แสดงเพื่อสร้างกระบวนการและพัฒนาด้านทักษะความสามารถในการแสดงเปียโนของผู้แสดงให้สามารถแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ได้อย่างประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. วิธีดำเนินการ

การแสดงคอนเสิร์ตเดี่ยวเปียโนเพื่อจบการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภททอทิสติก มีการวางแผนในการดำเนินการจัดการแสดงตามลำดับขั้นตอนดำเนินการและกระบวนการ ดังนี้

1) การคัดเลือกบทเพลงที่จะใช้ในการแสดงที่มียุคสมัยแตกต่างกัน โดยในการเลือกใช้นิตเพลงควรพิจารณาจากความน่าเชื่อถือของสำนักพิมพ์ เช่น G. Schirmer เพื่อความถูกต้องและประโยชน์ในการนำมาศึกษา

2) การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเพลงที่แสดงกับอาจารย์ผู้สอน ทุกบทเพลงเช่น ประวัติเพลง ยุคสมัย และเทคนิคที่ใช้ในบทเพลง

3) การค้นหาปัญหาระหว่างการฝึกซ้อม และแนวทางแก้ไขปัญหา โดยการจดบันทึกการเรียน และการสอนเพื่อนำไปแก้ไขและพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง

4) ผู้แสดงต้องจัดเวลาฝึกซ้อมให้เหมาะสมและสม่ำเสมอ ควรมีการกำหนดเนื้อหา และวางแผนในการซ้อม จัดตารางการซ้อมทุกวัน

5) การกำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดการแสดงให้แน่นอน เนื่องจากจะช่วยให้ผู้แสดงสามารถวางแผนในการฝึกซ้อม รวมถึงการเตรียมตัวและประชาสัมพันธ์

6) การจัดทำสูจิบัตรและโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การแสดง

7) การฝึกซ้อมในสถานที่จริงมีความสำคัญมากในการแสดง จะทำให้ผู้แสดงมีความคุ้นเคยกับเครื่องดนตรี เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น และจะได้เข้าใจคุณภาพของเสียง

วิธีการเรียนรู้ของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทออทิสติกจำเป็นต้องมีผู้ช่วย ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และร่วมกันแก้ไขปัญหาของผู้แสดงนั้น ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนและผู้ปกครองของผู้แสดง ซึ่งจะช่วยพัฒนาการทางด้านทักษะต่าง ๆ และการหาแนวทางการแก้ไขปัญหให้กับผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงสามารถแสดงเดี่ยวเปียโนในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. ขั้นตอนการฝึกซ้อม

เริ่มต้นจากศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อมาวิเคราะห์บทเพลง ประวัติความเป็นมาของบทเพลง นำบทเพลงมาทำสัญลักษณ์โดยใช้ปากกาสี ระบายสำหรับท่อนเพลงและตัวโน้ตที่เป็นปัญหาในการเล่นไม่ถูกต้องเพื่อจะ ได้นำมาปรับปรุงแก้ไข กำหนดเวลาฝึกซ้อมให้เหมาะสม เช่นจัดทำตารางใน การฝึกซ้อมเป็นประจำทุกวัน กำหนดเนื้อหาในการฝึกซ้อมโดยการแบ่งเป็น ท่อน ๆ เพลง แก้ไขปัญหาที่ละท่อนทีละขั้นตอนที่เป็นปัญหาในการเล่นไม่ถูกต้อง

ทำการบันทึกอธิบายปัญหาของตัวโน้ตนั้นและหาแนวทางวิธีการ แก้ไขปัญหา กำหนดวิธีการฝึกซ้อมในแต่ละเพลงเช่น การฝึกซ้อมควรฝึกทีละ มือเมื่อปฏิบัติคล่องแล้วจึงนำมารวมสองมือพร้อมกัน และหมั่นฝึกหัดโน้ตใหม่ เพื่อเก็บรายละเอียด แก้ไขปัญหาที่ละเอียดเหมือนเดิม หลังจากฝึกซ้อมปฏิบัติ แก้ไขปัญหาครบถ้วนทุกบทเพลงแล้ว ควรหมั่นฝึกซ้อมเป็นประจำทุกเพลง และปรึกษาอาจารย์ผู้สอนเพื่อแก้ไขปัญหาในส่วนที่ยังไม่ถูกต้อง และปรับปรุง แก้ไขใหม่ สุดท้ายทดลองฝึกซ้อมในสถานที่จริงเพื่อเตรียมตัวแสดงเพื่อให้เกิด ความชำนาญมากขึ้นและ ลดอาการตื่นเต้น กังวลที่อาจจะเกิดขึ้นในวันแสดง

3.1 ปัญหาของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภท ออทิสติก

บุคคลที่มีภาวะออทิสติกส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทางด้านภาษา และการสื่อสาร แบ่งได้ดังนี้

3.1.1 ด้านความเข้าใจภาษา ไม่เข้าใจเรื่องนามธรรม จะมีปัญหา ด้านการฟังและการรับรู้เช่น มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซาบซึ้ง ชอบสิ่งที่เป็น รูปธรรม ส่วนใหญ่จะเห็นได้ชัดเจนเช่น รองเท้า เก้าอี้ ช้อน เป็นต้น ไม่เข้าใจ

ประโยชน์ยาวๆ และซับซ้อน การที่จะต้อง พยายามเข้าใจคำสั่งยาว ๆ หลาย คำสั่งติดต่อกันเป็นเรื่องยากสำหรับ ผู้ที่มีภาวะออทิสติก ความเข้าใจภาษาค่อนข้างจำกัดการฟังคำสั่งยาว ๆ จะทำให้บุคคลนั้นยังมีปัญหาด้านความเข้าใจภาษามากขึ้น จะรับรู้ภาษาแบบตรงไปตรงมา ภาษาหรือคำพูดที่ตรงไปตรงมาชัดเจน ไม่เข้าใจคำพูดประชดประชัน มีปัญหาการตีความภาษาที่ซับซ้อน ไม่เข้าใจคำเปรียบเปรยอุปมาอุปไมย สุภาพศติ คำพังเพย ไม่เข้าใจว่าคู่สนทนาต้องการบอกอะไร และความหมายโดยนัยคืออะไร ไม่เข้าใจท่าทาง สีหน้าหรือสายตา ผู้ที่มีภาวะออทิสติกจะไม่สนใจคนรอบข้าง ไม่ชอบมองคนอื่น ไม่สามารถวิเคราะห์ตีความได้ ไม่สามารถอ่านสีหน้าได้จึงบอกไม่ได้ว่าใครแสดงอารมณ์แบบไหน มักไม่ชอบมองหน้าสบตาคนอื่น จึงยากที่จะเข้าใจความหมายที่สื่อมาได้ รวมถึงไม่สามารถประเมินสถานการณ์ได้ (กุลยา ก่อสุวรรณ และยุวดี วิริยางกูร, 2562)

3.1.2 ด้านการใช้ภาษา เช่น การพูด ผู้ที่มีภาวะออทิสติกนั้น จะมีระดับการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน บางคนไม่สามารถพูดได้เลย บางคนพูดได้แต่ยังฟังไม่เข้าใจ ผู้ที่มีภาวะออทิสติกนั้นจะเข้าใจภาษาได้ค่อนข้างน้อยและยังใช้ภาษาได้ไม่ค่อยดีนัก อาจพูดตามสิ่งที่ได้ยิน (กุลยา ก่อสุวรรณ และยุวดี วิริยางกูร, 2562)

ปัญหาในการเรียนรู้เปียโนของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก จะประสบปัญหาหลาย ๆ ด้านด้วยกัน สรุปได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปปัญหาและการเรียนรู้เปียโนของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
ด้านภาษา และการสื่อสาร 1. ผู้แสดงไม่สามารถอธิบายเล่าเรื่อง และพูดสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนได้	1. การฝึกอธิบายสิ่งที่อาจารย์สอนตามความเข้าใจ โดยอาจารย์แบ่งสอนทีละช่วงสั้นๆ ให้ฝึกปฏิบัติทวนซ้ำหลายครั้ง พร้อมกับให้ผู้แสดงอธิบายสิ่งที่ทำ พร้อมกับวิเคราะห์ อธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่ทำซ้ำ
2. ผู้แสดงไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนอธิบายและการตอบคำถามจากอาจารย์ผู้สอนได้	2. ผู้แสดงใช้ปากกาสีทำสัญลักษณ์และเขียนอธิบายตัวโน้ตในขณะที่เรียน ทำอย่างช้า ๆ อาจารย์ผู้สอนคอยพูดทวนเป็นประจำ และจดบันทึกตาม
3. ผู้แสดงไม่สามารถจดบันทึกคำสั่งและการบ้าน จากอาจารย์ผู้สอนในขณะที่เรียนรู้ในคาบเรียนได้	3. อาจารย์ถามและใช้ตัวเลือกในการตอบคำถาม พูดซ้ำ ย้ำทวนหลาย ๆ ครั้ง แล้วให้ผู้แสดงลองทบทวนตามคำพูดของอาจารย์อีกครั้ง
4. ผู้แสดงมีความนึกคิดที่ช้าและพูดช้า เมื่ออาจารย์ถามคำถาม ไม่สามารถเรียบเรียงคำพูดออกมาได้	4. อาจารย์ผู้สอนให้ผู้ปกครองของผู้แสดงเข้าเรียนด้วยทุกครั้งเพื่อช่วยจดบันทึกหรือใช้การบันทึกวิดีโอการสอนทุกคาบ

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	เรียนเปียโน เพื่อที่จะนำมาให้ผู้แสดงฟัง ซ้ำนำกลับไปทบทวนนอกห้องเรียน

ปัญหาที่พบในการแสดงเดี่ยวเปียโน สรุปได้ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปปัญหาที่พบในการแสดงเดี่ยวเปียโนของผู้แสดงที่เป็นบุคคล
ที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
ด้านความเข้าใจเทคนิค ของบทเพลง 1. ผู้แสดงประสบปัญหาการฝึก เล่นโน้ต ที่อยู่ในรูปแบบของการ ไล่บันไดเสียงหรือ โน้ตวิ่ง (scale, running note) เนื่องจากมีโน้ตไล่ ขึ้นจากโน้ตต่ำไปหาโน้ตสูง จาก โน้ตสูงไปหาโน้ตต่ำ เล่นไม่เรียบ เล่นไม่ต่อเนื่องกันและเล่นไม่ตรง ตามจังหวะของเครื่องกำหนด จังหวะ (metronome)	1. ผู้แสดงจดบันทึกปัญหาที่พบด้วย วิธีการระบายสี รูปแบบ (pattern) ที่ เป็นปัญหา แล้วแยกฝึกซ้อมทีละมือ (มือขวาและมือซ้าย) ฝึกซ้อมกับเครื่อง กำหนดจังหวะ โดยคิดรูปแบบที่ซ้อม ให้หลากหลาย เช่น เล่นเสียงสั้นเสียง ขาด (staccato) แบบช้า ๆ เล่นแบบเรียบ และต่อเนื่องกัน (legato) ให้เร็วขึ้น เพื่อให้สามารถเล่นโน้ตที่มีปัญหานั้น ให้เรียบและเล่นให้ตรงตามจังหวะ

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<p>2. ผู้แสดงประสบปัญหาการฝึกเล่นโน้ตแยก (arpeggio) เล่นไม่ตรงตามจังหวะ และในกรณีที่เป็นโน้ตซ้ำกดนิ้วมือดังเกินไป ไม่ได้อ่านดูสัญลักษณ์ในเพลง เล่นไม่ต่อเนื่องกัน</p>	<p>2. ผู้แสดงจดบันทึกปัญหาที่พบ ด้วยวิธีการระบายสีและวงกลมโน้ตที่เป็นโน้ตแยก เล่นให้ตรงตามจังหวะดูตามสัญลักษณ์ในเพลง ระหว่างการฝึกซ้อมเปิดเครื่องกำหนดจังหวะทุกครั้ง การฝึกโน้ตซ้ำควบคุมนิ้วมือให้กดเบาและเล่นให้ต่อเนื่องกัน</p>
<p>3. ผู้แสดงประสบปัญหาการฝึกโน้ตที่เป็นกลุ่มโน้ต (group note) และรูปแบบที่เหมือนกัน ไม่สามารถควบคุมบังคับนิ้วมือได้ กัดตึงไป การใช้นิ้วยังไม่คล่อง และเล่นไม่ต่อเนื่องกัน</p>	<p>3. ผู้แสดงจดบันทึกปัญหาที่พบด้วยวิธีการระบายสีโน้ตที่เป็นกลุ่มโน้ตและรูปแบบที่เหมือนกัน ด้วยวิธีการฝึกแยกมือขวาและมือซ้ายทีละมือ เมื่อปฏิบัติแยกมือขวาและมือซ้ายคล่องแล้วนำมารวม 2 มือพร้อมกันระหว่างการฝึกซ้อมต้องเปิดเครื่องกำหนดจังหวะทุกครั้ง</p>
<p>4. ผู้แสดงประสบปัญหาด้านการฝึกโน้ตที่เป็นคอร์ด (chord) ในมือขวา ไม่สามารถบังคับนิ้วในการกดโน้ตให้เท่ากันได้ และการกดโน้ตไม่ได้เน้นโน้ตตัวแรก เล่น</p>	<p>4. ผู้แสดงจดบันทึกปัญหาที่พบด้วยวิธีการระบายสีโน้ตที่เป็นปัญหาในการเล่นไม่ถูกต้อง โน้ตที่เป็นคอร์ดมือขวาและที่เป็นโน้ตตัวดำในมือซ้าย โดยแยกซ้อมทีละมือ ดูสัญลักษณ์ในโน้ตเพลง โน้ตไหนที่ต้องเล่นดังให้เน้น</p>

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
ไม่ตรงตามจังหวะ เล่นไม่ต่อเนื่องกัน และกดนิ้วมือดังไป	โน้ตตัวแรก โน้ตในมือขวาและโน้ตในมือซ้ายกดเบาทั้งเพลง ในระหว่างการฝึกซ้อมทุกครั้งต้องเปิดเครื่องกำหนดจังหวะ โดยจังหวะในการเล่นต้องเท่ากัน เมื่อปฏิบัติแยกมือขวาและมือซ้ายคล่องแล้วค่อยนำมารวม 2 มือพร้อมกัน
<p style="text-align: center;">ด้านการบังคับนิ้วมือ</p> <p>1. ผู้แสดงประสบปัญหาไม่สามารถควบคุมนิ้วมือให้กดเสียงได้อย่างถูกต้องในโน้ต ที่มีความเข้มของเสียง (dynamics) ถึงการกดเสียง เบา-ดัง และดัง-เบาได้ ซึ่งลักษณะของโน้ตจะมีการเล่นโน้ตจากโน้ตที่อยู่ข้างล่างค่อยๆขึ้นไปหาโน้ต ที่อยู่ข้างบนสุด และการเล่นโน้ตจากข้างบนลงมาหาโน้ตข้างล่างสุด เล่นไม่เรียบและเล่นไม่ต่อเนื่องกัน</p>	<p>1. ผู้แสดงจดบันทึกปัญหาที่พบ ด้วยวิธีการระบายสีตัวโน้ตที่เป็นปัญหาในโน้ตที่มีความเข้มของเสียงโดยระหว่างการฝึกซ้อมทุกครั้งเปิดเครื่องกำหนดจังหวะ เล่นให้ตรงตามจังหวะเริ่มจากจังหวะช้าไปหาจังหวะเร็ว พุดและนับจังหวะขณะฝึกซ้อมเป็นประจำ บังคับนิ้วมือกดตามโน้ตขึ้นและโน้ตลงให้กดเบา-ดัง และดัง-เบา หมั่นฝึกซ้อมเป็นประจำ</p>

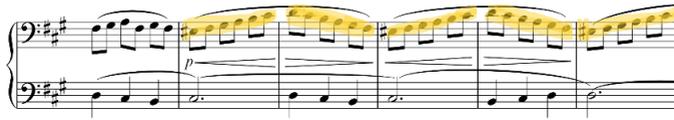
ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
<p style="text-align: center;">ด้านการถ่ายทอดอารมณ์ ของบทเพลง</p> <p>1. ผู้แสดงไม่เข้าใจในการสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก และท่าทางกิริยาต่าง ๆ เช่น สนุกสนาน เศร้าโศก เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่สามารถถ่ายทอดการสื่อสารอารมณ์ในบทเพลงออกมาได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>1. ผู้แสดงทำการค้นหารูปภาพที่สื่อสารในด้านอารมณ์ความรู้สึก และท่าทางกิริยาต่าง ๆ โดยนำมาศึกษา และให้ผู้ปกครองของผู้แสดงช่วยอธิบายและประกอบกรสื่อสารอารมณ์ในบทเพลง เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดบทเพลงได้อย่างถูกต้อง</p>

จากปัญหาโดยสรุปข้างต้นที่พบสำหรับการเรียนรู้เปียโนของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติก สำหรับ 12 บทเพลงที่ใช้แสดงเดี่ยวเปียโน ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเดียวกันทุกบทเพลง เช่น ปัญหาด้านความเข้าใจเทคนิคของบทเพลง ด้านการนับจังหวะ และค่าของตัวโน้ต ด้านการบังคับนิ้วมือและด้านการถ่ายทอดของบทเพลง สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาของทั้ง 12 บทเพลงนั้น สรุปได้ว่าใช้วิธีการจดบันทึกปัญหาที่พบขณะเรียนรู้และฝึกซ้อมด้วยวิธีการระบายสีตัวโน้ตที่ติดปัญหาและเขียนคำอธิบาย บันทึกคลิปวิดีโอและวิธีการฝึกซ้อมที่ถูกต้องจากอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำกลับไปฝึกทบทวนและปฏิบัติอย่างเป็นประจำ และนำส่งคลิปวิดีโอที่แก้ไขแล้วให้กับอาจารย์ผู้สอนตรวจอีกครั้ง ถ้าพบว่ายังไม่ถูกต้องก็นำกลับไปแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ และเปิดเครื่องกำหนดจังหวะทุกครั้ง

ขอยกตัวอย่างในกรณีศึกษาปัญหาในด้านความเข้าใจเทคนิคของบทเพลงมา 2 บทเพลงที่ใช้ในการจัดแสดง ซึ่งประกอบไปด้วยปัญหาของการฝึกเล่นโน้ต การไล่บันไดเสียงหรือโน้ตวิ่งและปัญหาของการฝึกกลุ่มโน้ตและรูปแบบของโน้ตที่เหมือนกัน ตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 บทเพลง Etude Op.47 No.8

การฝึกเล่นโน้ตการไล่บันไดเสียง หรือโน้ตวิ่ง เป็นโน้ตที่มีลักษณะโน้ตด้านล่างขึ้นไปหาโน้ตที่อยู่ด้านบน และโน้ตที่อยู่ด้านบนลงมาหาโน้ตที่อยู่ด้านล่าง และมีเครื่องหมายให้เล่นต่อเนื่องกัน เนื่องจากผู้แสดงประสบปัญหาการบังคับนิ้วมือให้กดตรงตามตัวโน้ต ซึ่งต้องควบคุมบังคับนิ้วให้กดตามเสียงดังและเบาตามตัวโน้ต และยังไม่ต่อเนื่องกัน เล่นไม่ตรงตามจังหวะสำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้แสดงคือ จดบันทึกปัญหาที่พบด้วยวิธีการระบายสีโดยกำหนดสีเป็นสัญลักษณ์สำหรับท่อนเพลงและโน้ตที่เป็นปัญหาในการเล่นไม่ถูกต้องเขียนคำอธิบายเพื่อจะได้นำมาฝึกซ้อมและปรับปรุงแก้ไข ตัวอย่างเช่นใช้สีเหลืองสำหรับโน้ตที่เป็นการฝึกเล่นโน้ตการไล่บันไดเสียง บันทึกคลิปวิดีโอและวิธีการฝึกซ้อมที่ถูกต้องจากอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำกลับไปฝึกทบทวนและปฏิบัติอย่างเป็นประจำ และนำส่งคลิปวิดีโอที่แก้ไขแล้วให้กับอาจารย์ผู้สอนตรวจอีกครั้ง ถ้าไม่ถูกต้องก็นำกลับไปแก้ไขปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ และเปิดเครื่องกำหนดจังหวะทุกครั้ง เพื่อเล่นให้ตรงตามจังหวะโดยเปิดจังหวะจากช้าไปเร็ว พุดและนับจังหวะขณะฝึกซ้อมเป็นประจำ ค่อยบังคับนิ้วตามโน้ตขึ้นและลงให้กด ดัง-เบาและเบา-ดัง

ภาพที่ 1 แสดงโน้ตที่เป็นการไล่บันไดเสียงหรือโน้ตวิ่ง (scale, running note)

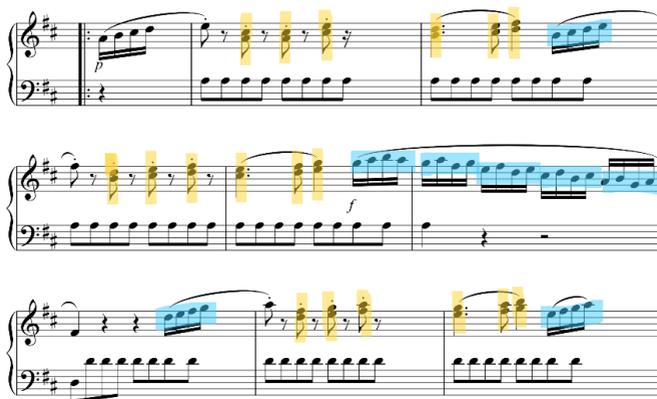
ในท่อนที่ 16-21 ของบทเพลง Etude Op.47 No.8

ที่มา : Heller (n.d.)

ตัวอย่างที่ 2 บทเพลง Sonatina in D major Op. 36 No.6 (ท่อน Allegro con spirito)

การฝึกเล่นโน้ตการฝึกกลุ่มโน้ตและรูปแบบของโน้ตที่เหมือนกัน เป็นโน้ตที่มีลักษณะเป็นกลุ่มโน้ต ที่ลักษณะที่เหมือนกัน มีเครื่องหมายที่ แสดงให้เล่นต่อเนื่องกัน ทั้งมือขวาและมือซ้าย ซึ่งกลุ่มโน้ตนี้ต้องเล่นให้เรียบ และเล่นให้ต่อเนื่องกัน เนื่องจากผู้แสดงประสบปัญหาการบังคับนิ้วมือกด เสียงดังไป และการฝึกการใช้นิ้วยังไม่คล่อง อีกทั้งยังเล่นไม่ต่อเนื่องกัน ไม่ตรง ตามจังหวะ การฝึกซ้อมของผู้แสดง จัดบันทึกปัญหาที่พบด้วยวิธีการระบายสี โดยกำหนดสีเป็นสัญลักษณ์สำหรับท่อนเพลงโน้ตที่เป็นปัญหาในการเล่นไม่ ถูกต้อง เขียนคำอธิบายเพื่อจะได้นำมาฝึกซ้อมและปรับปรุงแก้ไข ตัวอย่างเช่น ใช้สีเหลืองสำหรับโน้ตที่เป็นกลุ่มโน้ต และใช้สีฟ้าสำหรับโน้ตที่เหมือนกัน โดยแบ่งซ้อมเป็นกลุ่ม ๆ แยกซ้อมมือขวา และมือซ้ายเป็นท่อนสั้น ๆ จะช่วย ให้จดจำได้มากขึ้น บันทึกคลิปวิดีโอและวิธีการฝึกซ้อมที่ถูกต้องจากอาจารย์ ผู้สอน เพื่อนำกลับไปฝึกทบทวนและปฏิบัติอย่างเป็นประจำ และนำเสนอคลิป วิดีโอที่แก้ไขแล้วให้กับอาจารย์อีกครั้ง ถ้ามีผิดพลาดอีกก็นำมาแก้ไขให้

ถูกต้องและส่งกลับไปให้กับอาจารย์ผู้สอนตรวจอีกครั้ง ผู้แสดงบังคับนิ้วมือให้
กดเบา ๆ และฝึกการใช้นิ้วให้คล่อง บรรเลงให้ตรงตามจังหวะ

ภาพที่ 2 แสดงโน้ตที่เป็นการฝึกกลุ่มโน้ต (group note) และรูปแบบ
(pattern) ของโน้ตที่เหมือนกันห้องที่ 40-48 ของบทเพลง
Sonatina in D major Op.36 No.6

ที่มา : Clementi (n.d.)

4. การเตรียมดำเนินการจัดการแสดงเดี่ยวเปียโน

ควรกำหนดวัน เวลา และสถานที่ให้แน่นอน เพื่อให้ผู้แสดง
สามารถวางแผนในการฝึกซ้อม รวมถึงการเตรียมตัวและประชาสัมพันธ์
การจัดทำสูจิบัตรและโปสเตอร์ และการเตรียมฝึกซ้อมในสถานที่จริง
บรรยากาศจริงเพื่อลดความตื่นเต้นในวันแสดง ในวันแสดงคอนเสิร์ต
ควรกำหนดบทเพลงและรูปแบบการแสดงถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงและ
สร้างความประทับใจให้กับผู้ฟังให้มากที่สุด และแต่งกายให้เหมาะสมกับ

การแสดง อีกทั้งควรจัดเตรียมการในด้านต่าง ๆ เตรียมติดต่อขอใช้สถานที่ ล่วงหน้า ติดต่อติดโปสเตอร์เพื่อประชาสัมพันธ์ และเรียนเชิญคณะกรรมการ และแขกผู้มีเกียรติล่วงหน้า ในวันแสดงจริงควรมีผู้ช่วยเพื่อจัดเตรียมสถานที่ และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้แสดงเป็นต้น

5. สรุปผลการดำเนินการจัดแสดงเดี่ยวเปียโน

ผู้แสดงได้คัดเลือกบทเพลงที่นำมาแสดงเดี่ยวเปียโนในครั้งนี้อย่างทั้งหมด 12 บทเพลง ที่แตกต่างกันตามยุคสมัย จากการศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการเตรียมจัดแสดงเดี่ยวเปียโน รวมถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภท ออทิสติกพบว่า ผู้แสดงสามารถนำปัญหา ที่พบระหว่างการเรียนรู้เปียโนมา ปรับปรุงแก้ไขปัญหา ฝึกฝนและพัฒนากระบวนการฝึกซ้อมในด้านทักษะ เทคนิคต่าง ๆ ได้ เช่น ผู้แสดงนำปากกาสีระบายสำหรับท่อนเพลงและตัวโน้ต ที่เป็นปัญหาในการเล่นไม่ถูกต้องเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไข ทำการจดบันทึกในสมุดและบันทึกคลิปวิดีโอจากอาจารย์ผู้สอนในระหว่างการเรียน การพูดทวนซ้ำจากคำอธิบายของอาจารย์ผู้สอน นำกลับมาทบทวนแก้ไขเป็นประจำ เป็นต้น อีกทั้งผู้แสดงสามารถเรียนรู้ถึงขั้นตอนในการเตรียมจัดการแสดงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนถึงวันแสดงเดี่ยวเปียโนเพื่อจบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี และสามารถถ่ายทอดบทเพลงให้กับผู้รับชมได้อย่าง สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ และลดการผิดพลาดน้อยที่สุด ซึ่งการฝึกซ้อม ของแต่ละบทเพลงในครั้งนี้อยู่ระยะเวลาในการฝึกซ้อมเป็นระยะเวลา 1 ปี ก่อนถึงวันจัดแสดงเดี่ยวเปียโน การฝึกซ้อมของผู้แสดงเป็นประจำ ส่งผลทำให้ผู้แสดงมีพัฒนาการในด้านความเข้าใจในรายละเอียดของบทเพลงมากขึ้น

จดจำบทเพลงได้อย่างครบถ้วน นำทักษะและเทคนิคต่าง ๆ จากการเรียนรู้ปฏิบัติที่ถูกต้องมาปรับใช้ในการแสดงได้ สามารถถ่ายทอดบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด อีกทั้งช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้แสดงให้ดีขึ้นด้วย

สำหรับการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของผู้แสดงที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทออทิสติกนั้น ควรให้ความสำคัญในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกซ้อมเป็นประจำ ผู้แสดงควรเตรียมตัวจัดการแสดงโปรแกรมทั้งหมดในสถานที่จริง จำลองการแสดงทั้งหมดให้เหมือนวันที่แสดงจริง เช่น การยืน โคน้ำหนัก การนั่ง การวางมือ การพูด รวมถึงการเดินขึ้นและลงบนเวทีในวันที่แสดงจริง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับสถานที่จริง ผู้แสดงควรมีสมาธิกับการแสดงมากที่สุด พยายามถ่ายทอดอารมณ์ของบทประพันธ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟังและมีความสุขกับการบรรเลง เพื่อความราบรื่นในการแสดง ไม่ว่าจะเกิดข้อผิดพลาดใด ๆ ขึ้นในระหว่างการแสดงไม่ควรหยุดการบรรเลง

ในวันแสดงคอนเสิร์ตจริง ผู้แสดงควรมีสมาธิในการบรรเลงบทเพลง และการถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงให้มากที่สุด ให้แก่ผู้ฟังเกิดความสุขกับการบรรเลงบทเพลง และขณะบรรเลงบทเพลงไม่ว่าจะเกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาดอะไร ในระหว่างการแสดงนั้นผู้แสดงควรบรรเลงบทเพลงไปอย่างต่อเนื่องไม่ควรหยุดในขณะบรรเลงบทเพลง

6. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). *ประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555*. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2566, จาก <https://dep.go.th/images/uploads/files/DEP32567.pdf>
- กุลยา ก่อสุวรรณ และยุวดี วิริยางกูร. (2562). *ออทิสติกสอนไม่ยากหากเข้าใจ*. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- ณรุทธ์ สุทจจิตต์. (2561). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนัญญา สิริชันทันท์ และธีรรัตน์ แทนขำ. (2556). *แนวทางการดูแลผู้ป่วยสติปัญญาบกพร่อง ออทิสติก สมาธิสั้นและภาวะบกพร่องทางการเรียนสำหรับระบบเครือข่ายบริการสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: ฟาสต์บุ๊คส์.
- Buzzi, M. C., Buzzi, M., Mageri, M., and Paolini, G. (2019). Which Virtual Piano Keyboard for Children with Autism? A Pilot Study. In Stephanidis, C. (Eds.), *HCI International 2019 – Late Breaking Papers*. p. 280-291. doi: 10.1007/978-3-030-30033-3_22
- Clementi, M. (1994). *Six Sonatinas for the Piano Op.36*. New York: G. Schirmer.
- Dimitrova, V. (2022). *Methods of Teaching Piano to Children with Autism* [Master's Thesis]. Graduate Program in Music.

The Faculty of Graduate Students, University of Calgary.
Calgary, Canada.

Heller, S. (n.d.). *25 Studi per Il Ritmo E L'espressione Op.47*.

Nell, N., De Villiers, F. & Griessel, D. J. (2022). Reflections on Teaching Piano to Young Children Diagnosed with Autism Spectrum Disorders. *Muziki Journal of Music Research in Africa*. 19(2), 41-63. doi: 10.1080/18125980.2023.2199458

Sacks, O. (2008). *Musicophilia: tales of music and the brain*. New York: Vintage.

ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI WORLD
SCHOOL ADMINISTRATION SKILLS IN BANI WORLD

คมจิรวรวิทย์ เรืองฤทธิ์^{1*} และ วีระยุทธ ชატะกาญจน์²
Komjirawarit Ruangrith^{1*} and Werayut Chatakan²

Received date: January 13, 2024

Revised date: June 26, 2024

Accepted date: June 26, 2024

¹ นักศึกษามหาบัณฑิต., สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

* Corresponding author, E-mail: 6655701012@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

ในยุคที่โลกมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งการปรับตัวของผู้ประกอบการภาคเอกชนรวมถึงการบริหารของภาครัฐ โดยเฉพาะเมื่อเกิดโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ระบบการจัดการศึกษาต้องหยุดชะงักชั่วคราว และเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับต้องพัฒนาตนเองเพื่อเรียนรู้อย่างเท่าทันหลายคนได้เรียนรู้ทักษะดิจิทัลด้วยเหตุการณ์นี้ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าองค์กรที่มีผู้บริหารที่พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงจะสามารถนำพาองค์กรให้ผ่านพ้นอุปสรรคและเกิดนวัตกรรมการบริหาร ในยุคโลกโกลาหลหรือที่เรียกว่า BANI World เป็นคำนิยามของโลกยุคใหม่ที่มีความผันผวนไม่แน่นอนซับซ้อนและคลุมเครือ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะการบริหารสถานศึกษา ทั้งทักษะการคิด ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการจัดการตนเอง ทักษะเทคโนโลยีและนวัตกรรม และทักษะการสื่อสาร เพื่อเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและนำพาองค์กรสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ จากยุค VUCA WORLD สู่ BANI WORLD และทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI World

คำสำคัญ : ทักษะการบริหารสถานศึกษา, ยุคโลกโกลาหล BANI World

Abstract

In an era, where the world is constantly changing, bringing some private sector entrepreneurs, as well as government administration have to make an adjustment. Especially, when COVID-19 occurs, the educational management system was temporarily interrupted and the format of learning management has been changed to a new one. Educational personnel at all levels must develop themselves to learn rapidly. Many people learned digital skills through this event. However, it can be seen that organizations with the executives, who are ready to handle change, will be able to lead the organization through obstacles and create management innovations. In the era of global chaos, also known as BANI World, the modern world with volatility, uncertainty, complexity, and ambiguity. In order to keep up with changes and lead the organization to reach its goals, school administration should develop themselves to have various skills of educational institution administration, thinking, leadership, self-management, technology and innovation, including communication skill. This article aims to present some important knowledge about school administration skills from the VUCA WORLD era to BANI WORLD and educational institution administration skills in BANI World.

Keywords: School administration skills, BANI World

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลกยุคใหม่เป็นการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม ก่อให้เกิดผลกระทบไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะวงการการศึกษาก็เช่นเดียว ที่ยังต้องเผชิญกับปัญหาการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ เช่น เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เป็นภาวะของการเสียโอกาสในการเรียนรู้ที่มีผลต่อพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร ทักษะด้านความสัมพันธ์ และระเบียบวินัยความรับผิดชอบ (*Learning Loss ภาวะการถดถอยการเรียนรู้*, 2566) ครู และนักเรียนมีความเครียด วิตกกังวล การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคใหม่ทำให้ทุกคนรู้สึกถึงความไม่มั่นคงและไม่คุ้นชิน คาดเดาไม่ได้ และไม่แน่นอน ดังความหมายของยุคโลกพลิกผัน "VUCA World" เป็นคำย่อที่กองทัพสหรัฐฯ ใช้เรียกสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ในช่วงสงครามอัฟกานิสถานและอิรัก ประมาณทศวรรษที่ 1980 ซึ่งเป็นคำย่อของ ความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ซึ่งโลกยุคหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หลายองค์การค้นพบว่าแนวคิด VUCA ไม่เพียงพอในการอธิบายและรับมือกับปรากฏการณ์โลกที่เกิดขึ้นอีกต่อไป ในการพัฒนาองค์การนักวิชาการทางด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา นักบริหารจากหลายวงการอาชีพจึงเริ่มนำแนวคิด BANI World มาใช้อธิบายโลกยุคใหม่แทน VUCA World เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการรับมือกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเฉพาะเจาะจงยิ่งกว่าเดิม องค์การด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกันที่จะต้องมีการปรับตัวให้เท่าทัน

ต่อวิทยาการองค์ความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งในมิติด้านกายภาพองค์กรและความรู้สึกรวมของบุคลากรในองค์กรทั้งนักเรียนครู และผู้ปกครองที่มีความต้องการหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทักษะการบริหารเพื่อนำองค์กรให้สามารถข้ามผ่านและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโกลาหลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

2. ความหมายทักษะการบริหารสถานศึกษา

พรพิมล แก้วอุทัย (2563) กล่าวว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาหมายถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรม โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ ที่มีอยู่ผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2553) ได้ให้ความหมายของทักษะการบริหารไว้ว่า หมายถึง ความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้สู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามที่พึงประสงค์

สัมมา ธรนิธย์ (2560) ได้ให้ความหมายของทักษะการบริหารไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานซึ่งมีความสำคัญมาก ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารไม่เพียงพอส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานให้ประสบผลความสำเร็จแตกต่างกันไป ทักษะทางการบริหารนั้นมีความสำคัญในทุกระดับของผู้บริหาร แต่อาจจะแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยไม่เท่ากัน ทักษะทางการบริหารแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิคการทำงาน ทักษะด้านมนุษย์ และ ทักษะด้านความคิด

Drake and Roe (1986) ได้ให้ความหมายของทักษะการบริหารไว้ว่า หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษามี 5 ทักษะ ดังนี้

1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) ผู้บริหารที่มีทักษะนี้ จะมีความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ หรือเรียกได้ว่าเก่งคิด สามารถเห็นได้ว่างานใดสัมพันธ์กับงานใด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลกระทบต่อส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างไร ผู้นำที่ดีจะต้องสามารถเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถวิเคราะห์อย่างเป็นระบบว่าอะไรเป็นสาเหตุ อะไรคือผลที่จะตามมา สามารถวิเคราะห์การโยนโยนของปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรัดกุม

2) ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกประเภท หรือเรียกได้ว่า เก่งคน มีความสามารถในการเสริมสร้างความร่วมมือ ร่วมใจระหว่างสมาชิกในหน่วยงาน มีความสมดุระหว่างคนกับงาน รู้จักยอมรับเมื่อตนเองมีข้อบกพร่อง ผู้บริหารจะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3) ทักษะด้านเทคนิค (Technical skill) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงาน ให้บรรลุผล หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเก่งงาน มักจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเฉพาะอย่าง

4) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skills) เป็นทักษะที่ต้องใช้ความสามารถหลายด้าน ทั้งด้านเทคนิค วิธีการ การใช้สื่อการเรียนการสอน การอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิด

ความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ความเป็นกันเองของ
ผู้เรียน ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางด้าน การเรียนการสอนจึงควรมีทักษะด้านนี้

5) ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skill) ทักษะ
ทางด้านนี้สามารถพัฒนาให้กว้างขวางได้ ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการปฏิบัติงานใน
ระดับสูง ขึ้นอีกด้วย ผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
จะต้องมีทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ และสติปัญญาเหนือกว่าผู้บริหารทั่วไป
การมีความรู้ความเข้าใจ และสติปัญญาสูงช่วยให้เกิดมรรคและผลต่อองค์กร
เป็นอย่างดี

Katz (1995) ได้ให้ความหมายของทักษะการบริหารไว้ว่า หมายถึง
ความสามารถของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลประกอบด้วย 3 ทักษะ ดังนี้

1) ทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) หมายถึง
ความสามารถในการทำงานกิจกรรมเฉพาะอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการกระบวนการ
และเทคนิคในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะทางเทคนิคเฉพาะด้านของ
ศัลยแพทย์ นักดนตรี นักบัญชี วิศวกร ที่ต้องอาศัยความรู้ในการปฏิบัติและ
การวิเคราะห์ปัญหา รู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นต้น

2) ทักษะด้านมนุษย (Human Skill) หมายถึง ความสามารถ
ในการนำคน การทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหาร
ต้องทำงานร่วมกับคนหลายประเภท ดังนั้น ทักษะด้านมนุษย จึงมีความสำคัญ
ในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ผู้บริหารต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล
ความต้องการของบุคคล รวมถึงพฤติกรรมของมนุษย เช่น ความต้องการทาง

ร่างกาย ความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ชื่อเสียงและเกียรติยศในสังคมเพื่อ
จะได้ตอบสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด

3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill)

หมายถึงความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานของตนเองในภาพรวมโครงสร้าง
หน้าที่ของงานแต่ละงานว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ส่งผลกระทบต่อกัน
อย่างไรรวมทั้งนโยบายการเมืองสังคม และเศรษฐกิจ มีผลอย่างไรต่อหน่วยงาน

สมคิด นาคขวัญ (2561) ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถ
ของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ขององค์กรที่ได้รับมอบหมาย
ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสรุปได้ว่า ทักษะการบริหาร
สถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีทั้ง
ศาสตร์และศิลปะ มีความรู้ความชำนาญในการใช้กลยุทธ์และกระบวนการใน
การบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ

วิจารณ์ พานิช (2553) กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1) ด้านชีวิตและการทำงาน คือ ทักษะของคนที่ต้อง
เตรียมออกไปทำงานโดยใช้ความรู้ (Knowledge Worker) โดยครูและศิษย์
นั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็นการเตรียมคนออกไป
ทำงานที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker)

2) ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว คือ ความรับผิดชอบในหน้าที่ความสามารถในการปรับตัวความสามารถในการดัดแปลงให้เหมาะสม (Accountability and Adaptability) การฝึกความรับผิดชอบส่วนตนและความยืดหยุ่นในบริบทต่าง ๆ การบรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น รู้จักอดทนต่อสภาวะแวดล้อมที่ไม่แน่นอน

3) ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์และความกระตือรือร้น (ความอยากรู้อยากเห็น) ทางปัญญา (Creativity and Intellectual Curiosity) การพัฒนาการนำไปใช้และการสื่อสารความคิดเห็นไปสู่ผู้อื่น เปิดรับและโต้ตอบแง่มุมที่ใหม่และหลากหลาย

4) ด้านทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม เป็นการสื่อสารความเข้าใจไม่ว่าจะเป็น การสื่อสารทางการพูด การเขียนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่องทางมีเดียเดียวในรูปแบบและบริบทที่หลากหลาย โดยเฉพาะการวิเคราะห์การเข้าถึงการบูรณาการการประเมิน และการจัดทำข้อมูลในรูปแบบและสื่อที่หลากหลาย

5) ด้านการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบต่อสื่อได้เป็นความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ใส่ใจต่อชุมชนอย่างมีความรับผิดชอบ ตระหนักในพฤติกรรมทางเชื้อชาติตามบริบทของชุมชน

6) ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ เป็นการคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็นระบบ (Critical Thinking and Systems Thinking) ฝึกการใช้เหตุผลในการทำความเข้าใจ และการสร้างทางเลือกที่

ซับซ้อน การเข้าใจในความสัมพันธ์ระบบต่าง ๆ ทักษะระหว่างบุคคลและการร่วมมือ ประสานกัน (Interpersonal and Collaborative Skills) รู้จักการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ การปรับตัวในบทบาทและความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Productivity) กับผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจการเคารพในมุมมองที่แตกต่างกัน การระบุปัญหาการกำหนดปัญหา และการแก้ไขปัญหา (Problem Identification Formulation and Solution) การกำกับตนเอง (Self-Direction) โดยการเข้าใจของตนเองและเรียนรู้ความต้องการการระบุแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม การถ่ายโอนสิ่งที่เรียนรู้จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

นอกจากนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการก็มีความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริม และพัฒนาการสถาบัน (พัฒนาความก้าวหน้า, 2553) การบริหารงานของสถานศึกษา ในยุคโลกโกลาหล BANI World ผู้บริหารจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับยุคสมัย โดยอาศัยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอีกด้วย (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

4. จาก VUCA WORLD สู่ BANI WORLD

โลกปัจจุบันได้เผชิญกับเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงมากมาย หลายนับตั้งแต่วิกฤตการณ์ Covid-19 ที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทำให้มวลมนุษยชาติได้หันกลับมาเตรียมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น นอกจากนี้

แล้ววิวัฒนาการความเจริญทางด้านวัฒนธรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เข้ามาพลิกโฉมโลกในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ความผันผวน มีความซับซ้อน คลุมเครือ และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อการศึกษาด้วยเช่นกัน ก่อนหน้านี้ 40 ปี ที่นักศึกษาทหารและนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ Warren Bennis และ Burton Nanus ของ U.S. Army War College นำเสนอโมเดลแนวคิด VUCA ในหนังสือ Leaders: The Strategies For Taking Charge ได้ใช้คำย่อนี้เพื่ออธิบายสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยความผันผวน ยากจะคาดเดา มีความซับซ้อนสูง และคลุมเครือเกินกว่าจะอธิบายได้ (เจริญ ภูวิจิตร, 2565) VUCA ย่อมาจาก Volatility-ความผันผวน Uncertainty-ความไม่แน่นอน Complexity-ความซับซ้อน และ Ambiguity-ความคลุมเครือ ซึ่งเป็นชุดคำศัพท์ที่ใช้อธิบายสถานการณ์โลกโดยรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การใช้ VUCA ช่วยอธิบายสถานการณ์ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางนโยบายหรือกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ VUCA ได้ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล (Digitalization) ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

เมื่อ Covid-19 ปรากฏขึ้นในปลายปี 2019 และอาละวาดไปทั่วโลก แวดวงวิชาการก็หันไปมองอีกกรอบคิดที่พยายามทำสิ่งเดียวกัน นั่นก็คือ BANI ที่มีผู้เสนอไว้ไม่นานก่อน Covid-19 และเห็นว่า VUCA อาจล้าสมัยไปแล้ว ทำงานได้ไม่ดีเหมือนเกือบ 40 ปีที่ผ่านมา ข้อวิจารณ์ก็คือ VUCA ไม่อาจอธิบายเรื่องอัตราความเร็วของการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นหัวใจของเรื่อง Covid-19 ได้ (วารกรณ์ สามโกเศศ, 2565) Cascio (2022) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ได้เขียนบทความเรื่อง Facing the Age of Chaos

เผชิญหน้ากับยุคแห่งความโกลาหล ได้นิยามคำว่า “BANI” ขึ้นมาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ B – Brittle ความเปราะบาง A – Anxious ความกังวล N – Nonlinear การคาดเดายากและ I – Incomprehensible ความเข้าใจได้ยาก ดังนี้

1) โลกที่เปราะบาง (B - Brittle) ความเปราะบางที่มีมากขึ้น อาจเกิดจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด จุดเด่นของเมื่อวานอาจจะนำมาใช้ไม่ได้กับสถานการณ์ในวันนี้ ทักษะของผู้บริหารที่เอาตัวรอดได้คือเมื่อล้มแล้วต้องลุกให้ไวกว่าเดิม เตรียมความพร้อมที่จะล้มเหลวได้อยู่ตลอดเวลา พัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีทักษะที่สามารถรับมือกับความไม่แน่นอนได้ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ในโลกแบบ BANI ในวงการศึกษาไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร โครงการ แผนงานจะมีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวอยู่ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากความผันผวนของโลกรอบด้าน แผนระยะยาวหรือแผนที่ไม่มีความยืดหยุ่นจึงอาจถูก Disrupt ได้ตลอดเวลา

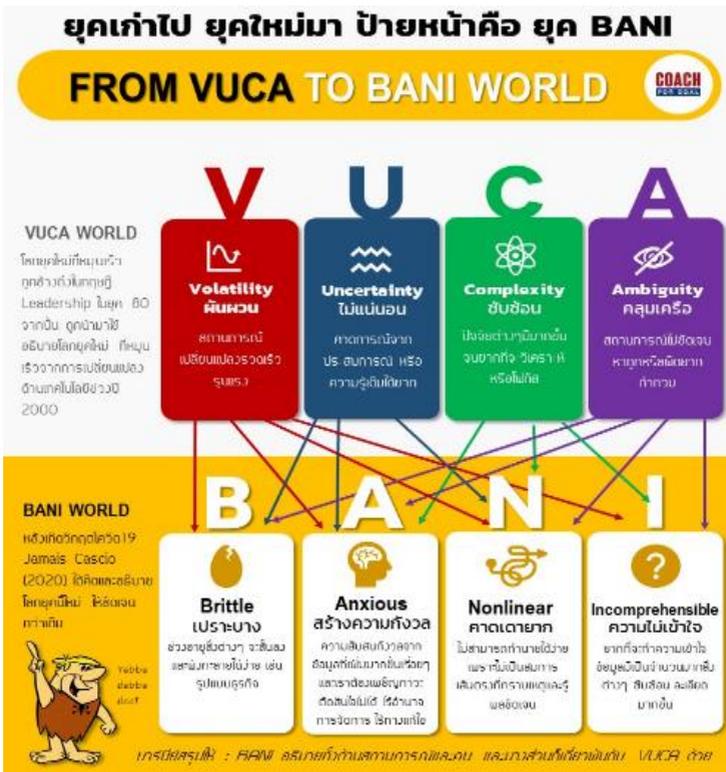
2) โลกที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวล (A - Anxious) ความวิตกกังวลของคนยุคนี้เริ่มกลายเป็นความกลัว เพราะโลกเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ผู้คนกลัวจะตามไม่ทันข่าวสาร กลัวถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง นอกจากนี้ผู้คนยังเสพติดข่าวสารชนิด Real-time ตลอดเวลา แสดงให้เห็นว่าทุกคนรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย พยายามหาข้อมูลให้มากที่สุด กลัวจะตัดสินใจผิดพลาดและมีแนวโน้มเป็นโรคซึมเศร้าได้ง่ายขึ้นด้วย เนื่องจากอะไรก็เกิดขึ้นได้ในโลกแบบ BANI จึงนำไปสู่ความลังเลไม่กล้าตัดสินใจ หากเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานบ่อยหรือประสบกับปัญหาซับซ้อนเกินกว่าจะรับมืออาจนำไปสู่สภาวะความสิ้นหวังของบุคลากรและนำองค์กรไปสู่สถานการณ์วิกฤต

3) โลกที่คาดเดายาก (N - Nonlinear) การคาดเดายากในโลกแบบ BANI เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นเส้นตรง หมายถึง สาเหตุและผลลัพธ์ไม่สัมพันธ์กันและไม่สามารถคาดเดาแนวโน้มได้ โลกไม่เป็นแบบที่เราคาดการณ์ได้อีกต่อไป เนื่องจากมีเหตุการณ์มากมายที่ไม่คิดว่าจะเกิดขึ้น เช่น Covid-19 และความผันผวนของ Cryptocurrency คำอธิบายต่าง ๆ เริ่มไม่สมเหตุสมผล ผู้คนจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบและท้าทายความจริงเดิมที่ยึดถือมาอย่างยาวนาน สาเหตุเล็ก ๆ อาจจะนำไปสู่ปัญหาที่ใหญ่เกินคาดเดา การตัดสินใจแม้เพียงเล็กน้อยก็สามารถส่งผลกระทบอย่างยิ่งใหญ่ได้ จนดูเหมือนบางคำตอบนั้นดูไร้เหตุผล บางครั้งความพยายามอย่างเต็มที่ บางทีก็ไม่ได้มีผลลัพธ์ที่สำเร็จเสมอไป ไม่มีอะไรที่แน่นอนและคาดการณ์ไม่ได้ แม้แต่กลยุทธ์ที่วางมากกว่าสิบปีก็อาจใช้งานไม่ได้ผลอีกแล้ว

4) โลกที่เข้าใจยาก (I - Incomprehensible) โลกมีข้อมูลเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งความเข้าใจผิดกลับยิ่งถูกเชื่อได้ง่ายและกระจายวงกว้างอย่างรวดเร็วขึ้นเช่นกัน การคาดการณ์อย่างทะลุปรุโปร่งหรือการวางแผนควบคุมให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามต้องการอาจจะทำได้ยากในโลกแบบ BANI เพราะมีความผันผวน พลิกผันอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้เหตุผล ความคิดและความเชื่อของผู้คนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเราตามไม่ทัน และรู้สึกท่วมท้นไปด้วยข้อมูลที่ไม่ว่างจริงหรือไม่

อนิรุทธ์ ตุลสุข (2565) กล่าวว่า BANI เป็นมากกว่าลักษณะของ "สถานการณ์" (ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน คลุมเครือ) แต่เป็นการมองไปถึงผลกระทบด้าน "อารมณณ์ของคน" เช่น ความกังวล ความหดหู่ ความสับสน การอธิบายเพื่อให้ชัดเจนขึ้น เป็น framework ใหม่ในการจัดการด้านต่าง ๆ

ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ หรือ การบริหารพัฒนาคน เช่น เมื่อรู้ว่า อะไรเพราะบาง
 ด้านกลยุทธ์ ก็ต้องทำให้เกิดความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้เร็ว กระจายความ
 เสี่ยงได้ ด้านคนก็ควรจะทำให้เกิด mindset แบบล้มแล้วลุกให้ไว เพราะ
 องค์กรมีโอกาสประสบปัญหาได้ทุกเมื่อ

ภาพที่ 1 จาก VUCA สู่ BANI WORLD
 ที่มา : อนิรุทธิ์ ตูลสุซ (2565)

5. แนวทางการรับมือกับโลกในยุค BANI

Stephan Grabmeier (อ้างอิงใน วารสารข่าวทหารอากาศ, 2566) ได้เสนอแนวทางการรับมือกับองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของโลกในยุค BANI ไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

1) เมื่อโลกปัจจุบัน เกือบทุกอย่างล้วนมีความเปราะบาง (Brittle) ดังนั้น หากจะเตรียมตัวในการรับมือกับความเปราะบาง ก็ควรจะต้องปรับเปลี่ยนความสามารถ (Capacity) ของตนเองให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และสามารถฟื้นตัวได้เร็ว (Resilience) เพราะเราอาจจะไม่สามารถหยุดยั้งความเปราะบางหรือพังทลายของธุรกิจ หรือการประกอบอาชีพที่ไม่ทันยุคสมัยได้ แต่เราต้องเรียนรู้ที่จะลุกขึ้นมาใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ โดยการสร้างชุดความคิด (Mindset) ที่มุ่งเรียนรู้แบบเติบโต เป็นต้น

2) เมื่อเผชิญกับความรู้สึกวิตก (Anxious) โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรกที่ตนเองรู้สึกกังวล และประเภทที่ 2 ที่เป็นผู้อื่นหรือสังคมนรอบข้างมีความวิตกกังวล ซึ่งถ้าเป็นประเภทแรกที่ตนเองเกิดความรู้สึกกังวลกับสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงหรืออันตราย แนวทางที่รับมือกับความรู้สึกนี้ที่มีประสิทธิภาพก็คือการมีสติ (Mindfulness) อยู่กับปัจจุบัน เพื่อทำการกิจตรงหน้าให้ดีที่สุดก่อน เมื่อเกิดสติแล้วก็จะค่อย ๆ ทำให้บุคคลสามารถจัดลำดับสิ่งสำคัญในชีวิตอื่น ๆ ได้ตามมา แต่หากเป็นความวิตกกังวลประเภทที่ผู้อื่นหรือสังคมนรอบข้างมีความวิตกกังวล ก็ต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้อื่น (Empathy) จะทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น

3) เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่มีตรรกะที่ชัดเจนแบบเป็นเส้นตรงของความเป็นเหตุเป็นผลกัน (Non-linear) แนวทางที่ดีที่สุดก็คือต้องนำบริบทที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ให้ครอบคลุมมากที่สุด (เท่าที่จะทำได้) และเน้นที่การปรับตัวอย่างรวดเร็วหากสิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

4) เมื่อเจอกับสิ่งที่เข้าใจได้ยาก (Incomprehensible) การเพิ่มความโปร่งใส เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เหตุและผลของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น หรือหากเกินความสามารถที่จะเข้าใจได้มากกว่านี้แล้ว อาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนบุคคลเข้ามาเป็นส่วนช่วยโดยต้องระมัดระวังความอคติส่วนบุคคล

นอกจากนี้แล้ว Jamais Cascio (2022) ได้เสนอแนวคิดในการเผชิญหน้ากับยุคแห่งความโกลาหล โดยยึดความยืดหยุ่น (Resilience) ความสามารถในการปรับตัวได้ดี (Adaptation) และมีความเมตตากับตัวเอง (Self-Compassion) รุ่งทิวา แยมรุ่ง และคณะ (2565) ได้เสนอ แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สามารถเผชิญกับโลกยุคใหม่ที่เปราะบางได้ คือ บทบาทของผู้ใหญ่ในฐานะให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม

การสร้างความยืดหยุ่นให้เป็นเกราะป้องกันความเปราะบาง ความยืดหยุ่น (Resilience) เป็นเรื่องของการปรับตัวปรับใจไม่ให้หวั่นไหวต่ออุปสรรคหรือปัญหา เป็นเรื่องของการเรียนรู้จากความผิดหวัง ข้อผิดพลาด หรือความล้มเหลว นำมาสู่ความสามารถในการปรับตัวได้ดี (Adaptation) ซึ่งจะช่วยให้เด็กยอมรับความจริงได้เป็นการปิดจุดอ่อนของความเปราะบางลงไปได้เด็กที่ถูกลองให้เรียนรู้เรื่องความยืดหยุ่นผ่านประสบการณ์ทุกครั้ง

ที่พวกเขาได้ลงมือทำเพื่อจัดการปัญหา จะยิ่งสร้างความมั่นใจในความสามารถของตัวเองต่อการรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ในครั้งต่อไป

คำแนะนำวิธีพัฒนาความยืดหยุ่นไว้ก็คือ ผู้ใหญ่เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนแต่ไม่ลงไปแก้ปัญห给孩子们 รวมถึงเรื่องที่อาจสร้างความผิดหวังให้กับเด็ก หลีกเลี่ยงการวางแผนล่วงหน้าหรือความพยายามป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในเรื่องที่ไม่จำเป็นช่วยให้เด็กรับมือและจัดการกับความรู้สึกของตัวเอง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด กระตุ้นให้กำลังใจ เด็กได้ลงมืออย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อทำครั้งแรกไม่สำเร็จ ชมเชยพวกเขาถึงความพยายามไม่ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร สร้างให้เด็กมีความเมตตากับตัวเองบ้าง (Self-Compassion) เช่น การปล่อยให้ลูกทำการบ้านด้วยตัวเอง ผิดถูกไม่เป็นไรแต่ขั้นตอนสำคัญคือกระบวนการเรียนรู้ที่พวกเขาต้องสร้างขึ้นจากการเรียนด้วยตนเอง หรือหากมีของเล่นบางชิ้นที่เด็กเล่นจนเสียหายแต่ไม่ได้ทำให้เกิดอันตราย พ่อแม่ไม่จำเป็นต้องสรรหาของเล่นชิ้นใหม่ที่สมบูรณ์แบบมาให้ทุกครั้ง

6. ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI World

การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI World ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ทั้งการกำหนดเป้าหมายองค์กร การวางแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติงานที่เน้นความคล่องแคล่ว แต่ยังคงความยืดหยุ่นได้ เพื่อปรับเปลี่ยนให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานะที่มีความไม่แน่นอน (agility) อีกทั้งการบริหารงานต้องมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ เนื่องจากข้อมูลในโลกยุคปัจจุบันมีมากและเปลี่ยนแปลง

รวดเร็ว การเลือกพิจารณาข้อมูลข่าวสารช่วยในการประกอบการตัดสินใจได้ตรงจุดและเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งโลกแบบ BANI มีความวุ่นวายแปรปรวนและซับซ้อนกว่าเดิม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกและตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (ศรัณยา พงศ์มันังจิต และมัทนา วัจนอมศักดิ์, 2566) ดังนั้น ทักษะต่าง ๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี ดังนี้

ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ชาดา และประทุมทอง ไตรรัตน์ (2566) ได้นำเสนอแนวคิดสมรรถนะของผู้นำทางการศึกษาเพื่อการอยู่รอดและเติบโตในยุคโลกโกลาหล BANI World ไว้ 10 ประการ ได้แก่ 1) การแก้ปัญหาและการใช้กลยุทธ์ เกี่ยวข้องกับ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงระบบ การวางแผน การคาดการณ์ การนำทาง การควบคุม การแก้ปัญหา เป็นต้น 2) การทำงานกับคน เกี่ยวข้องกับ การเสริมพลังอำนาจ การร่วมมือทำงาน การมีปฏิสัมพันธ์ การเป็นเครือข่าย การระดมความคิด ร่วมกันสร้างสรรค์งาน มีกรอบความคิดที่ดี (Growth Mindset) การทำงานเป็นทีม การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีมีสุขภาวะ เป็นต้น 3) ความฉลาดทางอารมณ์ เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ในตัวเอง การควบคุมอารมณ์ตนเอง การตระหนักรู้ทางสังคม การคิดอย่างลึกซึ้ง การฟังอย่างลึกซึ้ง ความสามารถในการสื่อสาร เป็นต้น 4) ภาวะผู้นำ เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ ความมั่นใจ การสนับสนุนช่วยเหลือ การเข้าใจและเห็นใจ การรับมือความเสี่ยง มีความคล่องตัว มีการปรับตัวและยืดหยุ่นที่ดี มีการสื่อสารที่ดี มีความโปร่งใส การตัดสินใจด้วยความมั่นใจ มีสัญชาตญาณของผู้นำ มีความยุติธรรม มีคุณธรรม เป็นต้น 5) การดูแลตนเอง เกี่ยวข้องกับการมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี มีอารมณ์ดี อดทนต่อความเครียด มีความสมดุลในชีวิตและการทำงาน

ปรับตัวได้ดี เป็นต้น 6) การเรียนรู้และการพัฒนา เกี่ยวข้องกับ การศึกษาเล่าเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้จากประสบการณ์ การพัฒนาทักษะใหม่เพื่อใช้ในงาน (Reskilling) การยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Upskilling) เป็นต้น 7) เทคโนโลยี เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเทคโนโลยีและการนำเทคโนโลยีไปใช้ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีเครือข่าย การปรับปรุงกระบวนการและระบบเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ 8) นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ เกี่ยวข้องกับการคิดนอกกรอบ การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างสรรค์ การระดมสมองมีความคิดที่ไม่ซ้ำใคร เป็นต้น 9) การจัดการเรียนรู้เน้นพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนและการวัดและประเมินผลแบบองค์รวม 10) ทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น

จิราเจต วิเศษดอนหาย (2565) กล่าวเกี่ยวกับทักษะของผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI World ว่า มี 4 ทักษะสำคัญดังนี้ คือ 1) มีโครงสร้างการทำงานที่เข้มแข็งและสามารถฟื้นคืนกลับสู่ความปกติเมื่อล้มเหลว (Capacity and Resilience) 2) ความเข้าอกเข้าใจและการมีสติเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ (Empathy and Mindfulness) 3) การประเมินบริบทพร้อมปรับตัว (Context and Adaptability) 4) ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณ (Transparency and Intuition)

เจริญ ภูวิจิตร (2565) ได้นำเสนอบทความภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกโกลาหล BANI World สรุปได้ว่าสมรรถนะของผู้นำทางการศึกษาที่สำคัญมี 9 สมรรถนะ ดังนี้ 1) มีความคล่องตัวในการเรียนรู้ 2) มี Mindset ในการทำงาน มองโลกและมีทัศนคติที่ดีภายใต้พื้นฐานแห่งความเป็นจริง 3) มีความทันสมัย ติดตามและรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4) มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 5) มีการทำงานเป็นทีม 6) มีความยืดหยุ่นและรู้จักปรับตัว 7) มีความเชื่อมั่นในตนเองสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในทีม 8) มีการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ 9) มีการจัดลำดับความสำคัญของวิกฤติต่าง ๆ

EAE business school (2022) กล่าวเกี่ยวกับทักษะของผู้นำทางการศึกษาในยุค BANI World มี 8 ทักษะ ดังนี้ 1) การยืดหยุ่น 2) การปรับตัว 3) การเอาใจใส่ 4) การสื่อสาร 5) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 6) ความสร้างสรรค์ 7) ความโปร่งใส และ 8) ความร่วมมือ

วริยาพัชร วรภัทร์สรกุล (2566) ได้นำเสนอ กระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับการเสริมสร้างทักษะการจัดการองค์กร ในยุคโลกโกลาหล BANI World การจะฝ่าฟันวิกฤติผู้บริหารจำเป็นต้องหันต่อสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลง หลักคิดที่สามารถนำไปปรับใช้เพื่ออยู่กับโลกที่ประหลาด (B) อยู่ตลอดเวลา คือ โยนิโสมนสิการ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คิดเชื่อมโยง และแก้ปัญหาทันที่ ผู้บริหารต้องสร้างโครงสร้างการทำงานที่เข้มแข็งและการมีทักษะฟื้นคืนกลับสู่ความปกติเมื่อล้มเหลว (Capacity and resilience) เช่น การกระจายอำนาจในโครงสร้างองค์กรในโรงเรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสำหรับการรับมือกับความกังวล (A) ใช้โยนิโสมนสิการวิธีคิดแบบเห็นคุณ เห็นโทษ แล้วหาทางออก ผู้บริหารสถานศึกษาอาจส่งเสริมการดูแลสุขภาพใจของครู นักเรียนและบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถคลายความกังวลลงไปได้ความท้าทายหนึ่งในโลก BANI คือ การคาดเดาไม่ได้ (N) ใช้วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ ผู้บริหาร

nm9 อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถก้าวผ่านและเดินทางต่อไปได้ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินบริบท คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การรับฟังเสียงของผู้ปฏิบัติงานความท้าทายสุดท้ายคือ ความเข้าใจยาก (I) ของสถานการณ์โลก ใช้วิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณ (Transparency and intuition) ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แนวทางที่จะทำให้เกิดการเสนอทางออกอย่างหลากหลาย และการตัดสินใจแก้ปัญหาร่วม คือ การแบ่งปันข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับทีม ผู้ปฏิบัติงานจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินงาน ท่ามกลาง ความโกลาหลของโลกที่เราไม่สามารถควบคุมและเข้าใจได้ทั้งหมด

ศรัณยา พงศ์มันจิต และมัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2566) ได้เสนอทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโลกแบบ BANI ที่ควรจะมี คือ 1) ทักษะด้านการคิด การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ การวางแผน การบริหารจัดการงานและเวลา การสื่อสาร คิดสร้างสรรค์ สามารถวางแผน จัดการ กำหนดกลยุทธ์ทิศทางของสถานศึกษาได้ 2) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ สามารถชักจูงคนได้ เข้าอกเข้าใจผู้อื่น มีอารมณ์ขัน เข้าสังคมกับผู้อื่นได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เปิดโอกาสกับครู และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 3) ทักษะภาวะผู้นำในตนเอง เข้าใจในอารมณ์ของตัวเอง ควบคุมตัวเองได้ รู้จักตนเอง มีพลังและมองโลกในแง่ดี กล้าที่จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และ 4) ทักษะดิจิทัล มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดิจิทัล พื้นฐาน ระบบต่าง ๆ ที่จะมาใช้ในปัจจุบันและอนาคต มีการติดต่อกับโลก

ภายนอกผ่านทางเว็บล็อก Weblog และสื่อทางสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น สรุปได้ว่าทักษะการบริหารสถานศึกษา ในยุคโลกาภิวัตน์ BANI World ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการคิดแก้ปัญหา (Problem solving skill) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาในองค์กร และมีวิจาร์ณญาณ 2) ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skill) ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือสามารถเข้าสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่น โปร่งใสยุติธรรม การช่วยเหลือเอาใจใส่ผู้ได้บังคับบัญชา 3) ทักษะการจัดการตนเอง (Self-management Skill) มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้ในทุกสถานการณ์ ดูแลตนเอง เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) ทักษะเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation Skill) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรม รู้เท่าทันสื่อ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 5) ทักษะการสื่อสาร มีความสามารถในการสื่อสาร และมีทักษะภาษาต่างประเทศ

7. สรุป

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "อนาคต" หรือที่ภาษาอังกฤษใช้ว่า Future study นั้น มีมาตั้งแต่ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ด้วยแนวคิดที่ว่า มนุษย์เราจะออกแบบอนาคตให้เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างไร VUCA World คำนิยามที่สามารถบ่งบอกลักษณะการเปลี่ยนแปลงของโลกตั้งแต่ทศวรรษที่ 90 เรื่อยมาจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

อีกครั้งหลังการระบาดใหญ่ของ COVID-19 ยุคสมัยที่เต็มไปด้วยความโกลาหล สับสน วุ่นวาย เอาแน่เอาอนไม่ได้นี้ได้รับการนิยามใหม่ว่ายุค BANI ซึ่งมาจากคำว่า Brittle โลกที่เปราะบาง Anxious โลกที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวล Nonlinear โลกที่คาดเดายาก และ Incomprehensible โลกที่เข้าใจยาก ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกโกลาหลBANI World ที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมี 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการคิดแก้ปัญหา (Problem solving skill) 2) ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skill) 3) ทักษะการจัดการตนเอง (Self-management Skill) 4) ทักษะเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation Skill) และ 5) ทักษะการสื่อสาร ทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้พร้อมรับมือต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและการพัฒนาดตนเองต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- จิราเจต วิเศษดอนหวาย. (2565). *ลาก่อน VUCA มาแล้ว BANI : ชวน ผอ. ปรับตัวและโรงเรียนให้ทันการเปลี่ยนแปลง*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/652>
- เจริญ ภูวิจิตร. (2565). *ภาวะผู้นำทางการศึกษาโลกยุคผันผวน*. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2566, จาก <http://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20220906-1.pdf>

- ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา และประทุมทอง ไตรรัตน์. (2566). สมรรถนะของ
ผู้นำทางการศึกษาเพื่อการอยู่รอดและเติบโตในยุค BANI World.
วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก. 9(1), 16-28.
- พรพิมล แก้วอุทิศน์. (2563). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช). สืบค้น
เมื่อ 25 ตุลาคม 2566, จาก [http://ir.buu.ac.th/dspace/bitstream/
1513/429/1/63920282](http://ir.buu.ac.th/dspace/bitstream/1513/429/1/63920282)
- รุ่งทิwa แยมรุ่ง, กิตติชัย สุธาสิโนบล, พัฒน์นรี จันทราภิรมย์. (2565).
ยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกกับความท้าทายในการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย. วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 65(2), 1-13.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2565). กรอบคิดจาก VUCA สู่ BANI. สืบค้นเมื่อ
30 ตุลาคม 2566, จาก [https://www.bangkokbiznews.com/
columnist/1004689](https://www.bangkokbiznews.com/columnist/1004689)
- วริยาพัชร วรภัทร์สรกุล. (2566). กระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับ
การเสริมสร้างทักษะการจัดการองค์กร. วารสารปราชญ์ประชาคม.
1(5), 42-56.
- วิจารณ์ พานิช. (2553). ผู้บริหารองค์กรอัจฉริยะฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). ผู้บริหารโรงเรียนสามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ศรัณยา พงศ์มันังจิต และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2566). บทความวิชาการ BANI World กับการบริหารสถานศึกษา. การประชุมทางวิชาการ การบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษาระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 3.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ: เอส พี เอ็น. การพิมพ์.
- สมคิด นาคขวัญ. (2561). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี). สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2566, จาก <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/618>
- สัมมา รณิธย์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อนิรุทธิ์ ตูลสุข. (2565). *หมดยุค VUCA ยุค BANI มาแล้ว?.* สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.coachforgoal.com/blog/topic/จาก-vuca-worldสู่-bani-world>
- อาจารย์หนู. (2566). มารู้จัก BANI World กัน. *วารสารข่าวทหารอากาศ*, 83(1), 24-28.
- Learning Loss ภาวะการณ์เรียนรู้ถดถอย.* (2566). สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession>
- Drake, T. L. and Roe, W. H. (1986). *The Principal Ship*. New York: Macmilan.
- EAE Business School. (2022). *The Most In-Demand Soft Skills in 2022: Skills for an Uncertain World*. Retrieved 21 October, 2023, from <https://www.eae.es/en/news/eae-news/most-demand-soft-skills-2022-skills-uncertain-world>
- Cascio, J. (2022). *A framework for understanding a turbulent world*. Retrieved 21 October, 2023, from <https://ageofBANI.com>
- Katz. (1955). Identification of Stream Drift Mechanisms: an Experimental And Observational Approach. *Ecology*. 66(1), 1749 - 1761.

คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อลงตีพิมพ์
ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวารสาร

1. บริบทของวารสาร

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยอีกทั้งเป็นสื่อกลางแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายในมหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัย คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป โดยกำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม โดยในปีแรกเริ่มตีพิมพ์ เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2562

2. ประเภทของบทความ

2.1 บทความวิจัย (Research Article)

เป็นผลงานต่อเนื่องจากงานวิจัย หรือสกัดมาจากงานวิจัย ประมวลสรุปกระบวนการวิจัยให้มีความกระชับและสั้นสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ ประกอบด้วย

- บทนำ
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด
- วิธีดำเนินการวิจัย
- สรุปผลการวิจัย

2.2 บทความวิชาการ (Original Article)

งานเขียนทางวิชาการซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์ อย่างชัดเจน ตามหลักวิชาการจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ น่าสนใจประกอบด้วย

- บทนำ
- องค์ประกอบทฤษฎี
- อธิบายกระบวนการ (เนื้อหาสาระ)
- สรุปและอภิปรายผล

3. การจัดรูปแบบบทความ

3.1 บทความ

จะต้องใช้ขนาดกระดาษ A5 โดยกำหนดระยะห่างขอบบน 1.5 นิ้ว ขอบล่าง ขอบซ้าย และขอบขวา ด้านละ 1 นิ้ว ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

3.2 ชื่อบทความ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

3.3 ชื่อผู้เขียนบทความ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา พร้อมทำการอ้างอิงข้อมูลผู้เขียนใน ส่วนของ Footnote โดย Footnote ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 12 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.4 บทคัดย่อ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 พอยท์ เนื้อหาไม่เกิน 150 คำ และคำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ไม่เกิน 5 คำ โดยมีการกล่าวนำ ถึงความสำคัญของการศึกษา วิธีการหรือเครื่องมือในการศึกษา ผลสรุปจาก การศึกษาหรือการค้นพบที่สำคัญ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) จะต้องมีความสอดคล้องกัน

3.5 เนื้อหา

จะต้องเป็นภาษาไทย ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวธรรมดา

3.6 ตารางหรือภาพประกอบ

ข้อมูลในภาพและตารางจะต้องมีความคมชัด มีหมายเลขกำกับภาพและตารางตามลำดับ สำหรับภาพต้องระบุที่มาของภาพนั้นด้วย ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวหนา

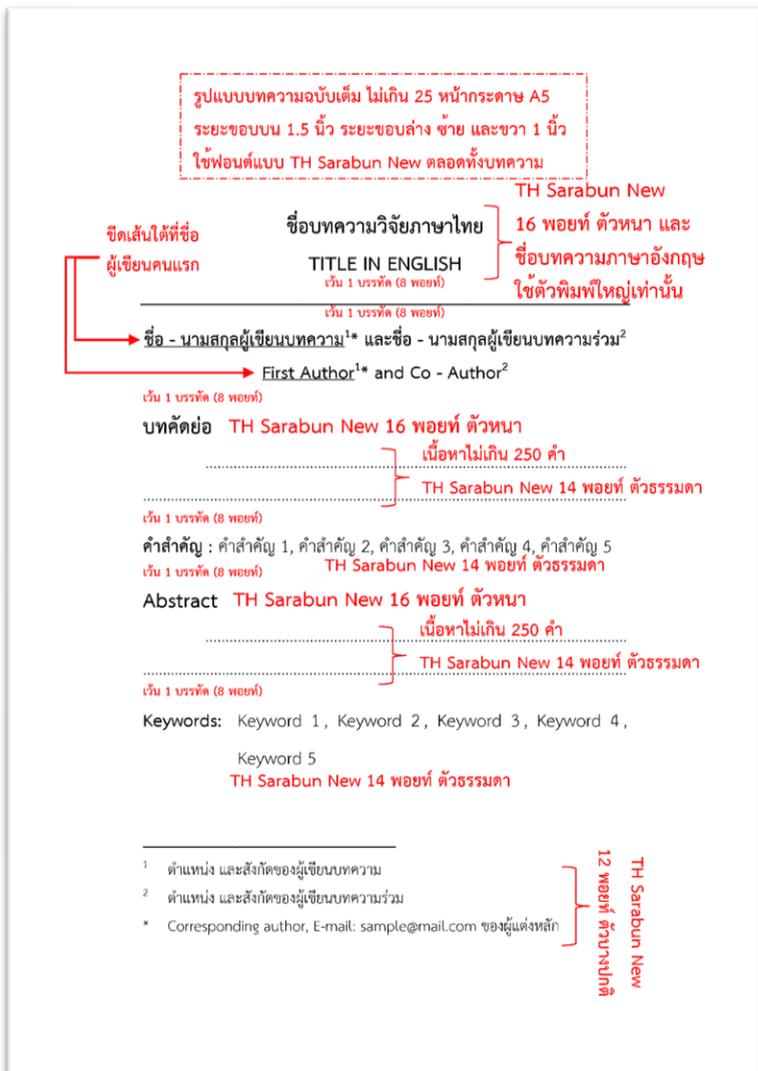
3.7 เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association) ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวหนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.7.1 การอ้างอิงเนื้อหาภายในเนื้อเรื่องและภายในหัวข้อกับเอกสารอ้างอิง จะต้องตรงกัน และจะต้องมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับเอกสารตามกำหนดไว้อย่างครบถ้วน การอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกันให้สม่ำเสมอ โดยใช้ระบบนาม-ปี

3.7.2 การเรียงลำดับเอกสาร ให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้เขียนโดยไม่ต้องมีเลขกำกับ

ตัวอย่าง

1. บทนำ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.1.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

4. วิธีดำเนินการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

4.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

.....
} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

4.1.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

.....
} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

5. สรุปผลการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....
} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

TH Sarabun New
14 พอยท์ ตัวหนา
เฉพาะหัวข้อ

ภาพที่ 1 TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวบางปกติ

ที่มา : ชื่อ - สกุล (ปี พ.ศ.) หรือ Last name (Year) TH Sarabun New 14 พอยท์

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

ตัวบางปกติ

รูปแบบการอ้างอิง / บรรณานุกรม (รูปแบบ APA 6th)

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 1 คน และพิมพ์ครั้งที่ 1 (ไม่ต้องลงรายการครั้งที่พิมพ์ หากเป็นการพิมพ์ครั้งที่ 1)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์.

Author./A./A./ (Year)./ Title of the book./ Place./ Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

นฤมล./ ตานตระกูล./ (2560)./ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ
ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระอำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา./ ชลบุรี/ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Shah./K./A./ (2000)./ Basic of Solid and Hazardous Waste Management
Technology./ New Jersey./ Prentice-Hall.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ-สกุล¹/ และชื่อ-สกุล²./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ (พิมพ์ครั้งที่)./ สถานที่
พิมพ์./ สำนักพิมพ์.

Author./A./A.¹/ and/ Author./B./B.²./ (Year)./ Title of the book./
(Edition ed.)./ Place./ Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ปิยวัฒน์./ เกตุวงศา/ และกรกนก./ พงษ์ประดิษฐ์./ (2563)./ พิธีกรกรรม
ทางภายในประเทศไทยหลังวิกฤตโควิด-19./ (พิมพ์ครั้งที่ 2)./
นนทบุรี./ ภาพพิมพ์.

Neal, H./A./and/Schubel, H./A.// (1987). //Solid Waste Management the Mounting Garbage and Trash Crisis.//New Jersey:/Prentice-Hall.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 3 - 6 คน (โดยให้ใส่ชื่อ นามสกุลให้ครบทุกคน ใส่คำว่า และหน้าชื่อสกุลคนสุดท้าย)

ชื่อ-สกุล¹/ชื่อ-สกุล²/ชื่อ-สกุล³/ชื่อ-สกุล⁴/ชื่อ-สกุล⁵/และชื่อ-สกุล⁶//(ปีที่พิมพ์)//ชื่อเรื่อง //(ครั้งที่พิมพ์)//สถานที่พิมพ์/สำนักพิมพ์.

Author,/A./A.¹/Author,/B./B.²/Author,/C./C.³/Author,/D./D.⁴/Author,/E./E.⁵/and/Author,/F./F.⁶//(Year)//Title of the book.// (Edition ed.)//Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ปิยวรรณ//แสงสว่าง/วิสุทธ์//ตรีเงิน/สุวนิตย์//จีระวงส์/สิริพร//ปลอดเงิน//ธัญญา//พรหมศร//และรณิมาศ//จันทร์ขาว.//(2547).//เอกสารคำสอนวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต SC 101. //(พิมพ์ครั้งที่ 3).// กรุงเทพฯ://โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยกิจบัณฑิตย.

Luffman, J./M./, Bulleen, C./V./, Liano, A./D./, McLeod, P./K./, Nash, E./O./and/Neuman, C./C.// (2004). //Information technology resources management. // (2nd ed.). //NJ:/John & Sons Press.

หนังสือ ที่มีผู้แต่งมากกว่า 6 คน (โดยให้ใส่ชื่อ 6 คนแรก และคนถัดไปให้ใช้
“และคณะ”)

ชื่อ-สกุล¹/ชื่อ-สกุล²/ชื่อ-สกุล³/ชื่อ-สกุล⁴/ชื่อ-สกุล⁵และชื่อ-สกุล⁶/และ
คณะ. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง. //(ครั้งที่พิมพ์) //สถานที่พิมพ์/
สำนักพิมพ์.

Author./A./A.¹/Author./B./B.²/Author./C./C.³/Author./D./D.⁴/Author./
E./E.⁵/and/Author./F./F.⁶/and/et al. //(Year) //Title of the
book. //(Edition ed.) //Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ปรีดา//อุ้นเรือน/สมชาย//ตระกลูกิจ,ไพฑูลย์//ใจดี,วัฒนา//เกียรติรัตน์/
สุวรรณ//เปี่ยมใสว,วิไลพร//คลังองการเรียน/และคณะ. //
(2553) //การจัดการระบบสารสนเทศสำหรับ CEO. //(พิมพ์ครั้งที่
3) //กรุงเทพฯ/ซีอีโอเพรส.

Crawley./R./B./Dockery./L./M./Branson./T./S./Carmichael./L./E./
Carson./J./C./Findlay./A./F./and/et al. //(2015) //Manor houses
of the early 1900s. //London: //Taylor & Francis.

กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง (โดยให้นำ “ชื่อเรื่อง” แทนที่ในตำแหน่งของผู้แต่ง)
ชื่อเรื่อง. //(ปีที่พิมพ์). //(ครั้งที่พิมพ์) //สถานที่พิมพ์/สำนักพิมพ์.

Title of the book. //(Year) //Edition ed.) //Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

หลากหลายความคิดชีวิตคนทำงาน.//(2551).//กรุงเทพฯ:แผนงานสุขภาวะองค์กร
ภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
Collection of Speeches of Field Marshal Srisdi Dhanarajata,
1959-1961.//(1964).//Bangkok:Office of The Prime Minister Press.

กรณีผู้แต่งเป็นองค์กร (โดยให้ใส่ชื่อองค์กรแทนที่ “ชื่อผู้แต่ง”)

ชื่อองค์กร.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.
Organization name.//(Year).//Title of the book.//(Edition ed.).//
Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

กระทรวงศึกษาธิการ.//(2551).//หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551.//กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

World Health Organization.//(2020).//*Guidelines on Physical
Activity and Sedentary Behavior.*//Geneva:World Health
Organization.

หนังสือแปล

ชื่อ-สกุลผู้แต่งต้นฉบับ.//(ปีที่พิมพ์ผู้แปล).//ชื่อเรื่องหนังสือ(ของผู้แปล)/
[ชื่อหนังสือต้นฉบับ].//(ครั้งที่พิมพ์).//ชื่อ-สกุล, ผู้แปล.//สถานที่
พิมพ์:สำนักพิมพ์.

Author./A./A./(Year).//Book title(Subtitle)/(Original Manuscript).//
(Translator,T./T.,Translator).//Edition ed.//Place/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

โอสแมน//อติส.//(2566).//แต่เธอผู้เจ็บปวด/[SOLITAIRE].//วลัยลักษณ์
จิตตะยโคธร,ผู้แปล.//กรุงเทพฯ:นามมีบุ๊ค.

Süskind, /P.//(2010).//Perfume: The Story of a Murderer.//
(John,/E./W.,/Translator).//London:/Hamish Hamilton.

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//(ปีพิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//(พิมพ์ครั้งที่).//สืบค้นเมื่อ/วัน/
เดือน/ปี./จาก/http://www.xxxxxxx

Author./A./A./(Year).//Title of the book.//Edition ed.//Retrieved/
Month/Day./Year./from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

สอ-สข-รา.//(2567).//เติม *เติม *รัก (Special Part).//สืบค้นเมื่อ/8/
มกราคม/2567./จาก/https://www.mebmarket.com/ebook-
279307เติมbullเติมbullรัก-Special-Part

Kelleman,/A.//(2010).//A Complete Grammar of Esperanto.//Retrieved/
December/15./2023, /from/https://libro.eb20.net/Reader
/rdr.aspx?b=553941#

วิทยานิพนธ์ *ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิตและปริญญามหาบัณฑิตรูปเล่ม / ดีพิมพ์*
ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่เผยแพร่.//ชื่อวิทยานิพนธ์.//[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].//สาขาวิชาหรือ
ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย.

Author./A./A.//(Year).//Title of thesis/dissertation.//[Description:
Unpublished doctoral dissertation].//Department./Faculty/
University.

****ตัวอย่าง / Example****

เทียนชัย//สุริมาศ.//(2560).//พลวัตของการใช้ประโยชน์ภูมิอากาศในฐานะ
การชดเชยทางสังคม.//[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].//
พัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา),/บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Sombutpoothon./P.//(2021).//Factors on drug store with good
pharmacy practice to abide the criterion of the quality
pharmacy at Chonburi province.//[Master
Thesis].//Philosophy (Environment and resource
studies),/faculty of graduate studies,/Mahidol university.

วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิตและปริญญาโทฉบับที่ติดจากเว็บไซต์หรือ
ฐานข้อมูล

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง//ปีพิมพ์//ชื่อวิทยานิพนธ์//[วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี
บัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต]/สาขาวิชา/คณะ/
มหาวิทยาลัย//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี/จาก/http://www.xxxxxx
Author,/A./A.//Year)//Title of thesis/dissertation.//[Description:
Unpublished doctoral dissertation.//Field of study,
Faculty,/Institution.//Retrieved/Month/Day,/Year,/from/
http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

ลออวรรณ//อิงสกุล.//(2544).//การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ของ
หัวหน้าภาควิชาตามทัศนคติของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์
พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.//
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.//สาขาการบริหาร
การศึกษา/คณะครุศาสตร์/สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.//สืบค้น
จาก/https://tdc.thailis.or.th/tdc/dcheck.php?Int_code=4
&Recl=109&obj_id=520&showmenu=no

Gurung,/B.//(2020).//Effective Management of School Scouting
Program by Applying Plan-Do-Check-Act Model.//[Thesis
Master.//Educational Administration,/Faculty of Education/
Naresuan University.//Retrieved/November/12,/2022/from/

<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2566/3/62061757.pdf>

บทความในวารสารวิชาการ ในรูปแบบรูปเล่ม / ตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่).//เลขหน้า.

Author,/A,/A/(Year)//Title of article.//Title of Journal.//Volume(Number)/pages.

****ตัวอย่าง / Example****

ฤชดา//เทพยากุล//และอิศรัฎฐ์//รินโรตง.//(2559).//ความหมายและองค์ประกอบของการบริหารคนเก่งในองค์กร: การทบทวนวรรณกรรม.//วารสารเทคโนโลยีภาคใต้.//9(2),77-84.

Parra-Martinez,/F./A.,and/Wai,/J.//(2023). //Talent identification research: A bibliometric study from multidisciplinary and global perspectives.//Frontiers in Psychology.//14(1),1-22.

บทความในวารสารวิชาการ ในออนไลน์ (กรณีไม่มีเลข DOI)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่).//หน้า-หน้า.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี/จาก/http://www.xxxxxx

Author,/A,/A/(Year)//Title of article.//Title of Journal.//Volume(Number)/pages.//Retrieved/Month/Date,/Year,/from/http://www.xxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

จอมขวัญ//สุทธินันท์.//(2564).//การเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดแบบมีเงื่อนไขร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยด้านเสียงปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทย.//วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด.//10(2),91-105.//สืบค้นเมื่อ/5/มิถุนายน/2566./จาก/https://so01.tcithaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/239924/167284

Pattaratumrong,/M./and/Wongkhambaeng,/K./.(2019).//The Molecular Identification of Nephthys species (Polychaeta: Phyllodocida) from Songkhla Lake, Southern Thailand.//Naresuan University Journal: Science And Technology (NUJST).//27(3),1-9.//Retrieved/January/10,/2023./from/http://www.journal.nu.ac.th/NUJST/article/view/Vol-27-No-3-2019-1-9

บทความในวารสารวิชาการ ในออนไลน์ (กรณีมีเลข DOI)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่),/หน้า-หน้า.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี.//doi:xxxxxxx

Author,/A,/A./.(Year).//Title of article./Title of Journal./Volume(Number),/pages./Retrieved/Month/Date,/Year./doi:xxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

สิริลักษณ์/มาตย์มี/และวัชระ/ชีสุนเทศ.//(2563).//กลยุทธ์การส่งเสริม
การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านสะดวกซื้อ 7-
ELEVEN ในเขตลาดกระบัง.//วารสารมหาวิทยาลัย
พายัพ.//30(1),1-15.//สืบค้นเมื่อ/24 มีนาคม/2564.//doi/
10.14456/pyuj.2020.1

Chantana,/C.//(2019).//A Cooling System for a Mushroom House
for Use in the Upper Central Region Climate of Thailand.//
Naresuan University Journal: Science And Technology
(NUJST).//27(3),10-19.//doi:/10.14456/nujst.2019.22

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบรูปเล่ม / ดิจิทัล
ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/
ชื่อการประชุม.//(เลขหน้า). สำนักพิมพ์
Author./A./A.//(Year).//Title.//In/Editor/(Ed. or Eds.).//Title of
conference.//page.//Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ไพฑูรย์//สินลาวัฒน์.//(2549).//การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน.//ใน/
กนกวรรณ//สินสุข/(บ.ก.).//รายงานการสัมมนา เรื่องการศึกษาไทย
ในยุคโลกาภิวัตน์.//(หน้า 12-19).//จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Saichan,/K./Tepaamorndech,/S./Tchawiwattanaboon,/T./and/
Patarakul,/K.//(2023).//Identification of Lactobacillus spp.

isolated from stool and colon biopsy tissues of Thai healthy elderly using MALDI-TOF mass spectrometry.// *Proceedings of 61st Kasetsart University Annual Conference: Science, Engineering and Architecture, Agro-Industry, Natural Resources and Environment.*//990-996.

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุล.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.).//ชื่อการประชุม.//(เลขหน้า).//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./จาก/<http://www.xxxxxx>

Author./ A./ A./ / (Year)/ / Title./ / In/ Editor/ (Ed. or Eds.)/ / of conference./ / (page)/ / Retrieved/ Month/ Day,/ Year,/ from/ <http://www.xxxxxxxx>

****ตัวอย่าง / Example****

ชาวีณา//นอรอเอ./นุรอชีวีตา//จารง./ณัฐพร//มุสิกเจริญ/และ
วราเวทย์พิสิข//ยศสิริ.//(2561).//ลักษณะการใช้ภาษาบนสื่อสังคม
ออนไลน์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน.//*พลวัตการศึกษายุคเศรษฐกิจ
และสังคมดิจิทัล การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและ
นานาชาติ ครั้งที่ 9.*//(940-952).//สืบค้นเมื่อ/19/มกราคม/
2560./จาก/[https://wb.yru.ac.th/bitstream/yru/6190/1/
2561-HNICSarina940-952.pdf](https://wb.yru.ac.th/bitstream/yru/6190/1/2561-HNICSarina940-952.pdf)

Chuetaleng./T./Tasaboomrung./N./and/Nillapun./M.//(2022).//
The Curriculum Administration Model for Empowerment
of Persons with Disabilities According to the ASEAN
University Network-Quality Assurance (AUN-QA).// In/
M./Nillapun/(Ed.).//The 9th International Conference on
Education (ICE 2022).// (136-151).// Retrieved/ July/21/
2023,/ from/ <https://drive.google.com/drive/folders/1seqn5jOmZCwy7Z9DM-CwFyzlMAPTaBEJ>

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี Proceeding
(Symposium)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//(ปี).//เรื่องที่ประชุม.//ใน/ชื่อ/(ประธาน).//ชื่อการประชุม/
[Symposium].//ชื่องานที่จัดประชุม./สถานที่ประชุม.

Author./A./A.//(Year).//Title of contribution.//In/Chairname/(Chair).//
Title of the Symposium/[Symposium].//Conference Name./
Location.

****ตัวอย่าง / Example****

สุชาติ//อิมสำราญ.//(2563).//งานศิลปะสื่อผสมที่ได้แรงบันดาลใจมาจาก
จิตรกรรมฝาผนัง วัดภูมินทร์จังหวัดน่าน : “คืนทอกรมารชาติ” //
ใน/วารสารต้น//ต้อง/(ประธาน).//มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ
2563/[Symposium].//(363-376).//โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์
และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ.

Deci, E. L., and Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation: Vol. 38 Perspectives on motivation* [Symposium] (237-288). University of Nebraska Press.

การนำเสนองานวิจัยหรือการนำเสนอโปสเตอร์ (Paper/ Poster Presentation)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีพิมพ์.//ชื่อเอกสาร หรือโปสเตอร์/[เอกสารนำเสนอในที่ประชุม หรือโปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม]//ชื่อการประชุม.// (เลขหน้า).

Author, A. A. (Year). Title of conference paper or poster. [Paper presentation or Poster presentation]. Conference Name. (page).

****ตัวอย่าง / Example****

สดีเส.//อังกาบอุบล.// (2564).//กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต/[โปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม]//การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ครั้งที่ 4.//คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

Leckenby, S. // and Acklaghi, H. // (2017) // *Is point-of-care troponin enough in decision making process in emergency departments* // [Poster Presentation] // ACEM ASM 2017 "Impossible is Just a Perspective" Darling Harbour, Sydney, Australia. // <https://tinyurl.com/cpkjbsu5>

กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

กรณีไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.พ.) หรือ (n.p.)

กรณีไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

กรณีที่ปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

หนังสือพิมพ์ รูปแบบฉบับตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. // (ปี. / วัน / เดือน). // ชื่อคอลัมน์. // ชื่อหนังสือพิมพ์. // (เลขหน้า).

Author. // A. // A. // (Year. // Day / Month). // Title of the Cullum. // Title of the Newspaper. // (page).

****ตัวอย่าง / Example****

รัชช. // วิรัตน์พงศ์. // (2549/14/มีนาคม). // ปฏิวัตินักวิจัยรุ่นใหม่. // มติชน. // (8).

Bangprapa, M. // and Nanuam, W. // (2017. // 31 / January). // NRSA refuses to back down on media bill despite pressure. // Bangkok Post. // (1).

หนังสือพิมพ์ รูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.// (ปี./วัน/เดือน).// ชื่อคอลัมน์.// ชื่อหนังสือพิมพ์.// (เลข
หน้า).// สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./จาก/http://www.xxxxxx
Author./A./A./ (Year./Day/Month).// Title of the Cullum.// Title of
the Newspaper.// (page).// Retrieved/ Month/Day/Year./
from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

เลนซ์ซูม.// (2566./9/ธันวาคม).// สังคมโลก : กอดวีวแก่เคเรียต.//
เดลินิวส์ออนไลน์.// สืบค้นเมื่อ/15/ธันวาคม/2566./จาก/
https://www.dailynews.co.th/articles/2974649/

Sarmiento,P.// (2023./1/September).// First Bullet Train ushers in new
era of connectivity for Southeast Asia.// *The Nation*.//
Retrieved/ October/ 25./ 2023./ from/ https://www.nation
thailand.com/blogs/world/asean/40030701

เว็บไซต์

ชื่อ-สกุลผู้เขียน.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อบทความ.// สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./
จาก/http://www.xxxxxx

Author./A./A./ (Year).// Title of the work: Subtitle.// Retrieved/Month/Day/
Year./from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

สรณ//แสงเย็นพันธ์ //(2566)//10 เว็บไซต์จับคู่สี ออกแบบงานได้สวยทันสมัย//
สืบค้น/5/มกราคม/2566/จาก <https://www.nupress.grad.nu.ac.th/>
จับคู่สี/

Brown, /E. //(2018). // *The Good Book Of Colors: The Essential
Guide for Business* // Retrieved/ 2020,/ 29/ April,/ from/
[https://www.designmantic.com/blog/infographics/good-
book-of-colors/](https://www.designmantic.com/blog/infographics/good-book-of-colors/)

ข้อมูลจาก Facebook (ต้องเป็นข้อมูลจากองค์กรหรือบุคคลที่นำเชื่อถือ)

ชื่อ-สกุลผู้เขียนหรือโพสต์.//ปีที่เผยแพร่.//ชื่อเนื้อหา/[อ้างอิงจากสถานะ
เฟซบุ๊ก].//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี/จาก/<http://www.xxxxxxx>
Author./A./A.//(Year).//Title of work/[Status Facebook].//Retrieved/
Month/Day./Year./from/<http://www.xxxxxxx>

****ตัวอย่าง / Example****

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. //(2567). // *พลเอก ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ
องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานคุณลักษณะวิชาวกรสังคม
สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ* [อ้างอิงจากสถานะเฟซบุ๊ก].//
สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2567, จาก [https://www.facebook.com/
nrctofficial/posts/pfbid0TpaVvHuLSasSeAfU3edTDJKg8FT
ddNfovYj9i4oJAWN3Dfk69YCYquyA2MzVK4Sl?__cft__\[0](https://www.facebook.com/nrctofficial/posts/pfbid0TpaVvHuLSasSeAfU3edTDJKg8FTddNfovYj9i4oJAWN3Dfk69YCYquyA2MzVK4Sl?__cft__[0)

=AZVqgP8g3x06ctZo2gMtBYoJ4733AkwfTCZzC9mZmC8q
gZ5zsPL7SylH_z6fHLeubvBf8NjctHd2DkEMbp5ZyrdLfdN
NWGjmw0BXPgp-GwNa9o5n4x8dlmUkqxdcNpkian4t1ID
APPPUWseeh-d58tmY_e1ezdRB9rZ8zWA8GV669xu6T96
9YZPyTryPui8TJQ&__tn__=%2CO%2CP-R
Gates./ B./ / (2023)./ / *Nelson Mandela's courage and wisdom
changed the world. His leadership in battling HIV/AIDS
still inspires me*./[Status Facebook]./ Retrieved/October/
3./ 2023./ from/ https://www.facebook.com/BillGates/posts/
pfbid02QoAe6Ekh76xVwGgjx5J34kht4BYLg9Un41LFMR53
LxxkhvM36QGN3ik7ziqy3VYI?locale=th_TH

วิดีโอยูทูป หรือวิดีโอสตรีมมิ่ง (YouTube หรือ streaming video)

ชื่อ-สกุลผู้อัปโหลดวิดีโอ./.(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิดีโอที่โพสต์/(วิดีโอ ยูทูป)./
สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./จาก/http://www.xxxxxxx
Uploader./ U./ U./ / (Year)./ / Title of work / [Video YouTube]./ /
Retrieved/Month/Day./Year./from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

Kru-Ngor ครูเงาะ รสสุคนธ์./.(กองเกตุ./.(2566)./3 วิธีจัดการคนหัวแข็งอีโก้ !!/
LIVE Replay EP.57/[วิดีโอ ยูทูป]./สืบค้นเมื่อ/10/ตุลาคม/
2566./จาก/https://www.youtube.com/watch?v=jAXLBXmwx-l

graphlly93.//(2022).// *Remove Objects From Photos with PATCH TOOL | Adobe Photoshop* |[Video YouTube].//Retrieved/ June/17,/2023,/from/https://www.youtube.com/watch?v=8l_oAmPTUx0

ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.//(ปีที่ประกาศ).//ราชกิจจานุเบกษา.//เล่มที่/xxx/ตอนที่/xx./หน้า/x-xx.

Title of announce.//(Year).//Title of Gazette.//Vol./xxx/Part./xx./p./xx.

****ตัวอย่าง / Example****

ราชกิจจานุเบกษา.//(2520).//เล่มที่/94/ตอนที่/79./หน้า/3616.

Government Gazette.//(2017).// *Constitution of the Kingdom of Thailand.*//Vol./134/Part/40 a./p./1-115.

การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.//(ปี./วัน/เดือน).//เรื่อง/ที่สัมภาษณ์/[สัมภาษณ์].//ตำแหน่ง (ถ้ามี).

Interviewee./ I./ / (Year./ Day/ Month).// Title of Interview [Interview].//Position.

****ตัวอย่าง / Example****

สุวรรณ//การะหงส์.//(2566./13/มิถุนายน).//น้ำส้มควินไม้/[สัมภาษณ์].// ผู้ใหญ่บ้านบ้านอ่างทอง.

Jolie./A.//(2016./30/January).// *Being a Mother*.[Interview].

รูปแบบบทความฉบับเต็ม ไม่เกิน 25 หน้ากระดาษ A5
ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว ระยะขอบล่าง ซ้าย และขวา 1 นิ้ว
ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

TH Sarabun New

ชิตเส้นใต้ที่ชื่อ
ผู้เขียนคนแรก

ชื่อบทความวิชาการภาษาไทย
TITLE IN ENGLISH

16 พอยท์ ตัวหนา และ
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เท่านั้น

เริ่ม 1 บรรทัด (8 พอยท์)
เริ่ม 1 บรรทัด (8 พอยท์)

ชื่อ - นามสกุลผู้เขียนบทความ^{1*} และชื่อ - นามสกุลผู้เขียนบทความร่วม²

→ **First Author^{1*} and Co - Author²**

เริ่ม 1 บรรทัด (8 พอยท์)

บทคัดย่อ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....

} เนื้อหาไม่เกิน 250 คำ

.....

} **TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา**

เริ่ม 1 บรรทัด (8 พอยท์)

คำสำคัญ: คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3, คำสำคัญ 4, คำสำคัญ 5

เริ่ม 1 บรรทัด (8 พอยท์)

} **TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา**

Abstract TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....

} เนื้อหาไม่เกิน 250 คำ

.....

} **TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา**

เริ่ม 1 บรรทัด (8 พอยท์)

Keywords: Keyword 1, Keyword 2, Keyword 3, Keyword 4,
Keyword 5 **TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา**

.....

¹ ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความ

² ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความร่วม

^{*} Corresponding author, E-mail: Sample@mail.com ของผู้แต่งหลัก

TH Sarabun New
12 พอยท์ ตัวบางกึ่ง

1. บทนำ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

2. ส่วนเนื้อหาย่อ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

2.1 หัวข้อย่อ (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.1 หัวข้อย่อ (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.1.1 หัวข้อย่อ (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

..... }
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

รูปแบบการอ้างอิง / บรรณานุกรม (รูปแบบ APA 6th)

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 1 คน และพิมพ์ครั้งที่ 1 (ไม่ต้องลงรายการครั้งที่พิมพ์ หากเป็นการพิมพ์ครั้งที่ 1)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์.

Author./A./A./ (Year)./ Title of the book./ Place./ Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

นฤมล./ ตานตระกูล./ (2560)./ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ
ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระอำเภอบางขัน
จังหวัดนครศรีธรรมราช./ ชลบุรี./ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Shah./K./A./ (2000)./ Basic of Solid and Hazardous Waste Management
Technology./ New Jersey./ Prentice-Hall.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ-สกุล¹/ และชื่อ-สกุล²./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ (พิมพ์ครั้งที่)./ สถานที่
พิมพ์./ สำนักพิมพ์.

Author./A./A.¹/ and/ Author./B./B.²./ (Year)./ Title of the book./
(Edition ed.)./ Place./ Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ปิยวัฒน์./ เกตุวงศา/ และกรกนก./ พงษ์ประดิษฐ์./ (2563)./ พิธีกร
ทางกายในประเทศไทยหลังวิกฤตโควิด-19./ (พิมพ์ครั้งที่ 2)./ นนทบุรี./ ภาพพิมพ์.

Neal, H./A./and/Schubel, H./A.// (1987). //Solid Waste Management the Mounting Garbage and Trash Crisis.//New Jersey:/Prentice-Hall.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 3 - 6 คน (โดยให้ใส่ชื่อ นามสกุลให้ครบทุกคน ใส่คำว่า และหน้าชื่อสกุลคนสุดท้าย)

ชื่อ-สกุล¹/ชื่อ-สกุล²/ชื่อ-สกุล³/ชื่อ-สกุล⁴/ชื่อ-สกุล⁵/และชื่อ-สกุล⁶//(ปีที่พิมพ์)//ชื่อเรื่อง //(ครั้งที่พิมพ์)//สถานที่พิมพ์/สำนักพิมพ์.

Author,/A./A.¹/Author,/B./B.²/Author,/C./C.³/Author,/D./D.⁴/Author,/E./E.⁵/and/Author,/F./F.⁶//(Year)//Title of the book.// (Edition ed.)//Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ปิยวรรณ//แสงสว่าง/วิสุทธ์//ตรีเงิน/สุวนิตย์//จีระวงศ์/สิริพร//ปลอดเงิน//ฉัญญา//พรหมศร//และรณิมาศ//จันทร์ขาว.//(2547).//เอกสารคำสอนวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต SC 101. //(พิมพ์ครั้งที่ 3).// กรุงเทพฯ://โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุรกิจบัณฑิตย.

Luffman, J./M./, Bulleen, C./V./, Liano, A./D./, McLeod, P./K./, Nash, E./O./and/Neuman, C./C.// (2004). //Information technology resources management. // (2nd ed.). //NJ:/John & Sons Press.

หนังสือ ที่มีผู้แต่งมากกว่า 6 คน (โดยให้ใส่ชื่อ 6 คนแรก และคนถัดไปให้ใช้
“และคณะ”)

ชื่อ-สกุล¹/ชื่อ-สกุล²/ชื่อ-สกุล³/ชื่อ-สกุล⁴/ชื่อ-สกุล⁵และชื่อ-สกุล⁶/และ
คณะ. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง. //(ครั้งที่พิมพ์) //สถานที่พิมพ์/
สำนักพิมพ์.

Author,/A./A.¹/Author,/B./B.²/Author,/C./C.³/Author,/D./D.⁴/Author,
E./E.⁵/and/Author,/F./F.⁶/and/et al. //(Year) //Title of the
book. //(Edition ed.) //Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ปรีดา//อุ้นเรือน/สมชาย//ตระกลูกิจ,ไพฑูลย์//ใจดี,วัฒนา//เกียรติรัตน์/
สุวรรณ//เปี่ยมใสว,วิไลพร//คลังองการเรียน/และคณะ. //
(2553) //การจัดการระบบสารสนเทศสำหรับ CEO. //(พิมพ์ครั้งที่
3) //กรุงเทพฯ/ซีอีโอเพรส.

Crawley,/R./B.,/Dockery,/L./M.,/Branson,/T./S.,/Carmichael,/L./E.,/
Carson,/J./C.,/Findlay,/A./F./and/et al. //(2015) //Manor houses
of the early 1900s. //London: //Taylor & Francis.

กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง (โดยให้นำ “ชื่อเรื่อง” แทนที่ในตำแหน่งของผู้แต่ง)
ชื่อเรื่อง. //(ปีที่พิมพ์). //(ครั้งที่พิมพ์) //สถานที่พิมพ์/สำนักพิมพ์.

Title of the book. //(Year) //Edition ed.) //Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

หลากหลายความคิดชีวิตคนทำงาน.//(2551).//กรุงเทพฯ:แผนงานสุขภาวะองค์กร
ภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
Collection of Speeches of Field Marshal Srisdi Dhanarajata,
1959-1961.//(1964).//Bangkok:Office of The Prime Minister Press.

กรณีผู้แต่งเป็นองค์กร (โดยให้ใส่ชื่อองค์กรแทนที่ “ชื่อผู้แต่ง”)

ชื่อองค์กร.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.
Organization name.//(Year).//Title of the book.//(Edition ed.)//
Place:/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

กระทรวงศึกษาธิการ.//(2551).//หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551.//กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

World Health Organization.//(2020).//*Guidelines on Physical
Activity and Sedentary Behavior.*//Geneva:World Health
Organization.

หนังสือแปล

ชื่อ-สกุลผู้แต่งต้นฉบับ.//ปีพิมพ์ผู้แปล.//ชื่อเรื่องหนังสือ(ของผู้แปล)/
[ชื่อหนังสือต้นฉบับ.//ครั้งที่พิมพ์.//ชื่อ-สกุล, ผู้แปล.//สถานที่
พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

Author./A./A.//Year.//Book title(Subtitle)/[Original Manuscript]//
(Translator, T./T., Translator)//(Edition ed.)//Place/Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

โอสมแมน//อติส.//(2566).//แต่เธอผู้เจ็บปวด/[SOLITAIRE].//วลัยลักษณ์
จิตตะยโสธร,ผู้แปล.//กรุงเทพฯ:นามมีบุ๊ค.

Süskind, /P.//(2010).//Perfume: The Story of a Murderer.//
(John, E./W., Translator).//London: Hamish Hamilton.

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีพิมพ์.//ชื่อหนังสือ.//พิมพ์ครั้งที่.//สืบค้นเมื่อ/วัน/
เดือน/ปี, จาก/http://www.xxxxxxx

Author./A./A.//Year.//Title of the book.//(Edition ed.)//Retrieved/
Month/Day,/Year,/from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

สอ-สข-รา.//(2567).//เติม *เต็ม *รัก (Special Part).//สืบค้นเมื่อ/8/
มกราคม/2567, จาก/https://www.mebmarket.com/ebook-
279307เติมbullเติมbullรัก-Special-Part

Kelleman,A.//(2010).//A Complete Grammar of Esperanto.//Retrieved/
December/15,/2023, /from/https://libro.eb20.net/Reader
/rdr.aspx?b=553941#

วิทยานิพนธ์ *ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิตและปริญญามหาบัณฑิตรูปเล่ม / ตีพิมพ์*
ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่เผยแพร่.//ชื่อวิทยานิพนธ์.//[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิป
บัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].//สาขาวิชาหรือ
ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย.

Author,/A./A.//(Year).//Title of thesis/dissertation.//[Description:
Unpublished doctoral dissertation].//Department,/Faculty,
University.

****ตัวอย่าง / Example****

เทียนชัย//สุริมาศ.//(2560).//พลวัตของการใช้ประโยชน์ภูมิภาคนิคมในฐานะ
การขัดเกลาทางสังคม.//[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].//
พัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา),บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Sombutpothon,/P.//(2021).//Factors on drug store with good
pharmacy practice to abide the criterion of the quality
pharmacy at Chonburi province.//[Master
Thesis].//Philosophy (Environment and resource
studies),faculty of graduate studies,Mahidol university.

วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิตและปริญญาโทฉบับที่ติดจากเว็บไซต์หรือ
ฐานข้อมูล

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่เผยแพร่.//ชื่อวิทยานิพนธ์.//[วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี
บัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับที่ติด].//สาขาวิชา,คณะ/
มหาวิทยาลัย.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี/จาก/http://www.xxxxxx
Author,/A./A.//Year.//Title of thesis/dissertation.//[Description:
Unpublished doctoral dissertation].//Field of study,
Faculty,/Institution.//Retrieved/Month/Day,/Year,/from/
http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

ลออวรรณ/อิงสกุล.//(2544).//การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ของ
หัวหน้าภาควิชาตามทัศนคติของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์
พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.//
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.//สาขาการบริหาร
การศึกษา,คณะครุศาสตร์,สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.//สืบค้น
จาก/https://tdc.thailis.or.th/tdc/dcheck.php?Int_code=4
&ReclId=109&obj_id=520&showmenu=no

Gurung,/B.//(2020).//Effective Management of School Scouting
Program by Applying Plan-Do-Check-Act Model.//[Thesis
Master].//Educational Administration,/Faculty of Education,
Naresuan University.//Retrieved/November/12,/2022/from/

<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2566/3/62061757.pdf>

บทความในวารสารวิชาการ ในรูปแบบรูปเล่ม / ตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่).//เลขหน้า.

Author,/A,/A/(Year)//Title of article.//Title of Journal.//Volume(Number)/pages.

****ตัวอย่าง / Example****

ฤชดา//เทพยากุล//และอิศร์ภูษณ์//รินโรตง.//(2559).//ความหมายและองค์ประกอบของการบริหารคนเก่งในองค์กร: การทบทวนวรรณกรรม.//วารสารเทคโนโลยีภาคใต้.//9(2),77-84.

Parra-Martinez,/F./A.,and/Wai,/J.//(2023). //Talent identification research: A bibliometric study from multidisciplinary and global perspectives.//Frontiers in Psychology.//14(1),1-22.

บทความในวารสารวิชาการ ในออนไลน์ (กรณีไม่มีเลข DOI)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่).//หน้า-หน้า.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี/จาก/http://www.xxxxxx

Author,/A,/A/(Year)//Title of article.//Title of Journal.//Volume(Number)/pages.//Retrieved/Month/Date,/Year,/from/http://www.xxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

จอมขวัญ//สุทธินันท์.//(2564).//การเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดแบบมีเงื่อนไขร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยด้านเสียงปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทย.//วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด.//10(2),91-105.//สืบค้นเมื่อ/5/มิถุนายน/2566./จาก/https://so01.tcithaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/239924/167284

Pattaratumrong,/M./and/Wongkhambaeng,/K./.(2019).//The Molecular Identification of Nephthys species (Polychaeta: Phyllodocida) from Songkhla Lake, Southern Thailand.//Naresuan University Journal: Science And Technology (NUJST).//27(3),1-9.//Retrieved/January/10,/2023./from/http://www.journal.nu.ac.th/NUJST/article/view/Vol-27-No-3-2019-1-9

บทความในวารสารวิชาการ ในออนไลน์ (กรณีมีเลข DOI)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่),/หน้า-หน้า.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี.//doi:xxxxxxx

Author,/A,/A./.(Year).//Title of article./Title of Journal./Volume(Number),/pages./Retrieved/Month/Date,/Year./doi:xxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

สิริลักษณ์/มาตย์มี/และวัชระ/เชียงใหม่/ชี่สุนเทศ //(2563) //กลยุทธ์การส่งเสริม
การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านสะดวกซื้อ 7-
ELEVEN ในเขตลาดกระบัง. //วารสารมหาวิทยาลัย
พายัพ. //30(1),1-15. //สืบค้นเมื่อ/24 มีนาคม/2564. //doi/
10.14456/pyuj.2020.1

Chantana,/C. //(2019) //A Cooling System for a Mushroom House
for Use in the Upper Central Region Climate of Thailand.//
Naresuan University Journal: Science And Technology
(NUJST). //27(3),10-19. //doi:/10.14456/nujst.2019.22

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบรูปเล่ม / ตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน/ชื่อบรรณาธิการ.(บ.ก.)/
ชื่อการประชุม. //(เลขหน้า). สำนักพิมพ์

Author. //A. //A. // (Year). // Title. // In/ Editor/ (Ed. or Eds.). // Title of
conference. // (page). // Publisher.

****ตัวอย่าง / Example****

ไพฑูรย์//สินลาร์ตัน. //(2549). //การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. //ใน/
กนกวรรณ//สินสุข/(บ.ก.). //รายงานการสัมมนา เรื่องการศึกษาไทย
ในยุคโลกาภิวัตน์. //(หน้า 12-19). //จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Saichan,/K./Tepamordech,/S./Tchawiwattanaboon,/T./and/
Patarakul,/K.//(2023).//Identification of Lactobacillus spp.
isolated from stool and colon biopsy tissues of Thai
healthy elderly using MALDI-TOF mass spectrometry.//
Proceedings of 61st Kasetsart University Annual
Conference: Science, Engineering and Architecture, Agro-
Industry, Natural Resources and Environment.//990-996.

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุล.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)//ชื่อการ
ประชุม.//(เลขหน้า).//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./จาก/
<http://www.xxxxxx>

Author./A./A.// (Year).// Title.// In/ Editor/ (Ed. or Eds.).// of
conference.// (page).// Retrieved/ Month/Day,/Year,/from/
<http://www.xxxxxxxx>

****ตัวอย่าง / Example****

ชาวีณา//นอรอเอ./นุรอซวีตา//จารง./ณัฐพร//มุสิกเจริญ/และ
วราเวทย์พิสิข//ยศสิริ.//(2561).//ลักษณะการเข้าภาษาบนสื่อสังคม
ออนไลน์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน.//พลวัตการศึกษายุคเศรษฐกิจ
และสังคมดิจิทัล การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและ
นานาชาติ ครั้งที่ 9.//(940-952).//สืบค้นเมื่อ/19/มกราคม/

2560./จาก/https://wb.yru.ac.th/bitstream/yrub/6190/1/
2561-HNICSarina940-952.pdf

Chuetaleng./T./Tasaboomrung./N./and/ Nillapun./M./.(2022).//
The Curriculum Administration Model for Empowerment
of Persons with Disabilities According to the ASEAN
University Network-Quality Assurance (AUN-QA).// In/
M./Nillapun/(Ed.).//The 9th International Conference on
Education (ICE 2022).// (136-151).// Retrieved/ July/ 21/
2023, /from/ https://drive.google.com/drive/folders/1seq
n5J0mZCwy7Z9DM-CwFyzlMAPTaBEJ

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี Proceeding
(Symposium)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//(ปี).//เรื่องที่ประชุม.//ใน/ชื่อ/(ประธาน).//ชื่อการประชุม/
[Symposium].//ชื่องานที่จัดประชุม./สถานที่ประชุม.

Author./A./A.//(Year).//Title of contribution./In/Chairname/(Chair)./
Title of the Symposium/[Symposium].//Conference Name./
Location.

****ตัวอย่าง / Example****

สุชาติ//อิมสำราญ.//(2563).//งานศิลปะสื่อผสมที่ได้แรงบันดาลใจมาจาก
จิตรกรรมฝาผนัง วัดภูมินทร์จังหวัดน่าน : “คืนทอกรมราชดก”.//
ใน/วารสารต้น//คืออง/(ประธาน).//มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร

2563/[Symposium].//((363-376)///โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์
และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ.

Deci/E.L./and/Ryan/R.M.//((1991).//A motivational approach to
self: Integration in personality.//In/R./Dienstbier/(Ed.)/
Nebraska Symposium on Motivation: Vol. 38 Perspectives
on motivation/ [Symposium].//((237-288).//University of
Nebraska Press.

**การนำเสนองานวิจัยหรือการนำเสนอโปสเตอร์ (Paper/ Poster
Presentation)**

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อเอกสาร หรือโปสเตอร์/[เอกสารนำเสนอในที่
ประชุม หรือโปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม].//ชื่อการประชุม.//
(เลขหน้า).

Author./A./A.//((Year).//Title of conference paper or poster/[Paper
presentation or Poster presentation].//Conference Name.//
(page).

****ตัวอย่าง / Example****

สดีเส//อิงกอบอุบล.//((2564).//กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ของ
วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต/[โปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม].//
การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี และนวัตกรรม ครั้งที่ 4.//คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

Leckenby, S., and Acklaghi, H. // (2017). // *Is point-of-care troponin enough in decision making process in emergency departments* [Poster Presentation]. // ACEM ASM 2017 "Impossible is Just a Perspective" Darling Harbour, Sydney, Australia. // <https://tinyurl.com/cpkjbsu5>

กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

กรณีไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.พ.) หรือ (n.p.)

กรณีไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

กรณีที่ปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

หนังสือพิมพ์ รูปแบบฉบับตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.//ปี./วัน/เดือน.//ชื่อคอลัมน์.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//(เลขหน้า).

Author. / A. / A. // (Year. / Day / Month). // Title of the Cullum. // Title of the Newspaper. // (page).

****ตัวอย่าง / Example****

รัชช./วิรัตน์พงศ์.//(2549,14/มีนาคม).//ปฏิวัตินักวิจัยรุ่นใหม่.//มติชน.//(8).

Bangrapa, / M. / and/ Nanuam, / W. // (2017, / 31/ January). // NRSA refuses to back down on media bill despite pressure. // Bangkok Post. // (1).

หนังสือพิมพ์ รูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง.// (ปี./วัน/เดือน).// ชื่อคอลัมน์.// ชื่อหนังสือพิมพ์.// (เลข
หน้า).// สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./จาก/http://www.xxxxxx
Author./A./A./.(Year./Day/Month).// Title of the Cullum.// Title of
the Newspaper.// (page).// Retrieved/ Month/ Day./Year./
from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

เลนซ์ซูม.// (2566./9/ธันวาคม).// สังคมโลก : กอดวีวแก่เครีียด.//
เดลินิวส์ออนไลน์.// สืบค้นเมื่อ/15/ธันวาคม/2566./จาก/
https://www.dailynews.co.th/articles/2974649/

Sarmiento,P.// (2023./1/September).// First Bullet Train ushers in new
era of connectivity for Southeast Asia.// *The Nation*.//
Retrieved/ October/ 25./ 2023./ from/ https://www.nation
thailand.com/blogs/world/asean/40030701

เว็บไซต์

ชื่อ-สกุลผู้เขียน.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อบทความ.// สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./
จาก/http://www.xxxxxx

Author./A./A./.(Year).// Title of the work: Subtitle.// Retrieved/Month/Day./
Year./from/http://www.xxxxxxxx

****ตัวอย่าง / Example****

สรณ//แสงเย็นพันธ์ //(2566)//10 เว็บไซต์จับคู่สี ออกแบบงานได้สวยทันตา//
สืบค้น/5/มกราคม/2566/จาก <https://www.nupress.grad.nu.ac.th/>
จับคู่สี/

Brown, /E. //(2018). // *The Good Book Of Colors: The Essential
Guide for Business* // Retrieved/ 2020,/ 29/ April,/ from/
[https://www.designmantic.com/blog/infographics/good-
book-of-colors/](https://www.designmantic.com/blog/infographics/good-book-of-colors/)

ข้อมูลจาก Facebook (ต้องเป็นข้อมูลจากองค์กรหรือบุคคลที่นำเชื่อถือ)

ชื่อ-สกุลผู้เขียนหรือโพสต์.//ปีที่เผยแพร่//ชื่อเนื้อหา/[อ้างอิงจากสถานะ
เฟซบุ๊ก]//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี/จาก/<http://www.xxxxxxx>
Author./A./A.//Year.//Title of work/[Status Facebook].//Retrieved/
Month/Day./Year./from/<http://www.xxxxxxxx>

****ตัวอย่าง / Example****

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. //(2567). // *พลเอก ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ
องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานคุณลักษณะวิชาวกรสังคม
สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ* [อ้างอิงจากสถานะเฟซบุ๊ก]//
สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2567, จาก [https://www.facebook.com/
nrcofficial/posts/pfbid0TpaVvHuLSasSeAfU3edTDJKg8FT
ddNfovYj9i4oJAWN3Dfk69YCzquyuA2MzVK4Sl?__cft__\[0](https://www.facebook.com/nrcofficial/posts/pfbid0TpaVvHuLSasSeAfU3edTDJKg8FTddNfovYj9i4oJAWN3Dfk69YCzquyuA2MzVK4Sl?__cft__[0)

=AZVqgP8g3x06ctZo2gMtBYoJ4733AkfwTCZzC9mZmC8q
gZ5zsPL7SylH_z6fHLeubvBf8NjctHd2DkEMbp5ZyrdLfdN
NWGjmw0BXPgp-GwNa9o5n4x8dlmUkqxdcNpkian4t1ID
APPPUWseeh-d58tmY_e1ezdRB9rZ8zWA8GV669xu6T96
9YZPyTryPui8TJQ&__tn__=%2CO%2CP-R
Gates./ B./ / (2023)./ / *Nelson Mandela's courage and wisdom
changed the world. His leadership in battling HIV/AIDS
still inspires me*./ [Status Facebook]./ Retrieved/ October/
3./ 2023./ from/ [https://www.facebook.com/BillGates/posts/
pfbid02QoAe6Ekh76xVwGgjx5J34kht4BYLg9Un41LFMR53
LxxkhvM36QGN3ik7ziqy3VYI?locale=th_TH](https://www.facebook.com/BillGates/posts/pfbid02QoAe6Ekh76xVwGgjx5J34kht4BYLg9Un41LFMR53LxxkhvM36QGN3ik7ziqy3VYI?locale=th_TH)

วิดีโอยูทูป หรือวิดีโอสตรีมมิ่ง (YouTube หรือ streaming video)

ชื่อ-สกุลผู้อัปโหลดวิดีโอ./ / (ปีที่เผยแพร่)./ / *ชื่อวิดีโอที่โพสต์*./ [วิดีโอ ยูทูป]./ /
สืบค้นเมื่อ./ วัน./ เดือน./ ปี./ จาก/ <http://www.xxxxxx>
Uploader./ U./ U./ / (Year)./ / *Title of work*./ [Video YouTube]./ /
Retrieved./ Month./ Day./ Year./ from/ <http://www.xxxxxx>

****ตัวอย่าง / Example****

Kru-Ngor ครูเงาะ รสสุคนธ์./ / กองเกตุ./ / (2566)./ / *วิธีจัดการคนหัวแข็งอีโก้ !!* /
LIVE Replay EP.57./ [วิดีโอ ยูทูป]./ / สืบค้นเมื่อ./ 10./ ตุลาคม./
2566./ จาก/ <https://www.youtube.com/watch?v=jAXLBXmwx-I>

graphlly93.//(2022).// *Remove Objects From Photos with PATCH TOOL | Adobe Photoshop* |[Video YouTube].//Retrieved/ June/17,/2023,/from/https://www.youtube.com/watch?v=8l_oAmPTUx0

ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.//(ปีที่ประกาศ).//ราชกิจจานุเบกษา.//เล่มที่/xxx/ตอนที่/xx./หน้า/x-xx.

Title of announce.//(Year).//Title of Gazette.//Vol./xxx/Part/xx./p./xx.

****ตัวอย่าง / Example****

ราชกิจจานุเบกษา.//(2520).//เล่มที่/94/ตอนที่/79./หน้า/3616.

Government Gazette.//(2017).// *Constitution of the Kingdom of Thailand.*//Vol./134/Part/40 a./p./1-115.

การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.//(ปี./วัน/เดือน).//เรื่อง/ที่สัมภาษณ์/[สัมภาษณ์].//ตำแหน่ง (ถ้ามี).

Interviewee./ I./ / (Year./ Day/ Month).// Title of Interview [Interview].//Position.

****ตัวอย่าง / Example****

สุวรรณ//การะหงส์.//(2566./13/มิถุนายน).//น้ำส้มควินไม้/[สัมภาษณ์].// ผู้ใหญ่บ้านบ้านอ่างทอง.

Jolie./A.//(2016./30/January).// *Being a Mother*.[Interview].